

dansk
Skoleidræt
- sætter skolen i bevægelse

RESULTATAFTALE 2024

Evalueringsrapport

UDARBEJDET AF

Jacob Have Nielsen
Christian Røj Voldby
Julie Agergaard
Kamilla Kristensen
Rikke Elvig Odgaard
Sofie Bredsdorff-Larsen
Torben Aaes Hansen

Evalueringsrapport – Resultataftale 2024

Udgivet

December 2024

©Dansk Skoleidræt 2024

Forfatter

Jacob Have Nielsen

Videnskonsulent, Dansk Skoleidræt

Christian Røj Voldby

Videns- og Udviklingskonsulent, Dansk Skoleidræt

Julie Agergaard

Studertermedhjælper, Dansk Skoleidræt

Kamilla Kristensen

Studertermedhjælper, Dansk Skoleidræt

Rikke Elvig Odgaard

Studertermedhjælper, Dansk Skoleidræt

Sofie Bredsdorff-Larsen

Studertermedhjælper, Dansk Skoleidræt

Torben Aaes Hansen

Udviklingskonsulent, Dansk Skoleidræt

Foto

Hannibal Klok, Dansk Skoleidræt

Dansk Skoleidræt

Nørrevoldgade 37, 5800 Nyborg

www.skoleidræt.dk

Denne rapport er en del af resultataftalen mellem Børne- og Undervisningsministeriet og Dansk Skoleidræt omkring Dansk Skoleidræts Driftslignende tilskud i 2024. Rapporten evaluerer fem udvalgte indsatser fra Dansk Skoleidræt målrettet at fremme trivsel og læring i skolen igennem idræt og bevægelse.

Dansk Skoleidræts publikationer kan frit citeres med tydelig kildeangivelse.

1. Indholdsfortegnelse

1. Indholdsfortegnelse	3
2. Introduktion	4
3. Metoder	5
4. Kurser i Dansk Skoleidræt 2019-2024	7
5. Skolernes Motionsdag.....	30
6. Junioridrætsleder	65
7. Idrætsmaterialer	96
8. Idrætsduge.....	110
9. Opsamling	124
10. Referencer.....	127

2. Introduktion

Fra resultataftalen i 2023 blev delmålet om kvalificering, justering og evaluering af DSI's aktiviteter (Delmål 5) videreført til aftalen for 2024. Formålet var at dokumentere om og hvordan DSI's indsatser hjælper skolernes pædagogiske personale med at skabe mere bevægelse, læring og trivsel i skolen for alle elever. Dette for at styrke DSI's vidensgrundlag, og gøre det muligt at udvælge, kvalificere og justere DSI's indsatsområder og aktiviteter mere systematisk og validt. Herunder delformål:

1. At undersøge udbredelsesgraden af værktøjer, materialer og øvrige indsatser.
2. At undersøge om og hvordan lærere anvender værktøjer, materialer og øvrige indsatser i deres praksis.
3. At undersøge hvilken effekt værktøjer, materialer og øvrige indsatser har på elevernes trivsel, læring og motivation for at gå i skole.

Seks indsatser blev i 2024 udvalgt til evaluering. Den ene indsats var en evaluering af Idrætslærernes Forum, som i 2024 desværre måtte aflyses på grund af for få tilmeldte. Denne rapport præsenterer således en delrapport for hver af de resterende fem indsatser, samt en samlet opsamling af resultater på tværs af evalueringerne.

3. Metoder

Med henblik på at opfylde formålene med evalueringerne er fokus blevet lagt på at evaluere hhv. reach og effekt af aktiviteterne.

Evaluering af **reach** har til formål at vurdere, hvor mange modtagere de gennemførte indsatser og aktiviteter når ud til, hvorimod **effekt** evalueringer har til formål at vurdere hvordan indsatserne påvirker praksis.

Alle evalueringer baseres på en logic-model, for at sikre klarhed over, hvilke elementer den enkelte evaluering skal kaste lys på. En logic-model beskriver, hvilke aktiviteter som gennemføres i en indsats, samt hvilke umiddelbare outputs dette forventes at skabe. Modellen viser desuden, hvordan det forventes, at disse outputs vil medføre længerevarende outcomes, og i sidste ende hvilket impact dette forventes at skabe.

Afhængigt af formålet med den enkelte evaluering indsamles der kvalitative data og/eller kvantitative data. Designet styres af evalueringens formål og logic-modellen for indsatsen, samt hvilke metoder der er mulige med de givne ressourcer.

Hver evaluering har et særskilt metodeafsnit, som beskriver den anvendte metode. De seks indsatser, som blev udvalgt til evaluering i 2024, er følgende:

DELMÅL	INDSATS / PROJEKT	FORMÅL
DELMÅL 1 SKOLERNES MOTIONS DAG	Skolernes Motionsdag	Effekt og reach
DELMÅL 2 BEVÆGELSE I EN VARIERET SKOLEDAG	Junioridrætsleder-uddannelsen	Effekt
	Dansk Skoleidræts kursustilbud	Effekt og reach
DELMÅL 3 FAGLIG UNDERSTØTTELSE AF IDRÆTSUNDERVISNINGEN	Skoleidrættens duge	Effekt og reach
	Undervisningsforløb til idrætsundervisningen	Effekt og reach
	Idrætslærernes Forum	Effekt og reach

Tabel 3.1. Udvalgte indsatser til evaluering i 2024

Som nævnt blev Idrætslærernes Forum desværre aflyst i 2024 på grund af for få tilmeldte. Denne evaluering glider derfor ud af årets evaluering. Det viste sig desuden at være en udfordring at indhente de intenderede data i evalueringen af undervisningsforløb til idrætsundervisningen. Dette skyldtes, at det var uforudset svært at få idrætslærere, som anvendte forløbene, til at deltage. Den primære årsag findes i, at materialerne er frit tilgængelige, og derfor var det svært at opspore de undervisere, som anvendte dem. Som resultat af dette, ændredes fokus fra at evaluere effekt og reach af forløbene til at gennemføre en analyse af Dansk Skoleidræts materialer til idrætsfaget med udgangspunkt i adfærdsdesign for at undersøge, hvordan og om materialerne har potentiale til at skabe den ønskede praksis i idrætsundervisningen.

I løbet af 2024 opstod der et behov for at evaluere Dansk Skoleidræts kursustilbud, for at sikre at der tilbydes relevante kurser, samt at disse når ud i et relevant omfang. Der er derfor lagt ressourcer i denne evaluering, for at Dansk Skoleidræt som organisation kan blive klogere på hvordan kursusvirksomheden kan

udvikles og målrettes til at skabe trivsel og læring igennem idræt og bevægelse i skolen.

4

KURSER I DANSK SKOLEIDRÆT 2019-2024

Christian Røj Voldby
Jacob Have Nielsen

4.1. Om Dansk Skoleidræts kursusprogram

Dansk Skoleidræt ønsker at være en central aktør i at fremme kvaliteten af bevægelses- og idrætspraksis i de danske skoler. En af de væsentligste indsats er derfor at understøtte praksis- og kompetenceudvikling af skolernes personale.

Derfor udbyder DSI en lang række kurser, der har til formål at inspirere og kompetenceudvikle inden for bevægelses- og idrætspædagogiske praksisområder. Kurserne skal facilitere refleksion og læring samt formidle relevante redskaber og metodiske tilgange til integration af bevægelse i undervisningen og styrkelse af kvaliteten af idrætsundervisningen.

En del af kursusudbuddet fokuserer direkte på eleverne med koncepter som Legapatruljen, Junioridrætsleder og Gameboosters. Desuden tilbydes særligt tilrettelagte oplæg for ledere, bestyrelser og forældre. Endeligt tilbydes særligt tilrettelagte og skræddersyede proces- og strategiforløb, der understøtter skolerne i organisatorisk udvikling på tværs af større dele af personalegruppen.

Dansk Skoleidræt har siden 2019 arbejdet struktureret med at styrke både salg og kvalitet af kurser. Ligeledes er der siden 2022 indsamlet systematiske evalueringer af de enkelte kurser.

4.2. Formål og mål

Formålet med denne evalueringsrapport er at skabe indsigt i Dansk Skoleidræts kursusvirksomhed for fortsat at kunne udvikle og målrette aktuelle, relevante og gode kurser.

Nedenstående logic-model beskriver, hvordan det er intentionen at kursusvirksomheden fremmer bevægelse i skolen og dermed børn og unges motivation, læring og trivsel i skolen. Outcomes markeret med fed opstilles som mål-kriterier i nærværende evaluering.

RESSOURCER	AKTIVITETER	OUTPUTS	OUTCOMES	IMPACT	
Fagekspertise Marketing Administration	<p>Udbud af kurser med høj kvalitet som understøtter bevægelse og idræt i hele skoledagen</p> <p>Målrettet promovering af kurser på relevante platforme</p>	<p>Elever, pædagogisk personale og skoler deltager i Dansk Skoleidræts kurser</p> <p>Kursusdeltagerne finder kurset relevant og værdifuldt</p>	<p>Pædagogisk personale styrker deres kompetencer til at inddrage idræt og bevægelse i deres praksis</p> <p>Elever styrker deres kompetencer til at indgå i og formidle bevægelses- og idrætsaktiviteter</p> <p>Skolen opbygger sprog og strukturer som understøtter arbejdet med idræt og bevægelse</p>	<p>Elever oplever mere varieret undervisning med bevægelse</p> <p>Elever inddrages i skolens arbejde med bevægelse</p> <p>Skolens bevægelseskultur styrkes</p>	<p>Elevernes trivsel øges</p> <p>Elevernes læring og motivation øges</p> <p>Inddragelse af bevægelse og idræt i hele skoledagen er meningsfuldt på skolen</p>

Tabel 4.1. Logic-model for Dansk Skoleidræts kursusvirksomhed.

Rapporten vil belyse omfanget og udbredelsen af kurserne på tværs af landet (REACH) samt hvilken værdi, kurserne skaber i praksis (IMPACT):

Reach

Historisk udvikling i omfanget af kurser

Data præsenteres med udgangspunkt i 6 kursustyper

Impact

Kursisternes tilfredshed og selvvaluerede udbytte.

Samling af data på tværs af alle kursustyper.

Rapporten skal give et helhedsorienteret billede af DSIs kursusvirksomhed. Der sigtes mod at drage konklusioner om både de enkelte kursers værdiskabelse – men også om DSIs samlede tilgang til kursusaktivitet. Her drages både på egen historik og empiri, men også på litteratur og forskning inden for CPD (Continuos Professional Development) og (PE)TE ((Phyiscal Education) Teacher Education).

4.3. Design og dataindsamling

Reach

Med henblik på at evaluere kursusprogrammets reach er der indsamlet data fra DSIs CRM-system med henblik på at kortlægge afviklingen af kurser siden 2019.

Dansk Skoleidræt afvikler en lang række forskellige kurser. I analysen er kurserne inddelt i 6 kategorier jf. tabel 4.2.

Kurser, foredrag og workshops som er afviklet som en del af projekter, der udvikler og afprøver kompetenceudviklingsforløb, er ikke inkluderet, da disse udbydes under andre rammer¹.

KATEGORI	BESKRIVELSE AF KATEGORI	DE MEST TYPISKE KURSER
ELEVKURSER	Aktiviteter og kurser for elever	GameBoosters Gåbus Junioridrætsleder Legepatruljen
LÆREKURSER	IDRÆTSDIDAKTIK	Den Røde Tråd Temabaseret idrætsundervisning Indholdsområderne (F.eks. boldspil, kropsbasis) Prøven i Idræt
	BEVÆGELSESDIDAKTIK	Inspiration til Brain Breaks og faglige øvelser Bevægelse integreret i undervisningen
SÆRLIGT TILRETTELAGTE KURSER (STK)	Kurser og forløb der er tilrettelagt og skræddersyede særlige ofte enkeltstående begivenheder	Forårsmotionsdag Foredrag og oplæg ved konferencer Idrætsmøde workshops
PROCES- OG STRATEGIFORLØB	Længerevarende forløb for kommuner eller skoler med fokus på organisatorisk udvikling	Formøder Strategiforløb Procesforløb
KONCEPTER	Undervisning i konkrete koncepter med fokus på udbredelse / udrulning.	Mini-motorik Fun Skills Skolesport

Tabel 4.2. Kategorisering af Dansk Skoleidræts kurser

¹ Projekter som 'Bevægelse Sammen ud i Livet', 'Motorik i Indskolingen', 'Mere Meningsfuld Idræt', 'Frittersport' og lignende. Dog inkluderes de koncepter og kurser, der har været udbudt i forbindelse med Sunde Børn Bevæger Skolen (SBBS), da de har været udbudt på vilkår, der ligner de ordinært afviklede kurser.

Impact

Deltagernes oplevelse og udbytte af kurserne er blevet evalueret via elektroniske spørgeskemaer som alle kursister har modtaget ved afslutning af deres kurser siden september 2022. Evalueringen sigter mod 1) at afdække hvorvidt kursisterne oplever kurset som relevant og værdifuldt for deres praksis, 2) om kursisterne vurderer, at deres kompetencer er blevet styrket igennem kurset, samt 3) hvorvidt kurset var af en tilfredsstillende kvalitet for deltageren. Disse outcomes er baseret på ovenstående logicmodel.

Spørgeskemaet ses nedenfor.

OUTCOME	VARIABEL	FORMULERING	SVARMULIGHEDER
DELTAGEREN FINDER KURSET RELEVANT OG VÆRDIFULDT	Generel oplevelse	Hvad er din generelle oplevelse af kurset?	1- Meget utilfreds
			2
			3
			4
			5
			6
			7- Meget tilfreds
			Ved ikke
	Opfylder forventet udbytte	I hvilken grad lever kurset op til dine forventninger?	1 – I meget lav grad
			2
			3
	Værdi	I hvilken grad vurderer du, at de udleverede materialer er brugbare i din praksis?*	4
			5
			6
STYRKELSE AF KOMPETENCER	Værdi	I hvilken grad kan du anvende den viden, du har fået på kurset i din praksis?	7 – I meget høj grad
			Ved ikke
KURSER AF HØJ KVALITET	Kvalitet i formidling	I hvilken grad er du enig eller uenig i følgende udsagn om instruktøren/instruktørerne på kurset?	1 – Meget uenig
			2
			3
			4
			5
			6
			7 – Meget enig
			Ved ikke
	Kvalitet i formidling	Har du yderligere feedback til instruktøren?	Åbent spørgsmål
	Kvalitet af kurset	Har du yderligere feedback til kurset?	Åbent spørgsmål
		Var der noget, der manglede, noget der var særligt positivt, forbedringsforslag eller lignende?	Åbent spørgsmål

Tabel 4.3. Spørgeskema til evaluering af kurser.

* Kun stillet til kurser hvor materialer blev udleveret

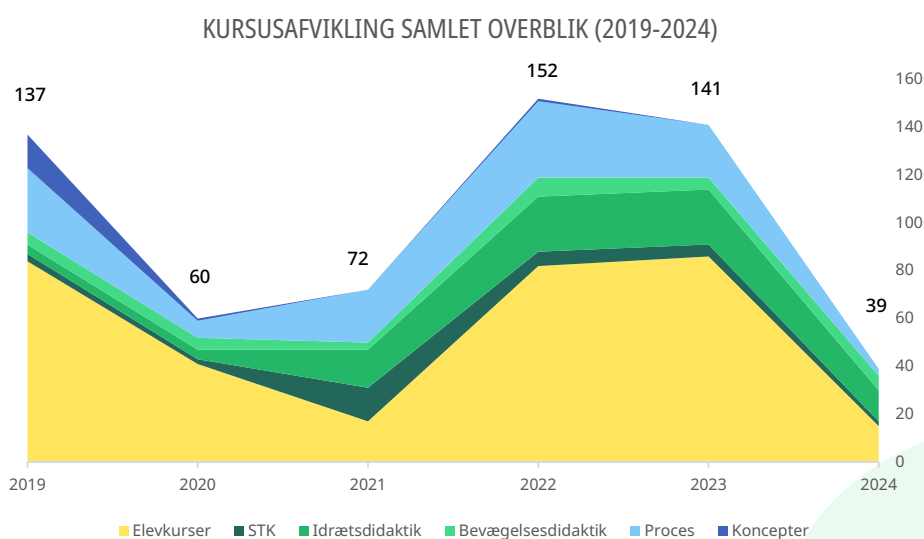
Udsendelsesprocedure

Deltagere på kurser blev opfordret til at svare på spørgeskemaet ved kursets afslutning, via en QR-kode. Ligeledes blev samtlige kursusdeltagere inviteret via e-mail umiddelbart efter kurset.

4.4. Analyse

Reach

Det samlede antal af afviklede kurser ses i nedenstående figur. Det store fald i 2019 og 2020 skyldes Corona-pandemien.

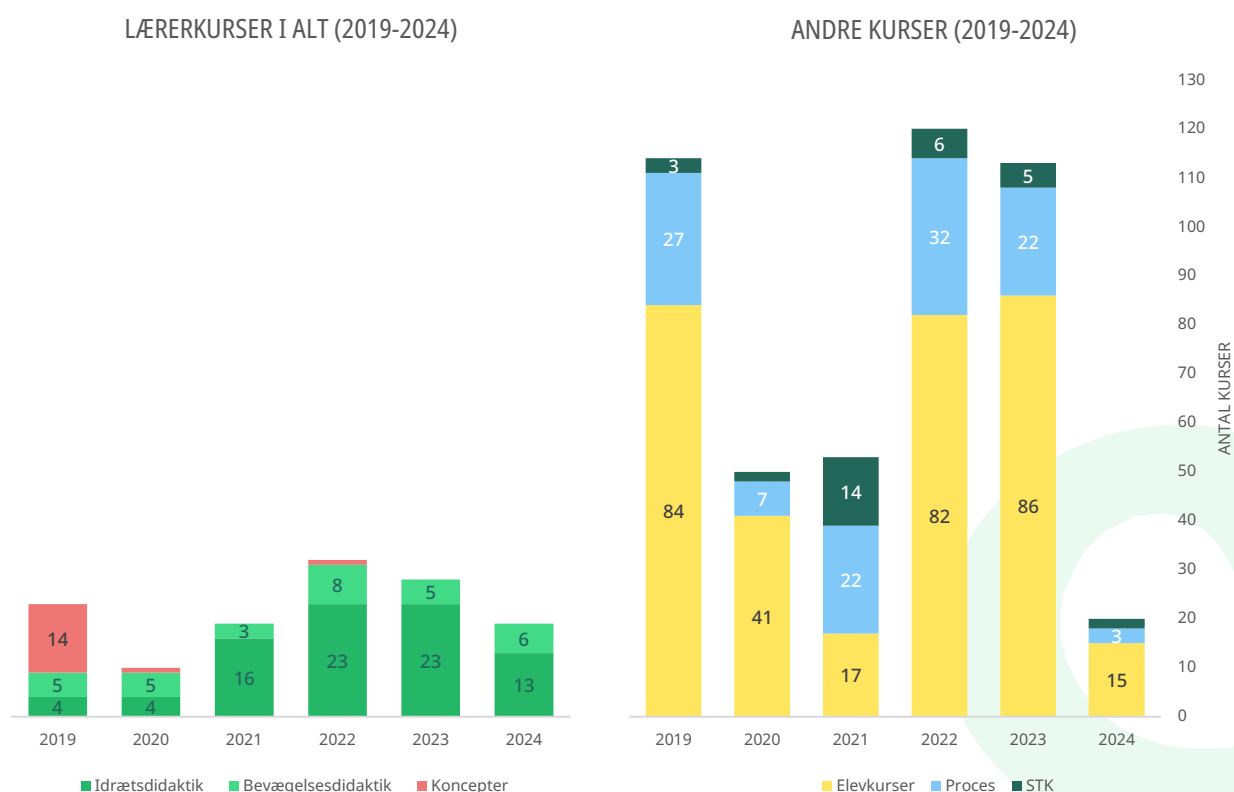
Figur 4.1. Samlet overblik over Dansk Skoleidræts kursusaktivitet fra 2019 til 2024. Data er opgjort pr. 1. juli 2024

Dansk Skoleidræt har i perioden fra 2019 til 1. juli 2024 afviklet 601 kurser. Med undtagelse af 2020 og 2021, hvor Corona-pandemien påvirkede skolernes virke markant har DSI afviklet mellem 137 og 152 kurser årligt i perioden. Årsagen til faldet fra 2023 til 2024 skal findes i at data er opgjort d. 1. juli 2024, og langt størstedel af elevkurserne foregår i efteråret (se figur 4.6).

Elevkurser udgør med 325 afviklede kurser med afstand den største del af Dansk Skoleidræts kursusvirksomhed. Procesforløb (113 afviklinger) og Idrætsdidaktiske kurser (83 afviklinger) udgør de anden og tredjestørste dele af kursusporteføljen. Særligt tilrettelagte kurser (STK) (32), Bevægelsesdidaktiske kurser (32) og Konceptkurser (16) udgør den sidste del af porteføljen.

Ser vi på de mere traditionelle lærerkurser, ser vi en markant fremgang siden opstart af kursusvirksomheden i 2019 (Figur 4.2). De seneste to fulde kalenderår har der været afviklet hhv. 32 kurser (i 2022) og 28 kurser (i 2023). I det første halvår af 2024 er der afviklet i alt 19 kurser. Størstedelen af kurserne er med fokus på idrætsdidaktik. Kurser i koncepter har stort set været ikkeeksisterende siden 2020 og frem. Det skyldes dels, at kurser i koncepter ofte afvikles ifm. eksternt finansierede projekter – og således ikke indgår i datagrundlaget.

Figur 4.2 illustrerer ligeledes omfanget af de øvrige kursus kategorier. Her ser vi tydeligt, hvordan elevkurserne udgør størstedelen af kursusvirksomheden. Ser vi bort fra 2020 og 2021, er der et stabilt leje på mellem 80 og 90 elevkurser årligt. Procesforløb har også et betydeligt omfang, hvorimod de særligt tilrettelagte forløb ikke afvikles i lige så stor grad. Da registreringen af procesforløb ikke er systematiseret, kan der være tale om afvigelse fra reelle antal forløb og workshops i denne kategori. Det samme gør sig gældende for de særligt tilrettelagte forløb.

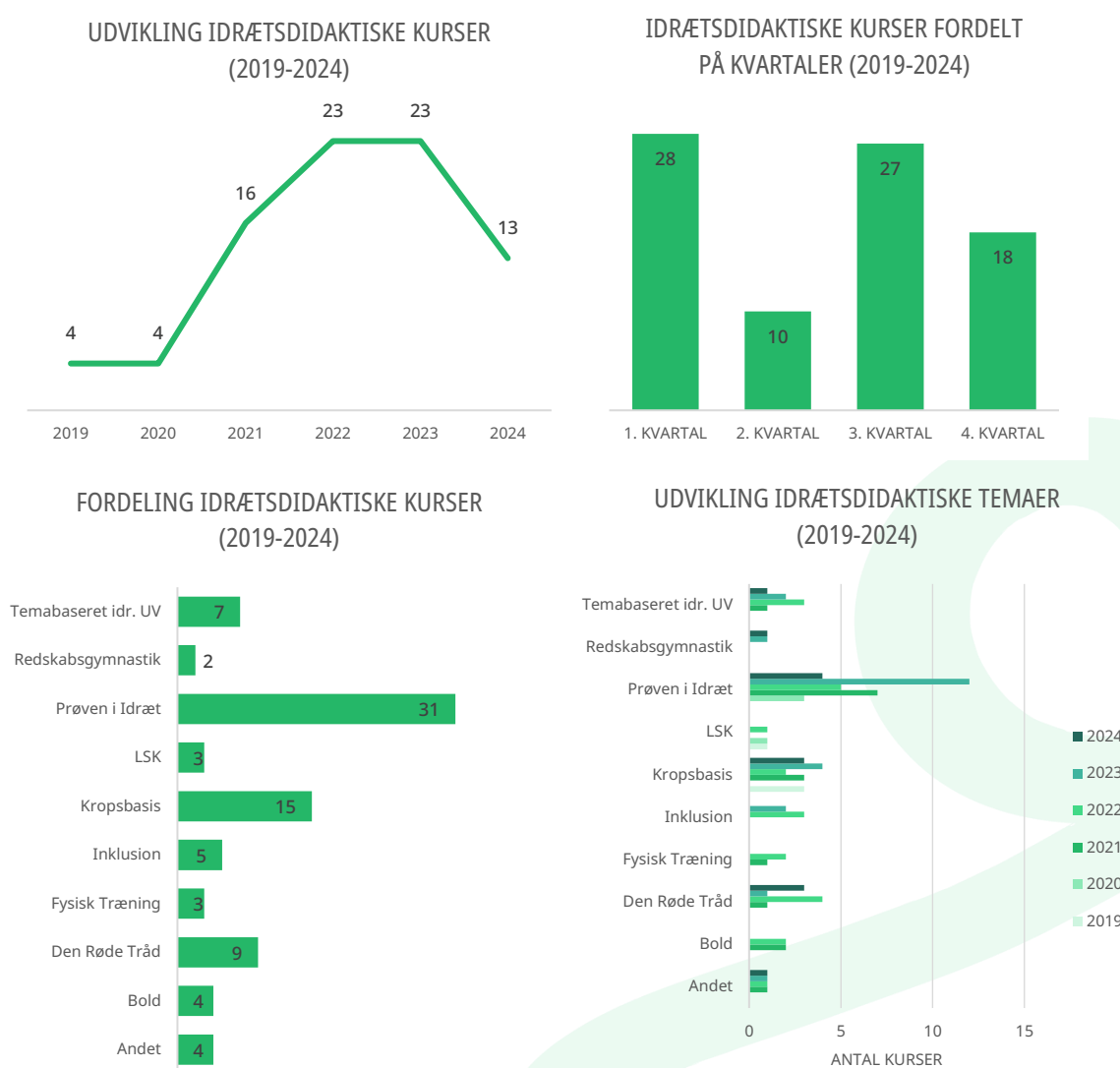

Figur 4.2. Antal afviklede kurser fra 2019-2024 fordelt på hhv. lærerkurser og andre kurser. Data er opgjort d. 1. juli 2024

Idrætsdidaktiske kurser

De idrætsdidaktiske kurser tegner sig for størstedelen af de mere traditionelle kurser, der afvikles for det pædagogiske personale. Der deltager typisk i omegnen af 15 deltagere (gns=15, median=12). Den historiske udvikling i de idrætsdidaktiske kurser ses i figur 4.3. Vær opmærksom på at tal for 2024 er opgjort pr. 1.7.2024. Ligeledes ses hvordan kurserne fordeler sig over kalenderåret.

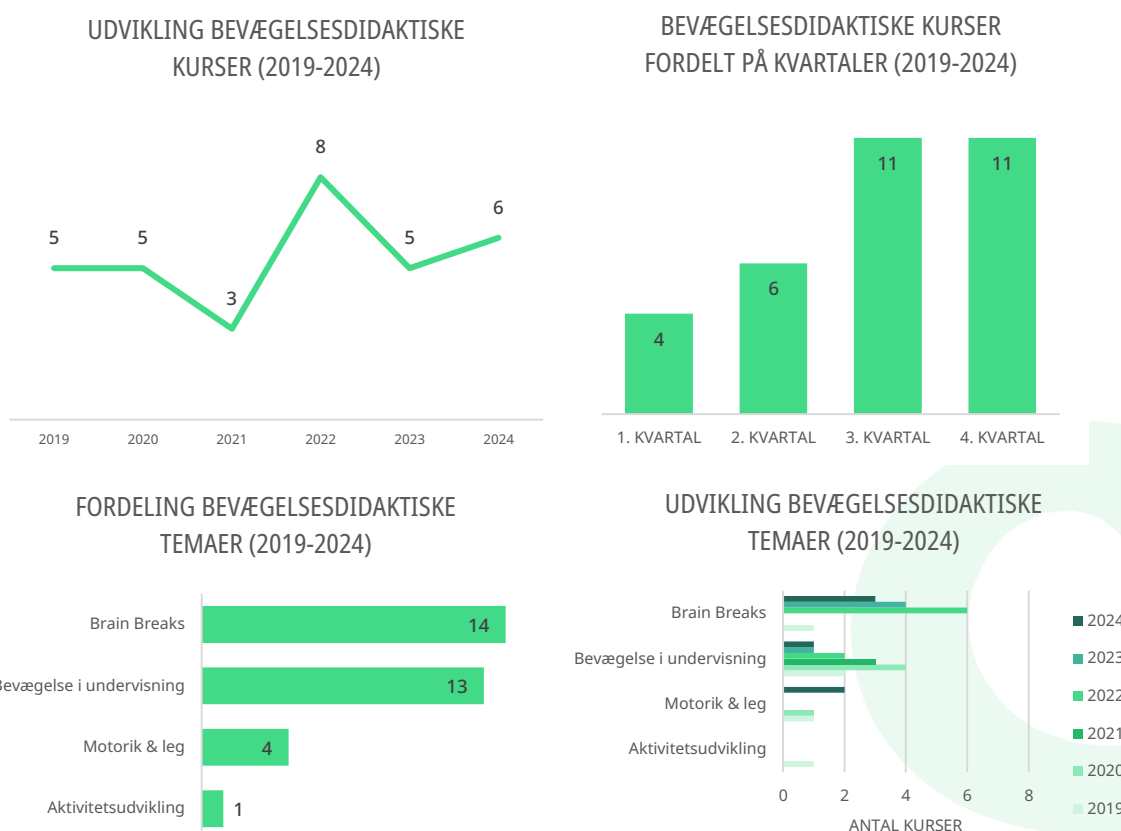
Kurserne er rettet mod idrætsundervisere og har ofte fokus på et af indholdsområderne i idrætsundervisningen. Derudover fylder kurserne med fokus på prøven i idræt også en betydelig del. Antallet af kurser inden for de givne fokusområder ses i figur 4.3, ligesom den historiske udvikling for temaerne er præsenteret.

Figur 4.3. Nøgledata for idrætsdidaktiske kurser fra 2019-2024. Figuren viser udviklingen i antal kurser i perioden samt i hvordan afviklingen fordeler sig over kalenderåret i kvartaler. Ligeledes vises antal kurser for de forskellige idrætsdidaktiske kurser, samt udviklingen for disse i perioden. Data er opgjort d. 1. juli 2024.

Bevægelsesdidaktiske kurser

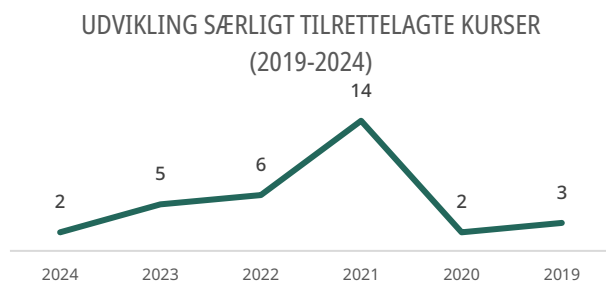
Kurserne med fokus på bevægelsesdidaktik afvikles et par gange om året. Nedenfor ses, hvordan der siden 2019 har været et stabilt leje af 5-8 afviklede kurser årligt.

Figur 4.4. Nøgledata for bevægelsesdidaktiske kurser fra 2019-2024. Figuren viser udviklingen i antal kurser i perioden samt i hvordan afviklingen fordeler sig over kalenderåret i kvartaler. Ligeledes vises antal kurser for de forskellige bevægelsesdidaktiske temaer, samt udviklingen for disse i perioden. Data er opgjort d. 1. juli 2024.

Særligt tilrettelagte oplæg, workshops og kurser

De særligt tilrettelagte oplæg, workshops og kurser havde det største omfang i 2021. Herfra er der kun tale om enkelte sporadiske oplæg. Der er dog væsentlige usikkerheder forbundet med manglende stringens og systematisering ifm. registrering af afviklingen.

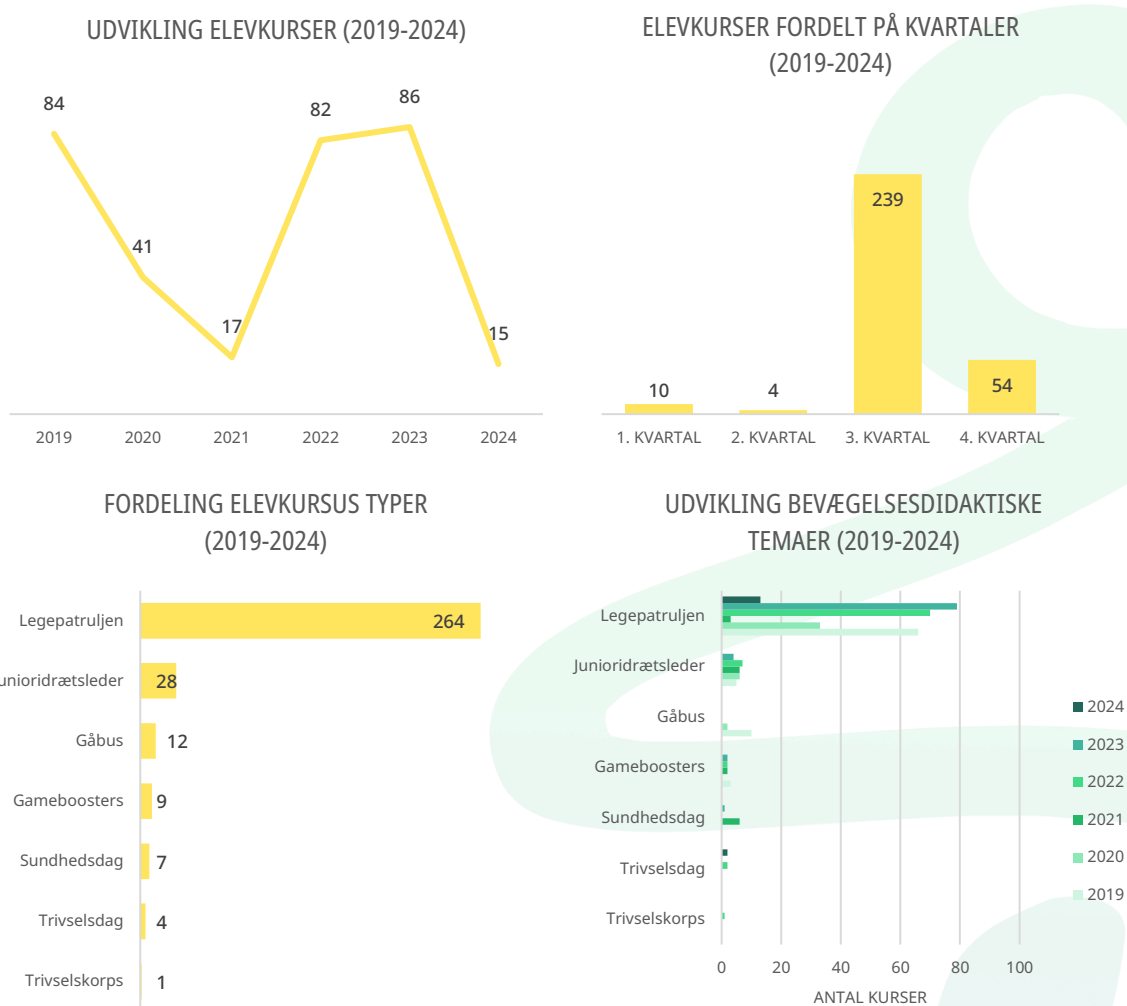
Figur 4.5. Udvikling i antal særligt tilrettelagte kurser fra 2019-2024. Data er opgjort 1. juli 2024

Elevkurser

Elevkurser tegner sig for klart den største del af de afviklede kurser. Således har der siden 2019 været et stabilt antal afviklede elevkurser (bortset fra 2020 og 2021, der har været kraftigt begrænset af Coronapandemien).

Elevkurserne består næsten udelukkende af Legepatruljen. Figur 4.6 viser fordelingen af de forskellige typer af elevkurser.

Afviklingen af elevkurserne er i høj grad sæsonbestemt. Således er det tredje kvartal, der tegner sig for klart størstedelen af elevkurserne. Det skyldes mestendels, at skolerne ofte benytter sig af elevkurserne i forbindelse med et nyt skoleår. Der er dog også afvikling af kurser i fjerde kvartal. Junioridrætsleder-kurserne fordeler sig typisk over både tredje og fjerde kvartal.

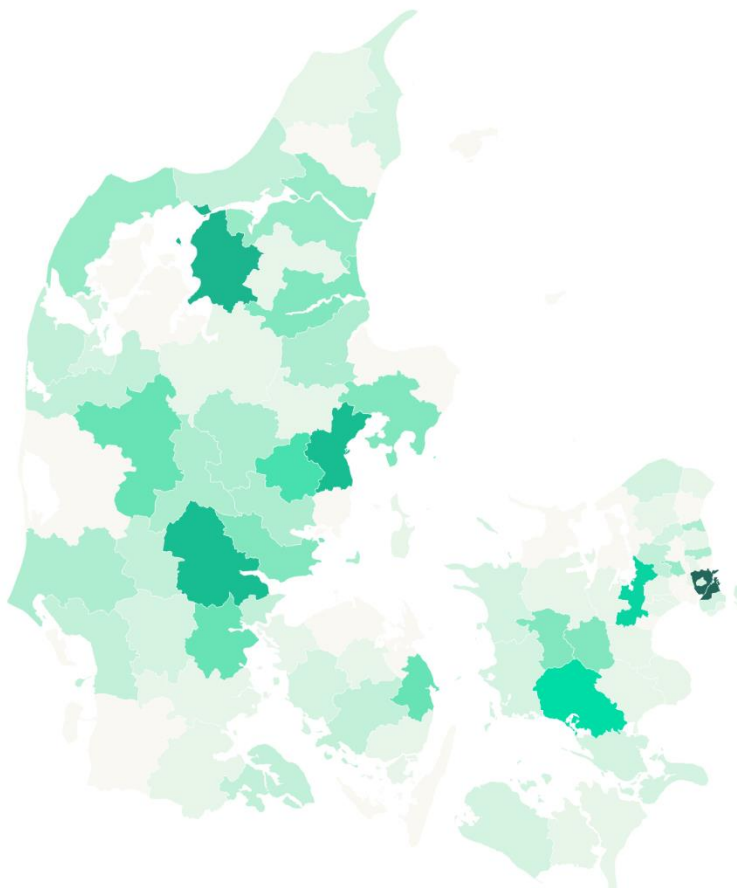
Figur 4.6. Nøgledata for elevkurser fra 2019-2024. Figuren viser udviklingen i antal kurser i perioden, samt i hvordan afviklingen fordeler sig over kalenderåret i kvartaler. Ligeledes vises antal kurser for de forskellige elevkurser, samt udviklingen for disse i perioden.

Data er opgjort d. 1. juli 2024.

Nedenfor ser vi nærmere på netop Legepatruljekurserne. I perioden 2019-2024 har en lang række af de danske kommuner afviklet et eller flere Legepatrulje-

kurser. Københavns Kommune har særligt mange afviklinger (26 afviklinger i alt). Men også i Vejle Kommune, Vesthimmerlands Kommune og Aarhus Kommune har man afviklet 13 eller flere kurser. I omkring en tredjedel (27) af de danske kommuner har der ikke været afviklet Legepatruljekursus i perioden.

Legepatruljen 2019-2024

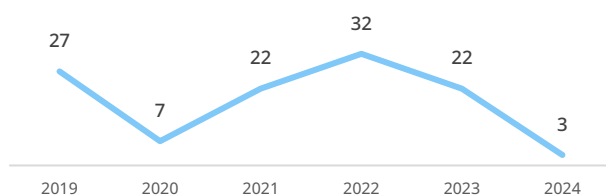

Created with Datawrapper

Figur 4.7 Fordeling af Legepatruljekurser i landets kommuner i perioden 2019-2024. Data er opgjort d. 1. juli 2024

Proces- og strategiforløb

DSI igangsatte proces- og strategiforløb i 2019. Siden har der været afviklet mellem 22 og 32 årlige kurser, foredrag, workshops eller andre lignende aktiviteter (bortset fra 2020, der var præget af Coronapandemien) i forbindelse med procesforløb. Der har været 14 særskilte forløb, hvoraf nogle forløb har inkluderet flere skoler.

UDVIKLING PROCES- OG STRATEGIFORLØB
(ANTAL WORKSHOPS/KURSER/FORMØDER)

Figur 4.8. Udvikling i antal aktiviteter i forbindelse med proces- og strategiforløb fra 2019-2024. Data er opgjort 1. juli 2024

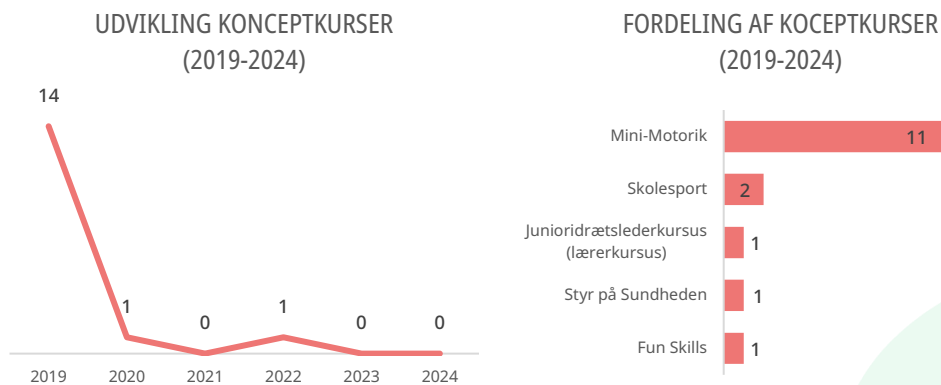
Aktiviteterne har primært været knyttet an til forløb i på Kolding Kommune, Faaborg-Midtfyn Kommune og Slagelse Kommune. Antallet af afviklinger i forbindelse med hvert enkelte procesforløb vises i nedenstående tabel.

ÅRSTAL FOR AFVIKLING	STED	BESKRIVELSE	ANTAL AFVIKLINGER	TYPE AFVIKLINGER
2019	Skolen på Islands Brygge	Procesforløb	4	Workshops for pædagogisk personale
2019	Nyborg Kommune	Procesforløb	6	Workshops for pædagogisk personale Forberedelsesmøder
2019	Virum Skole	Procesforløb	4	Workshops for pædagogisk personale Forberedelsesmøder
2019	Lyngby	Procesforløb	4	Workshops for pædagogisk personale
2020	Harte Skole	Procesforløb	3	Workshops for pædagogisk personale
2020 2021	Gadstrup Skole	Procesforløb	9	Workshops for pædagogisk personale Forberedelsesmøder
2019 2020 2021 2022	Kolding Kommune	Procesforløb	27	Workshops for pædagogisk personale Forberedelsesmøder
2021 2022	Slagelse Kommune	Procesforløb Strategiforløb	10	Workshops for pædagogisk personale Forberedelsesmøder
2022	Gribskov Kommune	Procesforløb	4	Workshops for pædagogisk personale
2021 2022 2023	Sølvgade Skole	Procesforløb	5	Workshops for pædagogisk personale Forberedelsesmøder
2023	Brøndby Kommune	Procesforløb	3	Workshops for pædagogisk personale Forberedelsesmøder
2021 2022 2023 2024	Faaborg-Midtfyn Kommune	Strategi-/procesforløb	33	Workshops for pædagogisk personale Forberedelsesmøder

Tabel 4.4. Oversigt og Dansk Skoleidræts aktiviteter i forbindelse med proces- og strategiforløb i perioden 2019-2024. Data er opgjort 1. juli 2024

Koncepter og andet

Koncepter og andet dækker over de kurser, der er udbudt i forbindelse med ud-
rulning af færdigudviklede bevægelseskoncepter og lignende. Det kan for ek-
sempel være Minimotorik, Fun Skills, Skolesport, lignende.

Figur 4.9 Udvikling i antal konceptkurser i perioden 2019-2024 samt fordelingen af typer konceptkurser i perioden. Data er opgjort 1. juli 2024

Effekt – Didaktiske Kurser

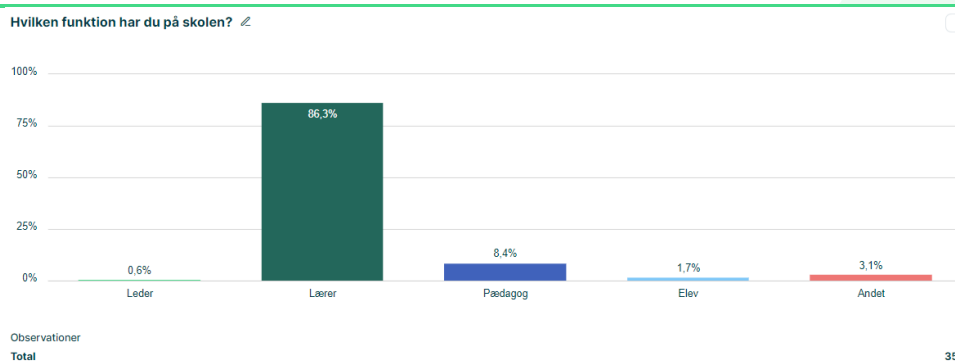
I dette afsnit analyseres og vurderes effekten af både de bevægelsesdidaktiske og idrætsdidaktiske kurser.

Det overordnede formål med lærerkurserne er at øge kvaliteten af kursisternes praksis med henblik på at styrke deres elevers læring og trivsel. At pege på kausale sammenhænge mellem lærernes kursusdeltagelse og elevernes udbytte af skoledagen er imidlertid komplekst og ressourcetungt. I det følgende ser vi udelukkende på kursusdeltagernes umiddelbare vurdering af tilfredshed med kurset.

Data er indsamlet ved hjælp af spørgeskemaer, udsendt umiddelbart efter kurssets afslutning. Spørgeskemaet har været udsendt ved alle kursusafviklinger siden september 2022.

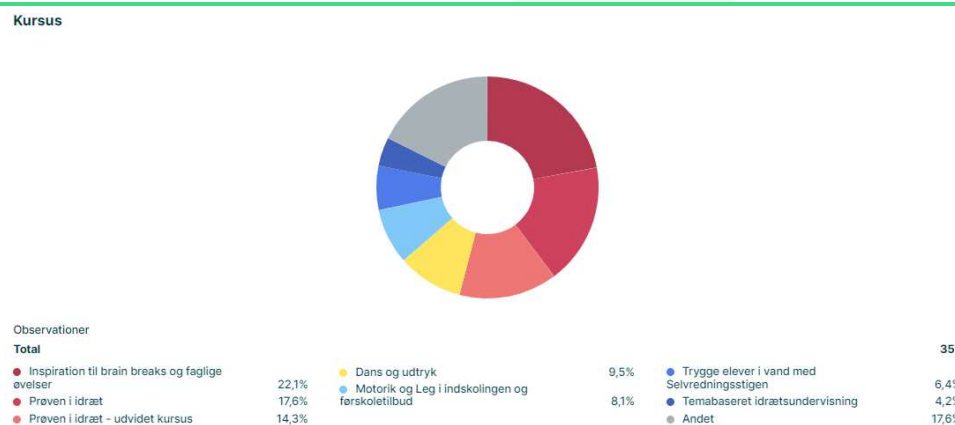
På tværs af didaktiske kurser

Det samlede datagrundlag består af 357 besvarelser. Langt størstedelen af respondenterne er lærere (86%) eller pædagoger (8%).

Figur 4.10. Fordeling af respondenter i forhold til stillingsbetegnelse

Kursisterne har deltaget i en lang række forskellige kurser. Nedenfor ses fordelingen af kursisterne i den samlede gruppe.

Figur 4.11. Antal respondenter fordelt på kursus type

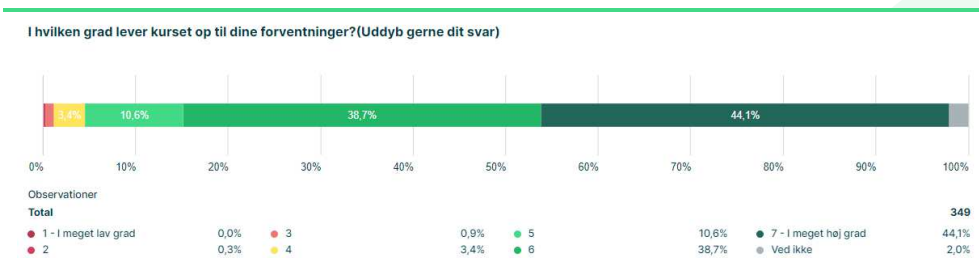
Der tegnes et samlet billede af, at kursisterne i høj grad er tilfredse med deres generelle oplevelse af kurset. Faktisk er det hele 58%, der giver udtryk for højst mulige tilfredshed (7 - på en skala fra 1-7). 37% er tilfredse (en score på 5 eller

6) imens 3% af kursisterne indikerer, at de hverken er tilfredse eller utilfredse (en score på 4). Enkelte kursister har erklæret sig utilfredse med en score på 3.

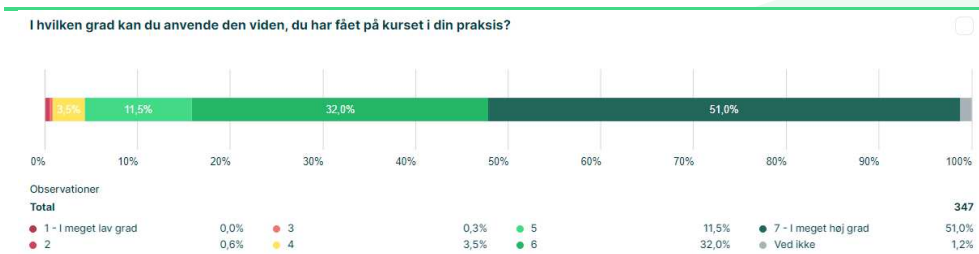
Figur 4.12. Deltagernes generelle oplevelse af kurset, på tværs af alle kurser.

Et lignende meget positivt billede tegner sig ift., hvorvidt kurset levede op til kursisternes forventninger. Se figuren nedenfor.

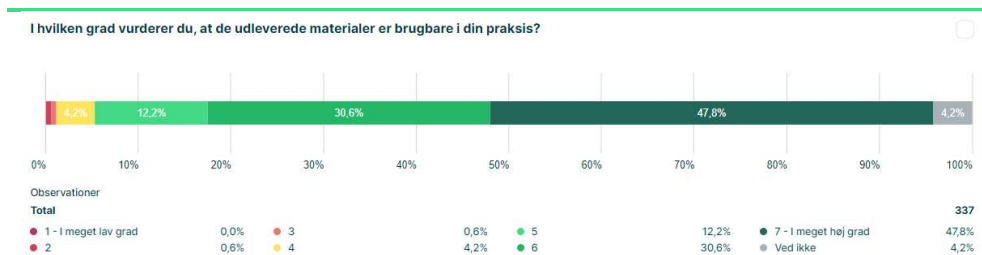
Figur 4.13. Deltagernes oplevelse af hvorvidt kurset levede op til forventningerne, på tværs af alle kurser.

De fleste kursister vurderer ligeledes, at de kan anvende den viden, de har fået i kurset. Her er det omkring halvdelen (51%) af kursisterne, der giver den højst mulige score på 7, imens 32% giver en score på 6.

Figur 4.14. Deltagernes vurdering af kursets værdi på tværs af alle kurser, ud fra om de kan anvende den tilegnede viden i deres praksis.

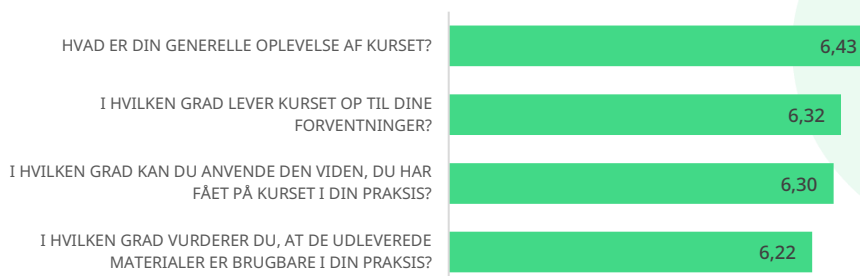
Fordelingen gentager sig, når kursisterne bedes vurdere brugbarheden af de udleverede materialer.

Figur 4.15. Deltagernes vurdering af brugbarheden af materialer på de kurser som har inkluderet udlevering af materialer.

Der er altså tale om yderst positive reaktioner og tilbagemeldinger umiddelbart efter kursernes afvikling. Meget tyder altså på, at kursisterne er særdeles tilfredse, og at kurserne i høj grad lever op til kursisternes forventninger. Nedenfor ses det samlede gennemsnit på tværs af de fire kvalitetsmarkører.

SAMLET SCORE PÅ TVÆRS AF ALLE DIDAKTISKE KURSER

Figur 4.16. Samlet gennemsnitlig score på tværs af didaktiske kurser for fire centrale spørgsmål vedrørende deltagerens oplevelse og værdi af kurserne. Scoren er et gennemsnit af deltagerens svar på en 7-trins skala, hvor 1 er den mest negative svarmulighed og 7 den mest positive.

De enkelte kurser

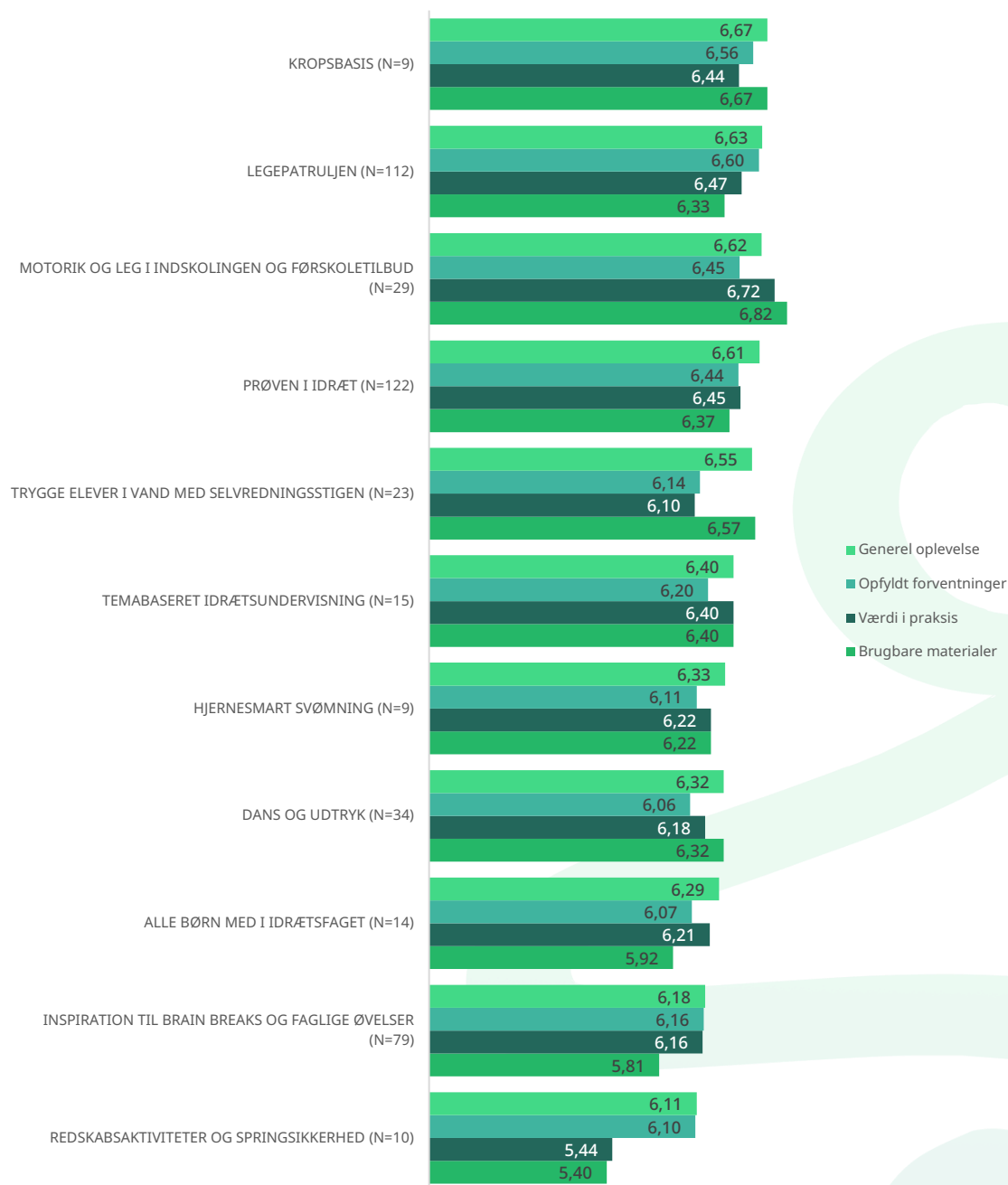
Der er samlet set stor tilfredshed med de didaktiske kurser. Derfor er det også et meget ensartet billede der tegnes, når man ser på hvert enkelt kursus. I det følgende ser vi nærmere på de forskelle, der måtte være på de forskellige kurser. Kurser med 5 eller færre respondenter er frasorteret. Antallet af respondenter til hvert kursus ses nedenfor.

KURSUS	ANTAL RESPONDENTER
TRYGGE ELEVER I VAND MED SELVRETNINGSSTIGEN	23
TEMABASERET IDRÆTSUNDERVISNING	15
REDSKABSAKTIVITETER OG SPRINGSIKKERHED	10
PRØVEN I IDRÆT	122
MOTORIK OG LEG I INDSKOLINGEN OG FØRSKOLETILBUD	29
LEGEPATRULJEN	112
KROPSBASIS	9
INSPIRATION TIL BRAIN BREAKS OG FAGLIGE ØVELSER	79
HJERNESMART SVØMNING	9
DANS OG UDTRYK	34
ALLE BØRN MED I IDRÆTSFAGET	14

Tabel 4.5. Antal respondenter fordelt på de enkelte didaktiske kurser

I nedenstående figur illustreres den gennemsnitlige tilfredshed med de forskellige didaktiske kurser. Her ses hvordan der for stort set alle kurser er tale om en særdeles høj grad af tilfredshed. Det er dog vigtigt at bemærke, at der for nogle af kurserne ikke er tale om et stort antal respondenter.

EVALUERING AF DIDAKTISKE KURSER FORDELT PÅ KURSUS

Figur 4.17. Samlet gennemsnitlig score på fire centrale spørgsmål vedrørende deltageres oplevelse og værdi af kurserne fordelt på de enkelte didaktiske kurser. Scoren er et gennemsnit af deltageres svar på en 7-trins skala, hvor 1 er den mest negative svarmulighed og 7 den mest positive. **Generel oplevelse:** "Hvad er din generelle oplevelse af kurset?"; **Opfyldt forventninger:** "I hvilken grad lever kurset op til dine forventninger?"; **Værdi i praksis:** "I hvilken grad kan du anvende den viden, du har fået på kurset i din praksis?"; **Brugbare materialer:** "I hvilken grad vurderer du, at de udleverede materialer er brugbare i din praksis?"

Hvad siger kursisterne selv?

Generelt har kurserne modtaget meget positive kommentarer i de åbne besvarelser. Særligt retter kommentarerne sig mod de engagerede undervisere, den praktiske anvendelighed af indholdet og den gode balance mellem teori og praksis. Dog er der også nogle deltagere, som ønskede mere praktisk indhold, bedre struktur og specifikke justeringer ift. og organiseringen af kurset.

Hvad fungerer?

Flere kursusdeltagere fremhæver specifikke aspekter af kurset, som de fandt særligt positive. Underviserne blev gentagne gange rost for deres viden, engagement og evne til at skabe en god stemning. Det ses for eksempel i følgende citater:

"Kæmpe ros til de to undervisere. Deres store viden inden for idræt og deres væremåde gav mig en stor tryghed"
(9)

"Kompetente og behagelige undervisere, god forplejning og skønne rammer"
(16)

"Det er fedt at være på et kursus, hvor instruktøren har styr på indholdet. Hun bidrog med en masse energi"
(56)

"Virkelig gode undervisere så inspirerende"
(35)

"Underviseren var meget virkelighedsnær og var god til at forklare tingene, så de blev forståelige"
(75)

"Gode til at tage spørgsmål og var konkrete i deres krav"
(94)

Desuden værdsatte en stor del af deltagerne den praktiske anvendelighed af kursets indhold og de konkrete øvelser. De satte pris på, at de selv fik lov til at afprøve lege, aktiviteter og øvelser:

"Det var generelt meget hands on, hvilket er rart i idrætsfaget"
(8)

"Sindsygt fedt med noget som man kan tage direkte hjem og bruge i sin undervisning"
(13)

"Super godt - rigtige mange gode lege og øvelser vi kan tage med tilbage til skolen"
(66)

Generelt oplever kursisterne, at der er en god balance mellem teoretisk indhold og praktiske øvelser. Der var dog også kursister, der ønskede flere praktiske eksempler og øvelser, og enkelte, der ønskede mere teori:

"Det var en god balance mellem teori og praksis"
(89)

"Selvom det var teori tungt, blev det gjort spændende og yderst relevant"
(21)

"Rigtig godt med mange aktive øvelser, som fik understreget den overordnede pointe godt!"

(101)

En del deltagere nævnte den positive atmosfære og gode forplejning som værende et positivt aspekt af kurset:

"Dejlig atmosfære og en rolig og venlig kursus holder"

(28)

"Super søde og inspirerende undervisere"

(82)

"Forplejningen over al forventning"

(9)

Forbedringsforslag

Selvom mange deltagere var tilfredse, var der også nogle områder, hvor kursusdeltagernes forventninger ikke blev mødt. Nogle deltagere ønskede mere praktisk indhold og flere hands-on øvelser:

"Praksisdelen kunne godt have fyldt lidt mere og give lidt mere inspiration til at indgå i et forløb"

(88)

"Lidt mere bevægelse i den faglige del af kurset, kunne have været rart"

(81)

"Godt med et par praktiske øvelser, dog meget gerne et par flere!"

(109)

Flere deltagere påpegede, at de ønskede mere tid til visse dele af kurset og bedre struktur:

"Kortere 1. Del, men vigtigt med grundtankerne bagved stigen"

(3)

"Ærgerligt der ikke var mere tid til, at gå mere i dybden med forskellige ting"

(105)

"Måske kunne kurset for min skyld godt have været en time længere"

(106)

Nogle deltagere efterlyste specifikke indholdselementer eller temaer, som ikke blev dækket i tilstrækkelig grad:

"Skulle hedde bevægelse i undervisningen. Brain breaks er for snævert ift indhold"

(50)

"Jeg havde sådan håbet at komme fra kurset med en masse fede koreografier fra genre jeg ikke var lige så kendt i"

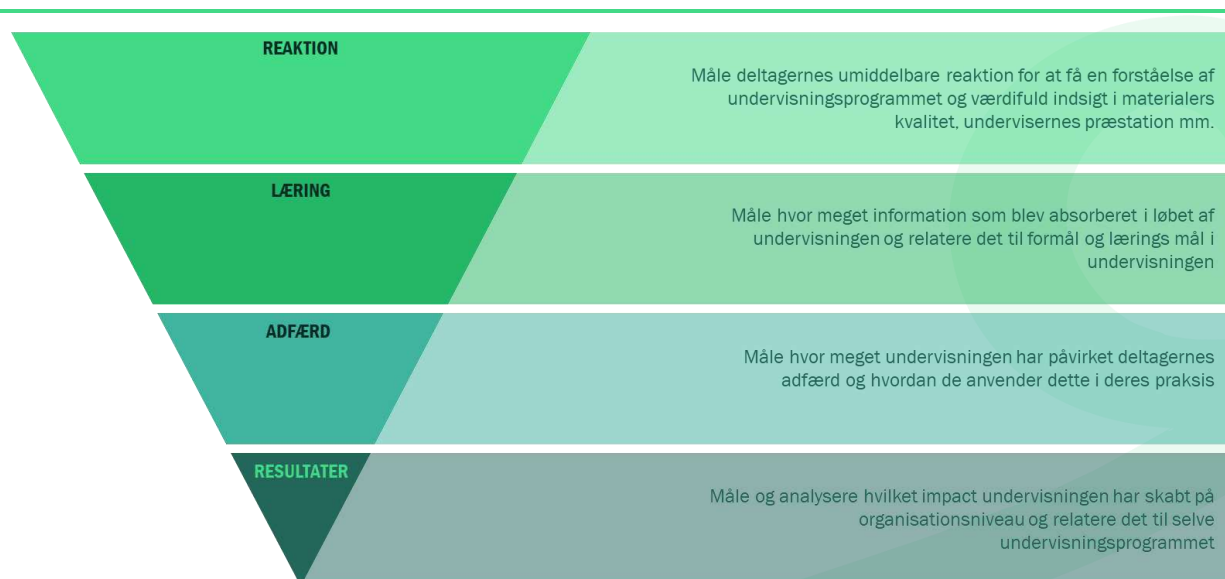
(117)

"Måske mere omkring pensum. Det virkede til at være det punkt flest var frustrerede og i tvivl"

(95)

4.5. Impact i lærerkurser

Evalueringen af Dansk Skoleidræts kursusvirksomhed tyder overordnet på, at deltagerne er tilfredse med kurserne og finder dem værdifulde for deres praksis. Forskning omkring efteruddannelse tyder dog på, at deltageres reaktioner på et kursus ikke nødvendigvis samstemmer med den praksis deltagerne efterfølgende og på længere sigt udøver. Kirkpatrick og Kirkpatrick² præsenterer fire niveauer, som evaluering af efteruddannelse kan undersøge. Det øverste niveau "Reaktion" er det letteste at undersøge, da man ofte kan gennemføre denne, imens deltagerne er tilstede til kurset, hvorimod de dybere niveauer kræver andre spørgsmål og muligvis metoder, ligesom deltagerne kan have brug for at have tid til at anvende det lærte i sin praksis, før det er muligt at evaluere "Adfærd" og "Resultater".

Figur 4.18. Fire niveauer som udbyttet af efteruddannelse kan evalueres på. (Oversat fra Kirkpatrick og Kirkpatrick 2006)

Sims et al.³ har baseret på en grundig analyse af litteraturen omkring efteruddannelse af undervisere fremstillet 4 faktorer, som er vigtige for at sikre at efteruddannelse skaber det ønskede impact bæredygtigt i praksis.

Den første faktor er at uddannelsen skaber **indsigt** for deltageren. Dette omhandler viden om emnet, men er ikke begrænset til faktuel viden. Indsigt omfatter udover fagspecifik viden også pædagogisk og didaktisk viden, som tilsammen påvirker deltagerens forståelse af læring og praksis. Årsager til at dette mislykkes kan skyldes, at den viden som kurset tilbyder opleves forkert eller irrelevant for deltageren, eller fordi deltagerne ikke kan koble den til deres eksisterende forståelse af deres praksis.

Den anden faktor omhandler uddannelsens evne til at skabe **motivation** til forandring hos deltageren. Dagbogsstudier viser fx, at 50% af deltagerne i et efteruddannelsesforløb angiver, at undervisningen har medført en ændring i deres

² Kirkpatrick og Kirkpatrick, Evaluating Training Programs.

³ Sims m.fl., "Effective Teacher Professional Development".

viden og læringssyn, men for blot 25% af disse lærere udmønter dette sig i ændringer i deres praksis⁴.

Den tredje faktor omhandler at uddannelsen udvikler de nødvendige **teknikker** hos deltagerne til at anvende indholdet i deres praksis. Langvarige studier har eksempelvis vist, at på trods af at undervisere udtrykker stærk tro på værdien af elevcentrerede undervisningsmetoder, så reflekteres dette ikke i deres praksis i klasserummet⁵. Derfor er det vigtigt, at fokusere på at deltagerne opnår færdigheder til at mestre teknikker som gør dem i stand til at udføre den praksis, som er indholdet i et kursus.

Den sidste faktor er at kunne **implementere** ændringerne over tid i sin praksis. Mange studier viser, at initiale ændringer ofte forsvinder over tid, og efteruddannelsen bør derfor hjælpe deltagerne til, at de tillærte teknikker bliver en naturlig

SKABE INDSIGT	MOTIVERE TIL ÆNDRING	UDVIKLE TEKNIKKER	IMPLEMENTERE I PRAKSIS	KONSEKVENS
●	●			Videns-handlings kløft
●				Videns-handlings kløft
●	●	●		Falde tilbage til kendte vaner
	●	●	●	Forkert anvendelse
●	●	●	●	Større sandsynlighed for at være effektivt

Tabel 4.6. Eksempler på hvordan det langvarige impact af efteruddannelse kan blive påvirket af mangel på de forskellige faktorer i et kursus⁶

del af deltagerens repertoire som undervisere. Denne faktor kræver altså modsat teknikker, at deltagerne anvender dem vedholdent i deres praksis.

⁴ Bakkenes, Vermunt, og Wubbels, "Teacher learning in the context of educational innovation".

⁵ Simmons m.fl., "Beginning Teachers".

⁶ Sims m.fl., "Effective Teacher Professional Development".

FAKTOR	MEKANISME	FORKLARING
SKABE INDSIGT	Styre kognitiv load	Fokusere på få centrale elementer Fjerne overflødig/irrelevant information
	Genbesøge tidligere læring	Gentage pointer Repetere vigtige pointer
MOTIVERE TIL ÆNDRING	Målsætning	Målsætning hvor deltagerne inddrages i at identificere meningsfulde mål som kurset skal understøtte Skaber energi og målretning hos deltagerne
	Pålidelig kilde	Deltagerne præsenteres for viden/evidens fra kilder de finder pålidelige Det kan være forskning, men også kilder de kan spejle sig i, som andre undervisere
	Anerkendelse/Forstærkning	Forstærke budskabet ved at anerkende dets værdi for praksis Styrker motivationen
UDVikle TEKNIKKER	Instruktion	Direkte anbefalinger til hvordan deltagerne implementerer en praksis Direkte kommunikation som fjerner tvetydigheder om hvad der kræves for succes
	Praktisk social støtte	Arrangere at deltagerne kan få støtte til hvordan de kan implementere fra en fagfælle
	Modellering	Tilbyde observerbare eksempler på den ønskede praksis Giver en visuel guide for deltagerne til egen praksis
	Feedback	Guidning ud fra observationer af praksis Identificere og anbefale på områder for udvikling
	Afprøvning	Struktureret afprøvning udenfor praksis
IMPLEMENTERE I PRAKSIS	Prompt/cues	Introducere/identificere stimuli som igangsætter den ønskede praksis
	Handleplan	Identificere hvornår og hvordan en ændring afprøves i praksis Hjælper til at få den nye praksis til at ske
	Kontekstspecifik afprøvning	Afprøvning i rigtig skolesetting Hjælper til at afvænne tidligere vaner
	Selvmonitorering	Skabe strukturer og metoder for at deltagerne optager og gennemser deres egen praksis

Tabel 4.7. Evidensbaserede mekanismer som kan sikre, at efteruddannelse understøtter de fire faktorer, som er centrale for at sikre bæredygtig implementering i praksis⁷

Med udgangspunkt i ovenstående teori kan Dansk Skoleidræt med fordel evaluere enkelte kurser og deres indhold med henblik på at sikre, at de bedst muligt understøtter bæredygtige ændringer i praksis. Hertil anbefales det, at evalueringen af kurserne tilrettelægges, så den giver mulighed for at skabe viden om bybere niveauer af deltagernes udbytte (jf. Kirkpatrick's evalueringsmodel).

⁷ Sims m.fl.; Bakkenes, Vermunt, og Wubbels, "Teacher learning in the context of educational innovation".

4.6. Justeringsforslag og feedforward

Dette afsnit fremstiller områder som Dansk Skoleidræts kursusudbud i fremtiden med fordel kan fokusere på.

DELTAGERNE ER GLADE	ØGE RESPONSRATEN	ELEVKURSER ER POPULÆRE
<ul style="list-style-type: none"> • DSIs kurser får overvejende positiv feedback fra de deltagere som har svaret på evalueringerne. • Dette gælder både generel tilfredshed og værdi i praksis 	<ul style="list-style-type: none"> • DSI kan med fordel undersøge tiltag som kan øge antallet af respondenter på kursusevalueringerne 	<ul style="list-style-type: none"> • Den overvejende del af DSIs kursusaktivitet er elevkurser • Disse kurser virker til at være lette at administrere for skolerne • Procesforløb og andre kurser kan have potentiale for at påvirke skolen kultur i større grad, men kræver større indsats fra skolerne
SKAB DYBERE INDSIGT	EVALUERE KURSUSINDHOLD	STYRKET DOKUMENTATION
<ul style="list-style-type: none"> • DSI kan med fordel undersøge hvordan dybere aspekter af deltagernes læring og impact på deres praksis kan evalueres 	<ul style="list-style-type: none"> • Det kan være værdifuldt for DSI at gennemgå udbudte kurser og sikre at de indeholder alle faktorer som understøtter bæredygtig implementering hos deltagerne 	<ul style="list-style-type: none"> • At finde og analysere data om især reach for DSIs kurser var en besværlig proces som blev meget afhængig af personspecifik viden • DSI kan med fordel se på at strukturere dokumentationen igennem CRM systemet

Figur 4.19. Justeringsforslag og feedforward til Dansk Skoleidræts kursusprogram.

4.7. Konklusion

Samlet set tegner der sig et positivt billede af de kurser, som Dansk Skoleidræts kursusprogram lykkes med at afvikle. Deltagernes evalueringer er meget positive, og det tyder således på, at de umiddelbart har gode oplevelser med DSIs kurser og finder dem relevante for deres praksis. Fremadrettet er der potentiale for at undersøge, hvordan man i større grad kan lykkes med at udbrede andre kursustyper end elevkurser, som udgør den største del af kursusaktiviteten. Ligeledes kan det være værdifuldt at strukturere evalueringen af DSIs kurser, så det lykkes at evaluere dybere aspekter end deltagernes reaktion på kurserne.

5

SKOLERNES MOTIONS DAG

Jacob Have Nielsen
Torben Aes Hansen
Julie Agergaard
Kamilla Kristensen
Rikke Elvig Odgaard
Sofie Bredsdorff-Larsen

5.1. Om Skolernes Motionsdag

Dansk Skoleidræt har siden 1982 arrangeret Skolernes Motionsdag (SkoMo). Dagen er en af skolernes helt faste traditioner hvert år, hvor skoleelever over hele landet bevæger sig sammen fredag i uge 41.

Ideen blev oprindeligt fostret af en gruppe idrætslærere, som gerne ville skabe et fælles motionsarrangement på Fyn. Allerede året efter blev dagen landsdækkende. I starten løb eleverne udelukkende, men med årene udviklede begivenheden sig til også at omfatte mange andre aktiviteter. Aktiviteterne veksler fra skole til skole, men DSI arbejder hvert år for at inspirere til en varieret dag med glæde, bevægelse og fællesskab.

5.2. Formål og mål

Det overordnede formål med DSIs arbejde med SkoMo er at skabe rammer og muligheder for betydningsfulde idrætsoplevelser for alle elever. Samtidigt skal SkoMo være et fast og tilbagevendende holdepunkt i arbejdet med at udbrede og understøtte bevægelseskulturen på danske skoler. Alt sammen en del af arbejdet hen mod målet om at flest mulige elever oplever bevægelse, fællesskab og trivsel i deres skolegang. Logic-modellen er baggrunden for nærværende evalueringssdesign.

RESSOURCER	AKTIVITETER	OUTPUTS	OUTCOMES		IMPACT
Projektledelse Kommunikation og marketing Ekspertviden	Formidlingskampagne som formidler materialer samt skolers deltagelse i dagen igennem deltagerregistrering og åbnings-event, samt via Danmarks Motionssuge	Skoler og pædagogisk personale får kendskab til dagen, og måder at variere dagens indhold Dagen giver anledning til tematisk arbejde i idrætsfaget	Pædagogisk personale anvender varierede aktiviteter på selve dagen, uge 41 og i idrætsundervisningen op til uge 41	Pædagogisk personale finder SkoMo meningsfuld. Pædagogisk personale er motiverede for at understøtte den pædagogiske tilrettelæggelse dagen	Skolerne skaber og/eller fastholder en bevægelsestradition og -kultur på skolerne Eleverne har en god dag med glæde, bevægelse og fællesskab
	Udgivelse af opvarmningsdans	Pædagogisk personale benytter sig af opvarmningsdansen på dagen Pædagogisk personale benytter sig af opvarmningsdansen frem mod dagen	Eleverne danser sammen på Motionsdagen	Flere elever oplever trykthed igennem stor/lille relationer	Elever deltager aktivt i gode bevægelsesfællesskaber
	Udvikling og Publicering af inspirationsmaterialer til dagen og idrætsundervisningen Årets tema: Stor-Lille relation	Pædagogisk personale finder det nemt at arrangere en motionsdag som at alle kan deltage aktivt	Pædagogisk personale anvender materialet i tilrettelæggelsen af selve dagen	Flere elever samspiller med hinanden i forskellige fællesskaber	Elever oplever glæde og smil gennem skoledagen

Тabel 5.1. Logic-model for Skolernes Motionsdag.

5.3. Design og dataindsamling

Med udgangspunkt i de før beskrevne formål og mål med SkoMo er følgende evalueringsspørgsmål formuleret:

TEMA SOM UNDERSØGES	SPØRGSMÅL	OBJEKT	AKTIVITET
Udbredelse af SKOMO	Hvor mange skoler afvikler dagen?	Udbredelse af SkoMo	Telefon survey
Skabe en varieret dag med bevægelse	Hvilket indhold har skolerne i dagen?	Skolernes pædagogiske indhold	Telefon survey
En dag med gode bevægelsesoplevelser	Hvordan oplever børnene dagen?	Elevernes oplevelse	Go along interview
	Hvordan deltager eleverne i dagen?	Elevernes deltagelse	Observation
	Hvilken type bevægelsesoplevelse har eleverne?		

Табел 5.2. Evalueringssdesign for evalueringen af Skolernes Motionsdag

For at undersøge de ønskede spørgsmål i evalueringen anvendes hhv. Go along interviews på dagen, samt et telefon survey til en stikprøve på 100 skoler.

Go along interview

Formålet med Go along interviews og observationer er at få et kvalitativt indblik i, hvordan børnene oplever at deltage i SkoMo. Metoden giver mulighed for at observere, hvad der sker på dagen, og hvordan børnene agerer. Ved at interviewe børnene, imens de deltager i dagen, giver dem mulighed for bedre at forholde sig til, hvad de oplever, i modsætning til retroperspektive interviews, hvor børnene skal genkalde deres oplevelse.

Der blev foretaget interviews og observationer på seks skoler fredag d. 11. oktober på Skolernes Motionsdag. Skolernes karakteristika er beskrevet i tabel 5.3.

SKOLE #	TYPE	STØRRELSE	KLASSETRIN	SPOR	PLACERING	UDEAREAL
1	Folkeskole	Stor	0-9 kl.	3	By	Stort
2	Folkeskole	Stor	0-9 kl.	3	Mindre by	Stort
3	Folkeskole	Stor	0-9 kl.	2	By	Stort
4	Privatskole	Mellemstor	0-9 kl.	2	Bymidte	Meget lille
5	Folkeskole	Lille	0-7 kl.	1	Landsby	Stort
6	Folkeskole	Stor	0-9 kl.	2	By	Stort

Табел 5.3. Karakteristika for besøgte skoler til interview og observation

Intervieweren deltog aktivt gennem hele skoledagen i de aktiviteter, hvor det var muligt, og intervieweren gennemførte undervejs semistrukturerede interviews med elever (primært) og undervisere (sekundært). Tabel 5.4 viser interviewguiden, som var grundlaget for interviews. Intervieweren havde dog stor frihed til at tilpasse spørgsmålene til den enkelte elev og situationen for at sikre, at informanten bedst muligt kunne relatere til spørgsmålene og emnet.

	TEMA	SPØRGSMÅL	FACILITERENDE TILLÆGSSPØRGSMÅL
TIL ELEVER (PRIMÆRT)	HVAD SYNES ELEVERNE OM DAGEN?	Kan du/I lide at have Skolernes Motionsdag?	Hvis du måtte bestemme, hvad skulle I så lave i dag? Hvorfor? Hvad er det som gør du kan lide dagen? Hvad er det som gør du ikke kan lide dagen?
	HVILKEN TYPE BEVÆGELSESOPLLEVELSE HAR ELEVERNE?	Kan du lide at være aktiv?	Hvordan påvirker motionsdagen din lyst til at være aktiv? Er det en sjov måde at være aktiv på? Hvilke måder synes du er sjove at være aktiv på?
TIL UNDERVISERE (SEKUNDÆRT)	HVORDAN DELTAGER ELEVERNE I DAGEN?	Hvordan oplever du at eleverne deltager i dagen?	Er de motiverede for dagen? Hvorfor/Hvorfor ikke? Hvordan lykkes I med at engagere dem i dagen?
	HVORDAN ANVENDES DSI MATERIALE?	Hvordan planlægges dagen på jeres skole?	Varierer indholdet fra år til år? Anvendes der materiale fra fx DSI i planlægningen?

Tabel 5.4 Interviewguide til semistrukturerede Go along interviews

Intervieweren forsøgte i bedst muligt omfang at interviewe elever fra alle skolens trin, samt dække elevernes køn og engagement⁸ i dagen ligeligt for at sikre at data dækkede alle elevers oplevelse bedst muligt.

Dataanalyse

Interview- og observationsnoter blev først skrevet i stikord og/eller indtalt som memo på smartphone. Herefter blev de renskrevet og uddybet for at sikre at flest mulige aspekter blev husket. Hver note fik et eller flere stikord (koder), der kort beskrev hvad noten omhandlede.

Interview- og observationsdata blev herefter analyseret af samtlige observatører i fællesskab. Data blev indtastet og ensrettet. Herefter blev hvert datainput kodet induktivt. Først analyserede hver observatør sine egne data, og efterfølgende i par for at sikre, at flere perspektiver blev identificeret. Efterfølgende blev en deduktiv analyse gennemført i par omkring to datasæt, hvor observationer, som henvendte sig til forskningsspørgsmålene, blev identificeret. Samtidig foregik en induktiv analyse, hvor andre overordnede temaer omkring dagen, som var synlige i data blev kategoriseret. I den efterfølgende analyse blev data printet og klippet ud, så hvert datastykke havde sin egen seddel. Herepå blev data grupperet i temaer, og analysegruppen identificerede herefter i grupper, hvilke temaer som trådte frem omkring de tre spørgsmål samt de nye overordnede temaer.

I analysen blev det tydeligt, at konteksten på den enkelte skole havde stor betydning for elevernes oplevelser, og derfor blev det valgt først at lave case-analyser på skolerne enkeltvis og derefter samle data til generelle temaer på tværs af skolerne.

Telefonsurvey

Formålet med telefonsurveyet var at afdække, i hvilket omfang skolerne afvikler SkoMo, samt hvilke aktiviteter som afvikles på dagen.

Undersøgelsen blev foretaget via telefonopkald til en stikprøve på 100 danske grundskoler. Totalpopulationen blev udtrukket fra institutionsregisteret og inkluderende folkeskoler samt Friskoler og private grundskoler. Rene 10. klassecentre

⁸ Interviewerens subjektive vurdering

samt skoler, hvor elevtallet ikke var angivet blev sorteret fra, hvilket resulterede i 1848 skoler som grundlag for udtrækningen. Udtrækningen blev stratificeret på geografisk placering (Region) og skolestørrelse (over/under 300 elever), for at sikre den bedst mulige repræsentativitet i undersøgelsen. Stikprøven er beskrevet i tabel 5.5.

	ANTAL SKOLER I POPULATIONEN	FORDELING I POPULATIONEN (%)			ANTAL SKOLER I STIKPRØVEN	FORDELING I STIKPRØVEN (% ± (%-POINT AFVIGELSE))		
		TOTAL	SMÅ	STORE		TOTAL	SMÅ	STORE
Region Hovedstaden	441	23,9	7,5	16,4	24	24,0 (+0,1)	7,5 (0)	16,5 (+0,1)
Region Midtjylland	458	24,8	12,6	12,2	25	25,0 (+0,2)	12,7 (+0,5)	12,3 (+0,1)
Region Nordjylland	220	11,9	7,2	4,7	12	12,0 (+0,1)	7,0 (-0,2)	5,0 (+0,3)
Region Sjælland	275	14,9	8,0	6,9	15	15,0 (+0,1)	8,1 (+0,1)	6,9 (0)
Region Syddanmark	454	24,6	13,2	11,4	24	24,0 (-0,6)	12,9 (-0,3)	11,1 (-0,3)
Total	1848				100			

Tabel 5.5. Beskrivelse af stikprøven til telefonsurvey

Skolerne blev kontaktet telefonisk til skolens hovednummer i perioden 21.-31. oktober 2024, og surveyet blev gennemført med personen, som svarede opkaldet (oftest en skolesekretær) uden behov for viderestilling. Dette blev valgt for at sikre en høj svarrate, og spørgsmålene blev valgt og formuleret ud fra, at det skulle være muligt for personen at svare validt på disse; se tabel 5.6. Ved manglende svar blev skolerne kontaktet på i alt 3 forskellige tidspunkter. Skoler, som det ikke lykkedes med at komme i kontakt med efter tredje forsøg, blev registreret som 'Kontakt mislykkedes'.

Outcome	Variabel	Formulering	Svarmuligheder
HVOR MANGE SKOLER AFVIKLER DAGEN?	Udbredelse af SkoMo	Har jeres skole afviklet Skolernes Motionsdag i år?	Ja Nej Ved ikke
	Årsager til fravalg	<u>Hvis 'Nej':</u> Hvad er grunden til at I ikke afvikler Skolernes motionsdag	Åbent svar
HVILKET INDHOLD HAR SKOLERNE I DAGEN?	Skolernes pædagogiske indhold	<u>Hvis 'Ja':</u> Hvilke aktiviteter foregik på jeres motionsdag?	Løb Løb+andre aktiviteter Andre aktiviteter Ved ikke
		<u>Hvis 'Løb+andre aktiviteter' eller 'Andre aktiviteter':</u> Hvilke andre aktiviteter er blevet afviklet	Åbent svar

Tabel 5.6. Spørgeskema telefonsurvey

5.4. Analyse

I det følgende præsenteres resultaterne fra Go along interviews samt telefonsurveyet.

Go along interviews

På Skolernes Motionsdag blev der gennemført interviews med i alt 166 elever, 19 lærere og 2 forældre. Hertil blev elevernes deltagelse samt skolernes afvikling af dagen evalueret igennem observationer. Nedenfor beskrives de 6 case

skoler og de skolespecifikke resultater, hvorefter en samlet analyse på tværs præsenteres.

Case 1

Dagens indhold

Skolen er en mellemstor skole med to spor, beliggende i et boligområde i en større dansk by. Skolernes Motionsdag er den tradition på skolen, som i mange år har fulgt den samme struktur med en opdeling fra 0-5. kl. og 6-9. kl.

0.-5. kl. varmede op sammen udenfor med en fælles opvarmningsdans faciliteret af elever fra 8. kl. Herefter løb og cyklede 4. og 5. kl. forskellige ruter i nærområdet. 0.-3. kl. dansede endnu en dans, hvorefter de løb runder på en 1,5 km. rute i nærområdet.

6.-9. kl. deltog i en aktivitetsdag i hallen, hvor de dystede klassevis i fodbold, høvdingebold og en styrkekonkurrence med forskellige discipliner. Aktiviteterne foregik kønsopdelt og med fokus på fællesskab. Holdene optjente point til klassen, og som supplement til idrætsaktiviteterne skulle alle klasser være udklædt efter et selvvalgt tema. Udklædningen blev vurderet og gav point i den samlede konkurrence. Hertil blev klasserne fotograferet i deres udklædning, og billederne blev hængt op på skolen indtil næste års motionsdag.

Elevernes deltagelse på dagen

I 0.-5. kl. er der overvejende aktiv deltagelse i den fælles opvarmning. Høj musik og facilitering af opvarmningsdansen fra ældre elever skaber god stemning og engageret deltagelse. Ved det efterfølgende løb varierer deltagelsesformerne blandt eleverne. De fleste elever finder sammen og løber eller går i grupper, hvor enkelte elever går eller løber alene. Lærerne understøtter deltagelsen ved, at nogle løber med og følges med elever, som har behov for dette, og andre står med musik og hepper. Det blev observeret, at mange elever søger de steder, der blev heppet og fik motivation til at løbe videre derigennem.

De havde glædet sig til i dag. De viste mig, hvordan de løb, for de skiftede nemlig mellem gadedrengeløb og at gå. De syntes at det var sjovt, og glædede sig lidt til det hele. Men de glædede sig også til ferie [fortæller alt muligt om, hvad de skal i ferien, og efter ferien]. For dem gjaldt det ikke om at få flest streger, men de håbede at deres klasse ville vinde, fordi en fra deres klasse, han var ret hurtig. [det virkede ikke til, at de selv var så motiverede af selve konkurrencen i det. De hyggede sig sammen og snakkede meget, og man kunne fornemme, at de var gode veninder]

Note #19, 2 piger i indskolingen, Skole 1

I 6.-9. kl. skaber udklædningsmomentet en ekstra deltagelsesmulighed i fællesskabet for eleverne. Alle er udklædte, nogen mere end andre, og det bliver italesat hvor fedt det er med udklædningen

En af pigerne starter samtalen med at sige, at det er den bedste dag på hele året. Generelt var de meget positive over for dagen. De synes det er en god dag fordi, de mærker at der er et godt fællesskab, de synes det er rart ikke at have undervisning og være sammen på en anden måde med sin klasse. De nævner, at det også er fedt, at de kan sidde og heppe på hinanden.

En af dem nævner, at det jo også er sjovest, hvis man vinder [de havde lige vundet en hævdingeboldkamp]. De snakkede om, at de også var ret sikre på, at vinde deres fodboldkampe. Derudover havde de lige været inde og samle point i "Benny Bomstærk" ved at lave 20 armstræk i fællesskab.

[De fortæller alt dette, imens de sidder på en træbænk, der er taget ind, og en er ved at få flettet hår. De smiler og ser glade ud, og er meget positive].

Note # 6, 3 piger i udskolingen, Skole 1

Andre elever er mere optaget af konkurrenceelementet end udklædning, men viser dog ligeledes et stort engagement og aktiv deltagelse i dagen. Det tyder således på, at det lykkes at engagere en stor del af eleverne til at deltage aktivt, hvilket bekræftes af en lærer, som giver udtryk for at også elever, som ofte udgår med "skader" deltager aktivt på dagen. Dette beskriver en idrætslærer som deltog i dagen

Hun oplevede, at eleverne sådan en dag som i dag, deltog og var engagerede – og hun var overrasket over at de elever, som normalt går ud med "skader" i idrætstimerne og som er mega-uengagerede, bare var på og deltagende i sådan en dag. Det overraskede hende, og det var fedt at se. Samtidig var hun ærgerrig over, at de ikke kunne deltage på samme måde i idrætstimerne, og åbenbart ikke havde motivation for det [det virkede som om, at dagen skabte et rum for, at disse elever kunne deltage uden at blive bedømt og uden, at der var et læringsformål. Der var noget andet på spil].

Note #25, Udskolingslærer, Skole 1

Elevernes oplevelse af dagen

I de yngre klasser hvor løb var den primære aktivitet, kan elevernes oplevelse deles i tre overordnede kategorier. 1) dem som glædede sig til dagen, 2) dem som ikke kunne lide dagen og 3) dem som synes, det var bedre end almindelig undervisning.

Eleverne, som glædede sig til dagen, gav enten udtryk for, at de godt kunne lide at løbe, godt kunne lide at konkurrere mod sig selv eller andre eller godt kunne lide fællesskabet på dagen.

Hun havde bare glædet sig til i dag, og hun håbede at hendes klasse kunne vinde over den klasse, der vandt sidste år. Hun sagde at hun godt kunne lide at løbe.

Note 15, pige på mellemtrinnet, Skole 1

De havde glædet sig til i dag. De viste mig, hvordan de løb, for de skiftede nemlig mellem det her [gadedrengeløb] og at gå. De syntes at det var sjovt, og glædede sig lidt til det hele. [det virkede ikke til, at de selv var så motiverede af selve konkurrencen i det. De hyggede sig sammen, og snakkede meget, og man kunne fornemme, at de var gode veninder]

Note 19, 2 piger i indskolingen, Skole 1

Eleverne, som ikke kunne lide dagen, italesatte i høj grad løbeaktiviteten som den primære årsag. De synes, det var hårdt og kedeligt at løbe og ønskede i stedet, at dagen indeholdt andre aktiviteter.

Hun syntes, det var hårdt at løbe og syntes derfor ikke det var sjovt. Hun syntes bare, det var kedeligt, så derfor havde hun ikke glædet sig til dagen. Hun syntes bare det var hårdt. Hun gik alene.

Note 21, pige i indskolingen, Skole 1

De syntes ikke, det var så sjovt, fordi det var hårdt at løbe. Den ene var lidt mere klar på at prøve at løbe, imens den anden slet ikke gad, hvorved det påvirkede hende den anden, som også bare gik så, men egentlig havde lyst til at løbe lidt videre med mig.

Note 22, 2 piger i indskoling, Skole 1

Blandt eleverne, som ikke decideret havde glædet sig, men synes det var bedre end den almindelige undervisning, var det især det at lave noget andet sammen, som blev italesat. Her var der faktisk en interesse i dagen, men løbeaktiviteten blev ikke oplevet som motiverende.

De havde ikke glædet sig decideret til dagen. Det var bedre end at sidde stille inde i klassen, men det var kedeligt bare at løbe, og cykle hen til atletikbanen og løbe mere. Normalt kunne de godt lide at være aktive, den ene gik til gymnastik og den anden til svømning, og de synes også, det var sjovt at danse.

Note 14, 2 piger på mellemtrinnet, Skole 1

De fleste lærere deltog hos de yngre klasser ved at stå i målområdet i normalt tøj og overtøj. Enkelte lærere løb på ruten med eleverne. En lærer gav udtryk for, at dagen fungerede fint. Hvorvidt dette omhandlede den praktiske afvikling af dagen eller det pædagogiske udbytte er uklart, da læreren også gav udtryk for, at der var forskel mellem elevernes oplevelse af dagen.

Syntes egentlig, at der var god opbakning og entusiasme blandt eleverne. Lærerne synes, det fungerer fint nok, og var også opmærksom på, at der jo er forskel mellem eleverne ift. Hvor fedt de synes det er.

Note 24, lærer i indskolingen, Skole 1

I udskolingen var der en overvejende positiv oplevelse af dagen blandt eleverne. Den positive oplevelse relaterede sig dels til oplevelsen af fællesskab fx gennem tematiseringen med udklædning, og dels til de anderledes aktiviteter, eller en kombination.

Eleverne gjorde generelt meget ud af udklædningen, hvor den klassevise tematisering bidrog til at fremme fællesskabsfølelsen og engagementet.

En af pigerne starter samtalen med at sige, at det er den bedste dag på hele året. Generelt var de meget positive over for dagen. De synes det er en god dag fordi, de mærker at der er et godt fællesskab, de synes det er rart ikke at have undervisning og være sammen på en anden måde med sin klasse. De nævner, at det også er fedt, at de kan sidde og heppe på hinanden.

Note 6, 3 piger i udskolingen, Skole 1

De havde glædet sig til i dag [peger rundt med flad hånd for at vise], særligt det her med udklædning er sjovt. Dog glædede de sig til at fodbold var overstået, fordi de hadede fodbold. Høvdingebold var fint nok at være med til. De synes også der var god stemning pga. Musikken.

Note 8, 2 piger i udskolingen, skole 1

For en del af eleverne var glæden for dagen dog primært relateret til at lave andre aktiviteter end løb, samt konkurrenceaspektet. Dette på trods af at de specifikke aktiviteter, særligt fodbold, blev oplevet med forskellig motivation.

De fortæller, at det er deres første år inde i hallen, og at de har glædet sig til det. De har glædet sig, fordi de synes det her [turnering i hallen] er sjovere end at løbe runder, som de plejer at gøre.

Note 2, 2 piger i udskolingen, Skole 1

De havde glædet sig til dagen. De syntes, det var en god dag, fordi man ikke er i "skole", man er aktiv og det er fedt at lave noget sammen med klassen på en anden måde. De var ikke så fan af aktiviteterne, men havde det egentlig fint med at være aktive, så det var ok. [de havde klædt sig godt ud som skatere og havde også skateboards med]

Note 13, 2 piger i udskolingen, Skole 1

Fortæller at de havde glædet sig til dagen [mest en af dem, der fører ordet – de andre er stille], og sidste år vandt de "Benny bomstærk"-konkurrencen, så det kunne være fedt, hvis de kunne gøre det igen, men på den anden side, var det også ret nemt, for der var ingen af de andre, der gik op i det, hvilket også var nederen.

Han synes, at udklædningsselementet er fedt, og havde glædet sig til det.

Han brød sig ikke om fodbold, så den del af det synes han var nederen, fordi det var 7 min. Kampe, og de måtte kun være 5 på banen ad gangen, så man skulle hurtigt skifte ud, hvis det var og sådan. Han kunne til gengæld godt lide høvdingebold.

Han synes generelt, det var en god dag, hvor de hyggede sig sammen i klasserne på en anden måde, end når de havde time. Han var gået all in på nisse-tema og var klædt i alfekostume med bjælde på

Note 5, dreng i udskolingen, Skole 1

Konkurrenceelementet fungerede således for mange som en motivation til at deltage i dagen, men kunne samtidig virke demotiverende for elever som oplevede, at de ikke kunne opnå succes i konkurrencen, eller at deres klassekammerater var uengagerede.

De havde glædet sig lidt til dagen. Det var fint nok. De påpegede, at ikke alle fra deres klasse var klædt ud, men de to her, var lidt udklædte. De vidste dog godt, at de ikke ville vinde nogle ting, da deres klasse ikke var så engagerede i konkurrencen, fordi de ikke syntes det var sjovt. Så derfor gik der lidt af det at deltage i aktiviteterne, men det var stadig fint nok at være med. Til spørgsmål om, hvad det var de havde glædet sig til ved dagen, svarede de, at den var overstået.

Note 10, 1 dreng og 1 pige i udskolingen, Skole 1

En idrætslærer fortæller, at de pædagogiske overvejelser omkring dagen primært har taget udgangspunkt i, at eleverne skulle opleve fællesskab og have mulighed for at engagere sig på forskellige måder igennem aktiviteterne, konkurrenceaspektet og udklædningen. Lærerne understøttede formålet ved selv at være udklædte og lave sjov med eleverne. Dette smittede tydeligt af på eleverne.

Opsummering

Overordnet virker Skolernes Motionsdag som en god tradition på skolen, som de fleste elever er glade for. Eleverne har forskellige præferencer for aktiviteter, og derfor kan der være nogle, som deltager i mindre grad i bestemte aktiviteter. Det virker til at kort tid for de enkelte aktiviteter i udskolingen fungerer godt for at imødekomme dette, da det således fylder mindre i den samlede oplevelse af dagen. Modsat kom det til udtryk i de yngre klasser, at den manglende variation i aktiviteter kunne påvirke bevægelsesoplevelsen mere negativt for mange,

hvorimod fællesskab og alternativet til den almindelige undervisning i større grad udgjorde positive elementer af oplevelsen for flere.

Case 2

Dagens indhold

Skolen er en stor skole med tre spor beliggende i en mindre provinsby. Skolernes Motionsdag er en tradition på skolen, og i 2024 var dagen tematiseret med trivsel som det gennemgående tema. Dette kom til udtryk ved, at klasserne lavede aktiviteter med deres venskabsklasser på dagen, samt at elever i udskolingens havde ansvar for aktiviteter under opvarmningen (8. klasse) og i indskolingens (9. klasse).

Som start på dagen kom 8. klasse elever rundt i hvert klasselokale og lavede Skolernes Motionsdags-dansen med alle elever, så de senere kunne danse fællesdans. Herefter lavede klasserne forskellige aktiviteter med deres venskabsklasser, styret af de enkelte underviserteams.

Efterfølgende gennemførte 9. klasserne et motionsløb for indskolingens, imens 5. – 8. klasse kunne vælge sig ind på forskellige aktiviteter arrangeret af underviserne.

Efter frokost dansede hele skolen fællesdans, hvorefter 5. – 9. klasse havde motionsløb, imens indskolingens lavede aktiviteter i klassen.

Dagen sluttede af fælles i indskolingens og klassevis i de ældre klasser.

Aktiviteter, som eleverne kunne vælge sig ind på, når den anden gruppe lavede motionsløb, inkluderede fx fælles dans, kreative værksteder, fri leg etc.

Elevernes deltagelse på dagen

Til Skolernes Motionsdag deltog eleverne på flere forskellige måder i dagens aktiviteter. De ældste klasser havde både en rolle som facilitator på nogle af aktiviteterne, deltog som heppekor samt deltog i motionsløbet. Mens de yngre elever var fysiske aktive under hele dagen.

Under motionsløbene deltog eleverne efter deres egne forudsætninger og lyst. Nogle elever gik alle minutterne, mens andre vekslede mellem at løbe og gå, mens enkelte løb alle minutterne. Eleverne deltog enten alene, i par eller i mindre grupper på tværs af køn.

Især blandt de yngste elever var der en tydelig vilje til at nå så mange runder som muligt; fx satte flere børn i løb, inden startskuddet lød, og det blev observeret, at snakken blandt børnene gik på, hvor mange runder, de havde nået.

Læreren råber alle op, hun forklarer, hvordan motionsløbet skal foregå - de skal samle flest mulige perler ind til klassen. Hun råber ud: "Er I klar?" og med ét sætter børnene i gang. De er meget ihærdige med at skulle afsted, så de får løbet for tidligt, så lærerne må stoppe børnene, så løbet kan blive sat ordentligt i gang. Hun tæller ned: 3, 2, 1. Og hun når ikke at sige nu, før de første er spurtet afsted på runden.

Note 67, Observation i indskolingens, Skole 2

Jeg går løberuten. Jeg kan høre, nogle drenge snakke om, hvor mange perler, man har indsamlet og hvor mange runder, man nu er på. En dreng siger: "Jeg er på min 5. runde nu" og den anden dreng siger: "Jeg er på min 6. runde". Drengegruppen er meget opmærksomme på, at det jo gælder om at vinde.

Note 71, Observation af 2 drenge i indskolingens, Skole 2

Det tyder således på, at konkurrenceelementet motiverer mange af indskolingseleverne til deltagelse på denne skole. Her kommer særligt konkurrencen imod

de andre til udtryk, men også konkurrencen imod sig selv og hvor mange runder man kan nå op på.

For de ældre elever var deltagelsen til deres motionsløb anderledes. Udskolings-elevernes deltagelse og engagement på motionsdagen dalede, da det blev deres tur til at løbe motionsløbet. Der var et par drenge fra 5. klasse som løb afsted i højt tempo fra start, men derefter fulgte mange andre efter i et mere afslappet tempo. Grupper af elever slentrede sammen afsted. Flere af eleverne var iført store joggingbukser, løst hængende hår og Birkenstock-sandaler.

Efterfølgende kommer der en stor gruppe traskende afsted. Det ser ud til at være de store elever. Der kommer nogle piger gående, de har store joggingbukser på, hænge hår og bickenstock på. Deres gå stil er en smule dvask, de løfter knap fødderne. Jo ældre eleverne er – jo mindre løber de.

Note 75a, Observation i mellemtrinnet og udskolingen, Skole 2

Hvor deltagelsen hos de store elever varierer i deres eget motionsløb, er den til gengæld stor og engageret i de aktiviteter, hvor de er sammen med deres mindre venskabsklasser, samt under indskolingens motionsløb, hvor 9. klasserne havde ansvaret for at stå for det.

De to piger med sjippetovet er gået væk fra det og har i stedet sat tre kegler op i en trekant lidt væk fra alle andre. De to piger løber om kap rundt om keglerne. Den lille pige smiler, mens den store pige hepper. Jeg kan se, at den store pige har sat tempoet ned, så det passer til den lille pige.

Note 61, observation under aktiviteter med venskabsklasser, Skole 2

Lidt længere oppe af stien, er der nogle som leger sten-saks-papir-legen, hvor det igen er de store og de små elever som er sammen. Jeg har kunne høre dem på lang afstand med jubel, skrig og snak. De har tegnet cirkler på asfalten med kridt, hvor de kan hoppe i. Det er en vild stemning, alle i køen står og småtripper og jubler, hepper eller råber enten "øvvv eller neeej" afhængig af om man har vundet. De store og små dyster mod hinanden. Der er fuld fart på, når de hopper i cirklerne. En lille pige og en stor dreng hopper mod hinanden, de griner samtidig. De mødes cirka midt på banen, og får øjenkontakt og gør klar til at dyste. Pigen vinder, og drengen [den store dreng] stamper med foden ned i asfalten. Og der bliver råbt fra hans række "kom igen". Læreren gejler en stemning op, og råber navnet som hopper, hun starter med at klappe – de andre følger med.

Note 52, observation under aktiviteter med venskabsklasser, Skole 2

Jeg kommer hen til første hjørne, hvor der står to piger fra de store klasser. De klapper og har deres arm rakt ud hele tiden, så børnene kan give dem highfive til børnene. De børn som både er foran- og bagved mig kan jeg fornemme at tempoet bliver sat op og smilet bliver stort, da de pacer pigerne og giver dem en highfive. Pigerne jubler og siger godt gået - det er ikke mange pauser pigerne holder. Jeg fortsætter turen. Der kommer hele tiden børn løbende forbi mig eller børn gående sammen – mest to og to.

Note 72, observation under indskolingens motionsløb, Skole 2

Lærernes deltagelse og udtryk tyder på at have en betydning for elevernes deltagelse i dagen. Når lærerne deltog eller tydeligt engagerede eleverne, skabte det engagement og deltagelse, som i note 52 ovenfor. På samme måde kunne lærerne også påvirke elevernes deltagelse negativt, når de ikke følte, at lærerne engagerede sig i dagen.

Tilbage i målområdet sidder lærerne på bænkene i solen og nogle står over i hjørnet og snakker. En lærer er specielt god til at komme med kækkе og sjove bemærkninger til eleverne, når de når en runde. En anden lærer sidder og ga-ber.

Note 75d, observation under udskolingens motionsløb, Skole 2

En elev kommer gående tæt på mig med hans venner og siger: "åhhh lærerne sidder bare der, og danderer den".

Note 75f, observation under udskolingens motionsløb, Skole 2

På denne skole har der været mange forskellige måder, hvorpå eleverne har været deltagende på. Deltagelsen i Skolernes Motionsdag har ikke kun handlet om fysisk aktivitet. For udskolingseleverne har det især også været en mulighed for at fungere som facilitatorer og rollemodeller for de yngre elever.

Elevernes oplevelse af dagen

Det overordnede indtryk af dagen på skolen har været, at eleverne synes, at det var en god dag. Dette kom til udtryk både gennem de observationer, der var blevet foretaget, hvor eleverne det meste af tiden viste store smil, gå-på-mod, energi og engagement. Særligt fokuset på fællesskabet og relationen mellem ældre og yngre elever blev italesat som motiverende for dagen.

Jeg går ved siden af to piger. Jeg spørger dem ind til, hvad de synes om motionsdagen. Den ene pige siger: "Værkstederne har været megafedt. Det var rigtig hyggeligt, og det er dejligt, man ikke bare kun skal løbe i dag, det er fedt man også kan lave noget kreativt". Den anden pige tilføjer også, at hun synes det er hyggeligt med en lille pause fra skoledagen og det faglige. De bliver enige om, at en blanding af at være aktive og være kreativ er en god kombination på en motionsdag.

Note 75b, 2 piger i udskolingen, Skole 2

Jeg går lidt tilbage mod startområdet. På vejen sidder der en pige og dreng på stole. Drengen har gips på armen. Jeg spørger dem, hvad de synes om motionsdagen. Drengen nævner hurtigt, at han synes alle de her fælles aktiviteter med skolen er rigtig godt. Han tilføjer yderligere, at det her koncept med "lille venner" eller venskabsklasser er virkelig godt. Han synes, at det er hyggeligt at være sammen med de mindre og lave aktiviteter for dem

Note 75c, 1 dreng og 1 pige i udskolingen, Skole 2

Skolens lærere giver udtryk for, at der har været et formål om både at skabe motivation for dagen igennem fokuset på stor-lille relationen, men også at skabe en læring hos de store elever om at tage ansvar og står foran andre og formidle. Ligeledes har det været et fokus at tilpasse dagen, så alle elever følte, der var et rum, hvor de kunne være med. Også dem som havde svært ved motionsdagen, fordi den brød med de faste rammer.

Hun fortæller videre, at den feedback hun får fra de store klasser er, at de faktisk knuselsker at være sammen med de yngre årgange. Derudover siger hun også, at det er en sindstyg god læring og øvelse i det for de store. Da de lærer at facilitere lege for de yngre årgange, fordi det er noget, som de skal bruge til idrætsprøven - altså det her med at stå foran andre mennesker. Det er en rigtig god læring, som hun synes er vigtigt i den her sammenhæng. Og hun nævner efter, at hun har fået god feedback fra de store - at de synes de godt kan lide at være sammen med de mindre klasser.

Note 55, Lærer, Skole 3

Læreren fortæller: at det er første gang, deres venskabsklasser er sammen her efter sommerferien, så de har brug for lige at finde hinanden igennem og nogle havde brug for at skifte venskabsmakker. Så de har prioriteret at lave mere fri leg i denne time. Det har først og fremmest været fordi, at de lige skal lære hinanden at kende igen. Derudover nævner læreren også, at der er nogen, der har det svært ved motionsdagen, fordi det bryder de faste rammer, og at der hele tiden sker noget nyt. Hvor nogle af deres elever har mere brug for rammer og struktur. Hun nævner en dreng, som gynger med en anden dreng, hvor læreren siger, at han har brug for, at han kan trække sig lidt, og det kan man i den her time, hvor der ikke er noget man sådan skal, men at man er sammen herude i skolegården, hvor de kan lave det, man har lyst til. Og så kan han være med resten af dagen, fordi han lige kan få et pusterum.

Note 58, Lærer, Skole 3

Opsummering

Det overordnede formål med Skolernes Motionsdag på skolen var ikke blot at være fysisk aktiv, men i lige så høj grad at styrke fællesskabet og trivslen på tværs af klassetrin. Yderligere har skolen brugt Skolernes Motionsdag til at inddrage de ældste elever i dagen – som planlæggere og facilitatorer for udskoling, da de mener, det er god læring for eleverne og giver dem nogle erfaringer og redskaber, som de kan viderebringe til deres eksamen i idræt.

Elevernes deltagelse i dagen var forskellig, hvor de yngre årgange i højere grad end de ældre virkede motiverede for at deltage i løbeaktiviteten. Derimod var de ældre årgange meget aktivt deltagende, når de havde ansvar for afvikling af dagen overfor de yngre elever eller lavede aktiviteter sammen med de mindre børn.

Case 3

Dagens indhold

Skolen er en mellemstor skole med to spor, beliggende i en mellemstor dansk by. Skolernes motionsdag er en fast tradition på skolen og planlægges efter den samme skabelon hvert år.

Hele skolen varmede op sammen i hallen med forskellige danse som blev fremvist af ældre elever. Herefter var dagen opdelt med forskellige aktiviteter i hhv. indskoling, mellemtrinnet og udskoling, inden dagen blev sluttet af med en fælles aktivitet i hallen.

0.-2. kl. havde fritime og lavede forskellige aktiviteter, inden de løb runder på en fastsat rute. 3.-6. kl. lavede Bike and Run i grupper á 2-3 elever. 7.-9. kl. lavede distanceløb, hvor klasserne konkurrerede om vandrepokalen 'Den gyldne sko', som gik til den klasse, som i gennemsnit løb/gik flest kilometer på to timer. Klasserne løb i gennemsnit mellem 8,5 og 11,5 km. og enkelte elever løb 21 km. på de to timer.

Efter frokostpausen blev dagen afsluttet samlet i hallen med et forhindringsløb. Løbet var et fælles løb for hele skolen, hvor én fra hver klasse skulle løbe igennem banen efter tur og opnå den hurtigst mulige samlede tid. Resten af skolen heppede på løberne fra tribunen, og målet for årgangen var, at slå tidligere årganges tid.

Elevernes deltagelse på dagen

Elevernes deltagelse på dagen varierede og var generelt med mindre engagement i de ældre klasser sammenlignet med de yngre. Dette kom bl.a. til udtryk i påklædningen, hvor en større gruppe elever i udskoling ikke havde påklædning på til en aktiv dag, men deltog i cowboybukser, dynejakker, loafers eller sneakers.

De små klasser står forrest og er meget aktive og deltagende. Alle i aktivt tøj. De store klasser står bagved, nogle i hjørnerne eller op ad ribberne. Flere grupper er ikke med. Mange har store jakker og cowboybukser på. Alle har sokker på. Lærerne deltager aktivt på gulvet, går rundt og forsøger at skabe god stemning eller få flere elever med. Nogle lærere har idrætstøj på, mens andre ikke.

Note 98, Observation under opvarmning, Skole 3

Flere løb/gik rundt i store vinterjakker, loafers eller sneakers og cowboybukser.

Note 101, Observation under udskolingens løb, Skole 3

Observationerne tyder på, at de yngre elever er mest aktive og motiveres til deltagelse via aktiviteterne, hvorimod de ældre elever synes at være mere motiverede af socialt samvær fremfor aktiviteten.

God aktivitet - enten gående eller løbende. Alle elever der gik, gik sammen i par eller grupper. Få løb alene - primært dem som gerne ville løbe langt.

Note 101, Observation under udskolingens løb, Skole 3

Særligt hos de yngre klasser understøttede lærerne elevernes deltagelse ved selv at være deltagende. Flere lærere løb med på ruten, og nogle stod i målområdet hvor de heppede og satte streger. Deltagelsen blev ligeledes understøttet med musik på ruten.

Flere lærere løb med eleverne rundt eller stod på ruten eller ved start for at sætte streger. Ved start var der en soundboks med musik, og lærerne heppede, når eleverne kom forbi.

Note 99, Observation under indskolingens løb, Skole 3

Ved de ældre elever var lærernes aktive deltagelse mindre, og i stedet stod flere og satte streger.

Få lærere løb med, men flest stod på ruten og heppede eller satte streger ved start.

Note 101, Observation under udskolingens løb, Skole 3

Den samlede aktivitet med forhindringsbanen virkede til at være motiverende for mange elever. Dette kom til udtryk ved stor støtte fra eleverne på tribunerne, til de elever som løb. På trods af at få var aktive i aktiviteten, var mange engagerede, og da to ældre elever valgte at gå banen rundt, kom dette også til udtryk som utilfredshed blandt tilskuerne. Det tyder således på, at en fælles aktivitet som forhindringsløbet kan skabe en oplevelse af deltagelse for mange elever.

Eleverne snakkede lystigt, klappede og heppede på deres kammerater. En klasse havde lavet et banner med deres løbers navn. De elever, der skulle løbe, virkede spændte og stolte over at skulle præstere. De blev præsenteret én efter én, og alle klappede af dem. En pige fra 4. klasse væltede to gange på ruten, men rejste sig og løb videre. Da hun kom i mål, var hun påvirket og ked af det. Tre lærere var hurtigt ovre ved hende. De to udvalgte fra 8. klasse, to drenge, gik bare rundt. Flere lærere blev irriterede og råbte, at de skulle løbe. Jeg stod ved en lærer, der fortalte, at det aldrig var sket før. Flere elever på tribunen begyndte at buhe. Efterfølgende blev drengene taget til side for en samtale.

Note 102, Observation under forhindringsløb, Skole 3

Elevernes oplevelse af dagen

De yngste elever gav generelt udtryk for, at de var glade for dagen. Det var især opvarmningsaktiviteterne og mulighederne for selv at vælge aktiviteter under fri leg de italesatte som motiverende.

De fortalte, at de alle havde glædet sig til dagen. Det sjoveste for dem havde været at være ovre i hallen til opvarmningen, fordi de lavede en masse forskellige bevægelser, og der var også musik – god musik, som én af dem nævnte. De syntes, at den sjoveste del af opvarmningen var dansen, som de havde øvet dagen før. Hvis de selv kunne bestemme, hvad de skulle lave, ville de gerne i Dinos Legeland eller Legoland. Hvis det skulle foregå på skolen, synes de, det ville være sjovt med mere dans, men løb var også fint nok.

Note 90, 3 piger i indskoling, Skole 3

Løbet var der mere blandende oplevelser af blandt de yngste. For nogle elever var det motiverende at konkurrere med sig selv om at løbe så mange runder som muligt, hvor andre fandt løbet mindre motiverende.

[Iført fodboldtøj og meget engagerede i opvarmningen.] De glædede sig rigtig meget til dagen. Deres mål var at nå så mange runder som muligt – de virkede meget motiverede. De havde altid godt kunne lide motionsdagen.

Note 88, 3 drenge i indskoling, Skole 3

De havde glædet sig til motionsdagen. De syntes, det sjoveste havde været, der hvor de havde fri leg, og selv kunne vælge aktiviteter. Løb var ikke så sjovt, fordi de havde ondt i knæ og ankler, og derfor bare havde gået rundt. De syntes også, det var sjovt at starte dagen i hallen med opvarmning og dans.

Note 89, 2 piger i indskolingen, Skole 3

Blandt lærerne var oplevelsen at de yngste elever var glade for dagen og var motiveret af aktiviteterne.

Lærerne oplevede, at de yngste elever var glade for dagen og for at løbe. De fortalte, at selv sidste år, hvor det regnede, og eleverne løb og væltede rundt i mudderet, var der stadig højt humør.

Note 88, 3 lærere i indskolingen, Skole 3

Blandt mellemtrinseleverne var oplevelsen af dagen blandet. Elever, der gav udtryk for, at de kunne lide dagen, italesatte især den anderledes skoledag med ferie som årsag,

De udtrykte, at de ikke så godt kan lide at danse, fordi de ikke bryder sig om at bevæge sig på den måde. Begge går ikke til nogen sportsaktiviteter ved siden af skolen, men de spiller sammen Fortnite. De glæder sig til motionsdagen, fordi de skal på ferie, og de deltager kun, fordi de skal på ferie. De regner med at gå rundt på ruten og følges ad. De husker fra de tidligere motionsdage, at de har lavet det samme som nu – at cykle og løbe, bare på forskellige ruter og distancer.

Note 78, 2 drenge i mellemtrinnet, Skole 3

Elever, som i mindre grad gav udtryk for en god oplevelse med dagen, refererede til utryghed ved at føle sig udstillet i fx opvarmningsdansen, ligesom aktiviteterne med løb og cykling, og særligt gentagelsen fra år til år blev italesat som kedeligt.

Hun kunne godt lide, når de lavede noget aktivt. Men kunne godt ønske sig, at dagen havde været anderledes, at de lavede nogle anderledes aktiviteter. Hun nævnte, at hun ikke brød sig om Opvarmningsdansen, fordi hun følte, folk kiggede.

Note 77, pige i mellemtrinnet, Skole 3

[En del af en gruppe 6. klasser, som kom gående. Nogle havde vinterjakker og sneakers på.] De synes, at motionsdagen var kedelig, fordi de kun skulle løbe og cykle. De havde dog fået lov til kun at løbe, da det var besværligt at skulle skiftes og have cykelhjelm på. Opvarmningen havde været fint nok, hvor de ifølge dem selv havde været med. De havde lavet opvarmningsdansen, så længe de kunne huske tilbage.

De nævnte også, at forhindringsløbet kunne være sjovt, hvis alle kunne få lov at prøve, og hvis hele skolen ikke skulle kigge på, da det kunne føre til, at nogen snakkede om en bag ens ryg. Hvis de selv kunne bestemme, ville de hellere spille fodbold (de spillede fodbold i fritiden) eller have turneringer med anderledes aktiviteter.

Note 92, 2 piger i mellemtrinnet, Skole 3

Blandt udskolingseleverne var oplevelsen af dagen ligeledes blandet. For elever, som var glade for dagen, var motivationen kædet til det at løbe, eller til det sociale. En stor gruppe elever gav udtryk for, at de kunne ønske sig andre og mere varierede aktiviteter på dagen for at øge deres motivation for at deltage.

En af pigerne glædede sig til dagen – kunne god lide at løbe. De to drenge glædede sig ikke rigtig. De synes ikke det er sjovt at løbe, fordi det er hårdt og kedeligt. Hvis de selv kunne bestemme, ville de hellere lave noget ligesom OL-dag. De fortalte, at det er en dag på skolen, hvor de laver forskellige anderledes aktiviteter på tværs af årgange. Den dag er federe, og de kunne de godt tænke sig noget ligesom det, hvor de for eksempel kunne være sammen med deres venskabsklasse.

Note 79, 2 piger og 2 drenge i udskolingen, Skole 3

De synes begge motionsdagen er en fed dag, fordi de godt kan lide at løbe og bevæge sig. Deres mål var at løbe, så mange runder som muligt.

Note 84, 2 drenge i udskolingen, Skole 3

Flere elever nævnte, at motionsdagen var god, fordi den var anderledes og gav mulighed for hygge og samvær. Det sociale og afslappede aspekt blev særligt set som positivt af de elever, der ikke nødvendigvis ønskede at løbe og presse sig selv fysisk. (ID 85 og ID 86)

En havde dunjakke og loafers på, en anden cowboybukser og sneakers. De mente, at motionsdagen var kedelig, fordi de laver det samme hvert år – at løbe. To af dem går til fodbold og deltager normalt i aktive fag som idræt, men de ser motionsdagen som en stille dag, hvor de kan hygge sig, fordi det er lige før efterårsferien.

Note 85, 4 drenge i udskolingen, Skole 3

De synes, motionsdagen er fin. De har førhen løbet rundt, men er i år var de trætte og skadede, så de havde besluttet bare at gå rundt og hygge sig med det.

De nævnte også, at de synes, det er dejligt at få mulighed for at møde elever fra andre årgange og lære nye mennesker at kende. De kan godt lide at bryde ud af de normale rammer på en dag som denne. Selvom de synes, løb er fint, kunne de godt ønske sig en dag med flere forskellige aktiviteter. Men de satte pris på, at dagen var afslappet og gav dem tid til at hygge sig, men at løb var en smule kedeligt.

Note 86, 2 drenge i udskolingen, Skole 3

Hvor eleverne gav udtryk om et ønske om mere variation i aktiviteterne i dagen, argumenterede en lærer med, at der er elever som har brug for genkendelighed og muligheden for at deltage alene eller med få andre.

Det er en dag, de kender. En stille og rolig dag, hvor de kan hygge sig. I den forbindelse nævnte hun også, at de i de seneste par år har fået flere elever, som godt kan lide, at der er en struktur og en fast plan, og at de ikke skal forholde sig til alt for mange mennesker. Når de løber den samme rute, er det nemt at overskue, og det er lettere at tage en runde mere.

Note 87, Lærer i udskolingen, Skole 3

Opsummering

Generelt fremstår Skolernes Motionsdag som en vellidt tradition på skolen som mange elever og lærere værdsætter som en anderledes dag end almindelige skoledage med fokus på bevægelse og socialt samvær. Elevernes deltagelse i dagen varierer og er i de yngre klasser mere orienteret mod aktiviteterne, hvorimod de ældre klasser orienterer sig mere imod det sociale samvær som motivation. Særligt de ældre elever efterspørger mere variation i aktiviteter og finder det ensformigt at lave de samme aktiviteter hvert år (særligt løb). Lærerne er

bevidste om gentagelsen, men vælger dette for at imødekomme elever, som har mere brug for genkendelighed og mulighed for at deltage mere individuelt.

Case 4

Dagens indhold

Skolen er en mellemstor privatskole beliggende i bymidten af en mellemstor dansk provinsby. Skolen har omtrent 350 elever og er i gang med at udvide fra ét til to spor. Som byskole er den bygget i flere etager og med begrænsede udearealer. Skolernes Motionsdag er en fast tradition på skolen og har fulgt det samme program de seneste år.

Hele skolen var med op sammen med Skolernes Motionsdagsdansen i en lille skolegård, hvor udvalgte elever fra 8. klasse stod for at vise dansen.

Herefter gik alle elever klassevis til et udeareal hvor eleverne løb rundt i 90 minutter. Eleverne dystede klassevis mod hinanden i hhv. indskoling, mellemtrinnet og udskoling om at løbe flest kilometer i gennemsnit. 9. klasserne løb ikke, men stod på ruten hvor de heppede, spillede musik og satte streger i målområdet.

Efter løbet gik eleverne tilbage til skolen, hvor resultatet blev præsenteret og der blev sagt god ferie.

Elevernes deltagelse på dagen

Skolens elever deltager generelt aktivt i dagen. Deltagelsen varierer under løbet mellem eleverne, som går eller løber ud fra deres forudsætninger og lyst. Elevernes deltagelse synes særligt motiveret af fællesskab og sociale relationer. Dette kom til udtryk under den fælles opvarmningsdans, hvor der var stort engagement og ældre elever brød ud af dansen og skabte energi ved at danse på skuldrene af hinanden.

4 piger fra 8. klasse laver opvarmningsdansen 2 gange og resten af skolen danser med. Der er et stort engagement fra de fleste i at danse med. Den lille skolegård gør at eleverne er tæt på hinanden og der opstår en tydelig fællesskabsfølelse når alle hopper ind mod midten i omkvædet. Lærerne som står sammen med deres elever, danser meget engageret og er fokuserede på at danse hen imod dem som virker mere usikre, måske for at gøre det mere trygt for dem at deltage. I 2. runde hopper drenge fra 8. klasse på skuldrene af hinanden midt i dansen og danser med, råber og klapper i midten af elevgruppen. En udskolingslærer er ovre og rose 8. klassens drenge for at skabe god stemning, og siger til dem, at det er vigtigt for de små.

Note 142a, Observation under opvarmning, Skole 4

Under løbet løb eller gik størstedelen af eleverne sammen, og også på tværs af årgange. De ældste elever deltog aktivt som motivatorer og vejvisere på ruten, hvilket skabte tryghed og motivation blandt de yngre elever.

Mange lærere løber med sammen med eleverne, og der er flere større og mindre elever, som løber sammen.

Note 142c, Observation under løbet, Skole 4

En pige stod og ventede på sin storebror, som kom løbende og tog hende i hånden, og så løb de sammen.

Note 142d, Observation under løbet, Skole 4

De synes, det er en sjov dag, men synes det er meget hårdt at løbe. De er glade for, at de store (9. kl.) står på ruten og hepper og viser vej.

Note 133, 2 piger i indskoling, Skole 4

Som det ses i ovenstående noter, deltager lærerne på skolen aktivt og med fokus på at engagere eleverne ved fx at danse hen imod elever, som er mindre med i dansen og ved at løbe med på ruten sammen med eleverne.

Elevernes oplevelse af dagen

En overvejende del af eleverne giver udtryk for, at de godt kan lide dagen. Dette knytter sig for de yngre elever især til selve aktiviteten og det at dyste imod de andre klasser.

De synes, det er en sjov dag og at det er sjovt at dyste. De går meget op i, hvor mange runder de kan nå, og fortæller, at deres rekord er 4 runder, og at de tror de slår den i år. Drengene løber med hinanden i hånden rundt, og det er tydeligt, at fællesskabet med hinanden er vigtigt.

Note 136, 2 drenge i indskolingen, Skole 4

Som det ses i citatet, er fællesskabet ligeledes en vigtig motivation for de elever, som godt kan lide dagen. Dette billede er generelt for alle årgange, og hos de ældre elever er motivationen for at løbe mindre, hvorimod fællesskabet og det at lave noget andet er større motivationsfaktorer.

De giver udtryk for, at de har glædet sig til dagen. Primært fordi det er en god dag sammen. Det er fedt at løbe, og det er fedt at slippe for lektier. De regner med, at de taber dysten mod de andre klasser, men det virker ikke til at påvirke deres motivation for dagen.

Note 127, 4 drenge i udskolingen, Skole 4

Der er dog også en gruppe elever, som giver udtryk for, at de ikke bryder sig om dagen. Dette omhandler særligt, at det at løbe, samt en oplevelse af, at det er kedeligt at lave det sammen hvert år.

De kan ikke lide dagen og synes, det er ondt at blive tvunget. Det skyldes især, at det er koldt, og at det er det samme de laver hvert år. Drengene kan bedre lide idrætsdagen om sommeren, og ville have mere lyst til motionsdagen hvis de skulle lave andre og mere forskellige aktiviteter.

Note 128, 3 drenge i udskolingen, Skole 4

9. kl. løb ikke, men stod rundt på ruten og viste vej og heppede. Disse 3 piger stod i målområdet og gav streger på hånden. De var nogenlunde engagerede og gav mange af børnene positiv feedback, når de kom og fik streger. Pigerne gav udtryk for, at de ikke kan lide dagen. I år var det ok, da de ikke skulle løbe. Ellers pjækker de tit, eller får deres forældre til at tage tidligere afsted på ferie. De gider ikke løbe, men synes alligevel, at det er ok ikke at have lektier.

Note 134, 3 piger i udskolingen, Skole 4

De kan ikke lide dagen og synes, det er hårdt at løbe. Hvis det var andre aktiviteter og mere varierede aktiviteter ville de gerne. De nævner selv, at de gerne ville løbe hvis det var i et spil som fodbold, hockey etc. Og nævner også at det er sjovere at have idrætsdagen om sommeren med forskellige anderledes aktiviteter

Note 135, 2 drenge i mellemtrinnet, Skole 4

Det tyder således på, at de fleste elever på skolen har en god oplevelse med dagen, særligt igennem fællesskabet som kommer til udtryk på dagen. Dette ses både ved, at eleverne løber sammen på tværs af alder, men også hos de ældste elever, som ellers i højere grad giver udtryk for at dagen er kedelig, ved at de tager ansvar for at skabe en stemning. Både som rollemodeller i dansen, og ved at heppe og give positiv feedback på ruten.

Netop fællesskab er også noget som lærere på skolen gav udtryk for, var et vigtigt element i dagen.

Han synes, det er en rigtig god dag og tradition på skolen. Han lægger meget vægt på at det er en af de eneste dage hvor skolen laver noget sammen, og han synes, det er vigtigt med den forbindelse på tværs af årgange, han oplever. Han mener, at dagen styrker fællesskabet på skolen, og at det er vigtigt for de store elever, at de får mulighed for at tage ansvar og være rollemodeller for de mindre.

Note 140, Lærer i mellemtrinnet, Skole 4

Han synes, det er en vigtig dag for skolen, fordi man gør noget fælles alle sammen. Det skaber relationer på tværs, og eleverne er glade for dagen. Han mener, at dagen også styrker ansvarsfølelsen hos især de store elever, som har opgaver med opvarmning, rammer og afvikling.

Note 141, Lærer i udskolingen, Skole 4

Opsummering

Skolernes Motionsdag er på skolen centreret om at løbe, og skabe en dag med fællesskab. Dette kommer til udtryk ved, at alle aktiviteterne var fælles, både opvarmning og løb, og det sås at mange elever løb sammen og på tværs af årgange. De store elever deltog også som rollemodeller, der skabte en god stemning og heppede på de elever som løb.

Eleverne på skolen kunne overvejende godt lide dagen, særligt på grund af fællesskabet som de oplevede, samt at det var en alternativ dag til almindelig undervisning. Særligt ældre elever fandt dog også dagen kedelig på grund af løbeaktiviteten og ønskede sig mere varierede aktiviteter.

Case 5

Baggrund

Skolen er en lille skole med elever fra 0. til 6. klassetrin, som i alt rummer lidt over 100 elever. Skolen er beliggende på landet mellem nogle mindre landsbyer og er placeret i et område, hvor den primære nabo er marker. Lige ved siden af skolen ligger Børnehuset med en vuggestue og børnehave således, at der ikke er langt fra børnehaven til skolegang. Børnehuset deltager også i skolernes motionsdag.

Skolernes Motionsdag er den samme, som da jeg startede for 25 år siden
Note 120, Skoleleder, Skole 5

Ved ankomst til skolen fortæller afdelingslederen med en vis grad af stolthed i stemmen, at dagen ikke har ændret sig i mange år, hvor løb i lokalområdet er begivenheden på dagen. Dagen er dermed en meget traditionsrig begivenhed på skolen, som alle på skolen kender til.

Skolens fælles arrangement starter kl. 0830, hvor eleverne mødes i skolegården. Her er skolelederen klar til at varme eleverne op. Eleverne har efter en kort fælles opvarmning i skolegården 2 timer og 15 minutter til at løbe/ gå så langt som muligt. Til dette formål er der tilrettelagt tre forskellige ruter rundt om skolen som er henholdsvis 2 km, 3 km eller 4 km lang. Desuden er der mulighed for, at eleverne kan løbe runder á 300m på skolens græsbane til sidst, når dagen lakker mod enden, og man ikke kan nå at løbe en af ruterne længere. Når løbet er slut, mødes alle børn, lærere og tilstedeværende forældre/bedsteforældre i skolegården, hvor der bliver præsenteret en vinder i 3 kategorier. Den første kategori handler om, at alle elever på skolen skal gætte, hvor langt alle eleverne har løbet tilsammen i løbet af dagen. Den anden kategori handler om den klasse, der har løbet længst pr elev i klassen. Den sidste kategori har fokus på den elev, der har løbet længst.

Elevernes deltagelse på dagen

En lærer kommer højtråbende gennem aulaen ved skolens indgang, hvor der også er sat forfriskninger op til efter løbet. Læreren udtaler højt til afdelingslederen "hele 6. klasse er der i dag. Det må vi taget et billede af og hænge i ramme"

Note 118. Observation, Skole 5

Eleverne på skolen deltager på forskellige måder i løbet af dagen. I løbet af observationerne er der både elever, der løber, elever der går eller elever der skiftevis går lidt efterfulgt af et kort løb ofte med høj intensitet. De elever, der løber mest seriøst, er drenge fra 5. og 6. klassetrin. Der er særligt to drenge, der sammen med deres forældre ser ud til at have løbet i al den tid, de havde til rådighed.

Jeg møder en dreng fra 6. klasse, som også vil løbe rigtig langt i dag. Han synes også, at dagen er rigtig fin, fordi man ikke får lektier for. Han tilføjer i en sidebemærkning, at så kan han også træne lidt til fodbold, hvor han fortæller, at han er blevet rykket en årgang op og spiller U14 i stedet for U13 som egentlig er hans årgang.

Note 125. Dreng i mellemtrinnet, Skole 5

Der er også elever, der skiftevis går og sætter i løb i meget højt tempo over en kort distance og derefter går igen. Nogle gange synes det at være fordi gruppen

lige blev mindet om, at SkoMo ruten er tænkt som løberute, andre gange ser det ud til, at børnene løber frem til nogen, som de kender.

Eleverne, der går, er ofte grupperet i par eller grupper fra klassen. I nogle tilfælde er de også sammen på tværs af klasser og sammen med en lærer eller anden person med tilknytning til skolen. Blandt eleverne, der går, er der flere af børnene, der nævner, at der er en person i gruppen, der er skadet, og at det er grunden til, at de går.

To piger fra indskolingens går på cykelstien langs med hovedvejen. De er begge gået det meste af ruten, fortæller de, og de har gået en runde sammen indtil videre. De startede hver for sig, og så fandt de sammen nu her, hvor de hygger sig med det. De siger begge to at det er en OK dag. Den ene hun siger dog også, at hun ikke kan løbe, fordi hun har ondt i knæene. Derfor kan hun ikke rigtig være med på skolens løberute. Hun har været til lægen en million gange, og lægerne kan ikke finde ud af, hvad det er hun fejler, så derfor så synes hun, det er lidt træls.

Note 116. 2 piger i indskolingens, Skole 5

Eleverne deltager således på forskellig vis på skolens motionsdag. Der ser ikke ud til at være et fast mønster i forhold til alder og køn, for hvilke elever løber eller går, er organiseret med klassekammerater eller går sammen med forældre eller lærere. På skolen var det imidlertid drenge i de ældste årgange, som også gik til fodbold i fritiden, der havde ambitioner om at løbe hele dagen. De elever, der brugte dagen som en lang gåtur, var nogle gange sammen med en kammerat, der var skadet/forhindret i at løbe. I andre tilfælde syntes eleverne, at det var for hårdt at løbe.

En observation omkring elevernes deltagelse var også, at det kun var en enkelt gang, der blev observeret elever, der havde en mobiltelefon fremme. Eleverne så ud til at være nærværende med dem de gik og løb sammen med.

Elevernes oplevelse af dagen

Eleverne på skolen har mange forskellige synspunkter om dagen, hvor det overvejende billede af dagen er, at det er en hyggelig tradition, som eleverne selv finder noget mening i som for eksempel *relationer på tværs af klasser at løbe længst, gå sammen med venner, eller at der snart efterårsferie*

Relationen på tværs af klasser er noget som gør, at dagen for nogle elever er en hyggelig tradition som i nedenstående eksempel.

Jeg møder en pige fra 4. Klasse og en dreng fra 6. klasse som følges med skolens bibliotekar. De kender egentlig ikke hinanden, men de synes at det er superhyggeligt, at man lige kan løbe sammen og på kryds og tværs af klasser. De synes alle sammen, at det er en hyggelig dag.

Note 123, 1 pige og 1 dreng i mellemtrinnet, Skole 5

Efterfølgende møder jeg drengen igen, som har besluttet sig for at løbe lidt for sig selv. Eksemplet er et billede på, at eleverne på dagen finder sammen i nye grupper i løbet af dagen. Nogle gange er disse sammensat tilfældigt, fordi en elev eller en gruppe samler nogen op. Andre gange skyldes det, at lærere har opfordret elever til at tage af sted sammen frem for at begive sig ud på ruten selv, så de har nogen at snakke sammen med undervejs på ruten.

En dreng fra 5. klasse kommer løbende sammen med sin mor og de har efter en lille 1,5 times tid løbet 12 km. Drengen vil gerne slå sin egen rekord, og han vil også gerne være skolens hurtigste løber i dag. Han har glædet sig rigtig meget til dagen og se frem til det. Han er også optimistisk i forhold til at løbe længst, da nogle af de gode løbere fra sidste års 6. klasse ikke er der længere og at han ikke vurderer, at der er nogle elever i den nuværende 6. klasse der har lyst til at løbe rigtig langt. Drengens mor fortæller, at han allerede i 0. klasse glædede sig enormt meget til Skolernes Motionsdag og til det tidspunkt, hvor han var en af de ældste der kunne løbe langt.

Note 124, dreng i mellemtrinnet og hans mor, Skole 5

To piger fra 5. klasse, der har fulgtes med hinanden i løbet af dagen fortæller, at de ikke synes at det er en super fed dag, fordi der er konkurrenceelement i det. Deres beskrivelse af konkurrenceelementet handler om, at de ikke bryder sig om at fortælle de andre i klassen, at de "kun" har løbet 7, 8 eller 9 km, og der så er nogle andre i klassen, der har løbet 17 eller 18 km, hvilket får de to piger til at føle sig dårlige. Hvis de to piger skulle have lov til at bestemme, hvad man kunne gøre anderledes, skulle man på en eller anden måde tage konkurrenceelementet ud af dagen. Begge piger går ellers til idræt i fritiden, hvor de dyrker gymnastik, og på den måde er de aktive i fritiden (Note 117).

To drenge fra 2. klasse skifter mellem at spurte 50 meter og tale med den vikar, de følges med. Det viser sig, at drengene er meget optaget af, at vikaren har skolerekorden på skolen, fra dengang han gik i 6. klasse og løb 29 km. Drengene er meget optaget af rekorden, og hvor hurtigt vikaren kan løbe i dag. De udfordrer vikaren uafbrudt til at løbe så hurtigt han kan, og vise hvor hurtigt han løb dengang, han var dreng. Vikaren melder dog ud, at han ikke er i nærheden af at kunne løbe så hurtigt længere (Note 119).

Motionsdagen rundes af i skolegården, hvor skolelederen præsenterer vinderne i gættekonkurrencen, og hvem der har været tættest på at gætte, hvor mange kilometer skolens børn tilsammen har løbet. Der er store smil i ansigtet på de børn, der bliver kaldt op til skolelederen og får en præmie for bedste gæt. Der er ligeledes stor jubel hos 5. klasse, da de bliver råbt op som den årgang, der har løbet længst pr. elev i klassen. Og endelig er der også smil hos drengen fra 5. klasse, der med 19 kilometer formåede at løbe længst på dagen.

Andre perspektiver på Skolernes Motionsdag

Skolernes Motionsdag på Skole 5 giver et billede af, at mange børn følges på dagen. Fælles for størstedelen af observationerne på skolen er, at eleverne er sammen med andre børn eller voksne i lang tid og bruger tid på at tale sammen. På nær en enkelt elev blev der i løbet af dagen ikke observeret elever, der havde deres mobiltelefoner fremme og talte i den. Eleverne brugte tiden sammen til at tale med hinanden og som den tidligere skoleleder bemærker i sin afsluttende kommentar, kan man også se Skolernes Motionsdag, som en dag, hvor man har tid til at tale sammen enten børnene indbyrdes eller også de voksne og børnene, hvilket jo er sjældent at man efterhånden har i en travl skolehverdag (Note 126B).

Opsummering

Løberuten i lokalområdet er omdrejningspunktet for Skolernes Motionsdag på skolen. Med i hvert fald 25 års tradition om at dagen skal gennemføres på den måde er der ikke mange der stiller spørgsmålstejn til, hvordan dagen er struktureret. Måske er det på grund af den faste tradition og de klare forventninger der til dagen, at eleverne overvejende opfatter dagen som "OK". Heriblandt er

der selvfølgelig også nogle elever, der ser frem til dagen i flere uger, mens nogle andre elever kunne tænke sig, at dagen havde lidt mindre fokus på, hvor langt man kan nå at løbe og den konkurrence, det skaber, når man skal forsøge at løbe langt.

Tradition kan anfægtes som noget, der ikke følger med tiden. Men på denne skole var det indtrykket, at mange bød traditionen velkommen, fordi det også skabte en tryghed hos eleverne hvad der skulle ske på dagen.

På den anden side var traditionen for Skolernes Motionsdag på skolen også så stærk, at de adspurgte elever blev inden for løbsuniverset, når de fik mulighed for at komme med forslag til justeringer. Det var andre ruter eller mindre konkurrence på dagen. Men løb som det bærende element på skolen, blev der fra børnenes side ikke stillet spørgsmålstejn til.

Elevernes uformelle organisering i mindre vennegrupper eller par synes også at være positivt for dagen. At eleverne ikke løber, kan hos nogle anfægtes som værende ærgerligt, men samtidig er det også positivt at observere, at elever kan følges ad med venner og klassekammerater en hel formiddag, hvor de måske "bare" går og hyggesnakker.

Case 6

Dagens indhold

Skolernes Motionsdag er en tilbagevendende begivenhed på skolen, som engagerer eleverne i en række fysiske aktiviteter, der varierer afhængigt af klassetrin. Skolen er en stor skole med 3 spor fra 0.-9. klasse. Skolen ligger i en større dansk provinsby, med mange gode ude- og indendørs faciliteter. Motionsdagen foregår udenfor for alle elever og bliver planlagt i de lærerteams, der deler samme fase, hvorfor der også er forskellige aktiviteter i indskoling, mellemtrin og udskoling.

I indskoling har traditionen for SkoMo i mange år været at dyste om "den gyldne sko". Her skulle eleverne klassevis løbe flest runder tilsammen. Dette blev talt op ved, at hver elev fik én elastik på armen pr. gennemført runde. I år blev den traditionelle dyst om "den gyldne sko" ændret til et format, hvor eleverne i stedet deltog i fire forskellige aktiviteter: stafetter, rundbold, 6-dags løb og dødbold. Hver aktivitet varede cirka 20 minutter og blev gennemført på en af skolens boldbaner, hvor eleverne var opdelt i årgange. Aktiviteterne blev planlagt i lærerteamet, hvor kendte aktiviteter og erfaring blev vægтет.

På mellemtrinnet, blev 5. kl. observeret. De spillede Stratego på et område 500 m fra skolen, hvorefter de skulle løbe runder, rundt om skolen, inden de til sidst spillede rundbold. Eleverne blev til Stratego fordelt på to hold, som var blandet på tværs af klasserne. Det var lidt koldt udenfor, men eleverne gav den gas og fik hurtig varmen.

I udskoling blev motionsdagen afholdt torsdag aften, hvilket har været et fast koncept i otte år. Eleverne deltog i en 8 km lang rute med otte poster, og blev opdelt i grupper af 10-11 elever på tværs af køn, årgange og klasser. Posterne var teambuilding aktiviteter, som stillede krav til elevernes samarbejde. Dette blev valgt på baggrund af, at lærerne i udskoling havde svært ved at motivere de større elever til motionsdagen.

Elevernes deltagelse på dagen

Eleverne på skolen deltog i mange forskellige aktiviteter og med forskelligt engagement i aktiviteterne.

I indskoling deltog langt størstedelen af eleverne aktivt i alle aktiviteterne, men nogle få havde skader eller hellere ville kigge på. En elev siger:

*Jeg har ikke mere luft tilbage,
Note 28, 1 dreng i mellemtrinnet, Skole 6*

da han har løbet 6-dags løb og er på vej over til stafet. Han gav udtryk for, at han syntes det er sjovt og gav alt hvad han har i sig. De dystede klassevis mod hinanden og der var generelt god stemning fra både lærer og elever, der bakker hinanden op og hepper på hinanden

*Vi tabte i rundbold til B-klassen, men vi var de bedste til at heppe! Det er vigtigere end at vinde
Note 27, 1 pige og 1 dreng i indskoling, Skole 6.*

På mellemtrinnet deltog eleverne fra 5. klasse aktivt i Stratego. Nogle af eleverne gik meget op i spillet.

Jeg har fået en bombe! Jeg har fanen, I skal beskytte mig, vi siger [navn] har fanen

Note 38, 3 drenge i mellemtrinnet under Stratego, Skole 6

De viste et stort engagement i spillet og taktikken bag. Generelt var eleverne meget oppe at køre og nogle få kom op at skændes om, hvorvidt det var fair hold.

Det er altid de samme hold, og det er mega unfair!

Note 36, 2 drenge i mellemtrinnet, Skole 6

Nogle få elever deltog slet ikke og stod sammen med en pædagog hele timen, hvor de andre spillede stratego. En lærer fortalte, at de generelt ikke deltager så meget. Nogle piger deltog ikke så aktivt, og sagde de frøs, og at de ville hellere være indenfor og hyggesnakke, tegne og høre musik,

Jeg har en uldundertrøje, uldtrøje og skaljakke på, jeg fryser stadig

Note 33, 3 piger i mellemtrinnet, Skole 6

I udskoling var der stor forskel i elevernes engagement i at deltage. Her skulle de følges i grupper af 10-11 elever, hvoraf nogle gerne ville løbe og komme hurtigst muligt i mål, for at slå de andre hold, mens flertallet af eleverne i gruppen hellere ville gå ruten.

Det er træls vi er kommet i gruppe med nogen som ikke vil løbe

Note 43, 2 piger i udskoling, Skole 6

To drenge fra 7. klasse havde taget en fodbold med på ruten.

Det er koldt, men fedt vi fandt en fodbold at have med, så man kan bevæge sig og holde varmen lidt

Note 42, 2 drenge i udskoling, Skole 6

Generelt deltog eleverne på forskellige præmisser, nogle gik meget op i aktiviteterne, mens primært de tre elever fra 9. klasse ikke rigtig gad at deltage.

Elevernes oplevelse af Skolernes Motionsdag

I indskoling var elevernes oplevelse af Skolernes Motionsdag generelt god. Der var godt humør og de deltog aktivt i aktiviteterne. Det nye format i år, faldt hos nogle i rigtig god jord, mens andre var skuffet over ikke at skulle dyste om "den gyldne sko",

Jeg syntes det er sjovt vi skal lave aktiviteter i år, i stedet for at løbe.", "Jeg havde håbet vi skulle løbe i år, fordi så kunne vi endelig vinde den gyldne sko!

Det er altid 3. klasserne som vinder den og vi har mange gode løbere

Note 29, 4 piger i indskoling, Skole 6

Det blev tydeligt at nogle elever syntes det var sjovt at konkurrere, mens det for andre elever kunne virke som en stor udfordring at skulle konkurrere

"Vil du høre en hemmelighed? Nogle gange, så spiller jeg skuespil og falder, for at få opmærksomhed og så de andre ikke tror det er fordi jeg er langsom"

Note 32, 1 pige og 1 dreng i indskoling, Skole 6

Det blev også observeret, at flere elever gik ud med skader undervejs, når tingene gik imod en, de blev fanget eller andet.

På mellemtrinnet, hvor 5. klasse blev observeret, var der flere delte meninger om Skolernes Motionsdag. Det kom meget an på, hvilke aktiviteter de skulle deltage i:

Jeg syntes nogle af aktiviteterne er sjove og andre er ikke. Jeg synes Stratego er sjovt, hvor man skal tænke taktisk

Note 35, 1 dreng i mellemtrinnet, Skole 6

Dette indikerer, at det er svært at ramme alle eleverne med enkelte aktiviteter, og det derfor er en god idé, at de skal igennem forskellige aktiviteter i løbet af dagen, hvor der både kan indgå noget konkurrence, men også aktiviteter der er lidt mere tilfældige.

Jeg kan godt lide Stratego og løb, ikke så godt rundbold og høvdingebold, fordi det er mere konkurrencebettinget. Jeg syntes det er sjovt, når der ikke går for meget konkurrence i det, nogle kan ikke tåle at tabe og der bliver ofte råbt ad hinanden.

Note 37, 4 piger i mellemtrinnet, Skole 6

I udskoling var elevernes mening om motionsdagen meget splittet. Især 7.- og 8. klasse var positive omkring aftenen, hvor den sociale dynamik og fællesskabet spillede en afgørende rolle.

Jeg synes, det er mega hyggeligt, også at vi går udenfor og ruten bliver mørk undervejs, det kan også godt blive lidt uhyggeligt, men er sjovt når vi går sammen i en stor gruppe

Note 41, 2 piger i udskoling, Skole 6

Her spiller fællesskabet med gruppen en stor rolle, i at eleverne kan føle sig trygge ude på ruten. Eleverne fra primært niende klasse havde en anden holdning til aftenen

Jeg syntes det er kedeligt og røvsygt, jeg fryser. Det skulle have foregået indenfor.

Note 40, 1 pige og 1 dreng i udskoling, Skole 6

Opsummering

Skolernes Motionsdag har haft varierende effekter på elevernes deltagelse og oplevelser, afhængigt af klassetrin og aktivitetens karakter. I indskoling blev det nye aktivitetsformat godt modtaget af de fleste elever, selvom nogle savnede konkurrencer om "den gyldne sko". Mellemtrinnet viste stor forskel på elevers engagement, hvor taktiske spil som Stratego blev værdsat af nogle, mens andre elever ikke deltog så aktivt. I udskoling var der en tydelig opdeling i elevernes oplevelse, hvor den yngste elever fandt fællesskabet på ruten positivt, mens de ældre elever udtrykte utilfredshed med kulden og opgaverne. Samlet set viser analysen, at en balance mellem konkurrence, samarbejde og aktivitetstype er vigtig for at sikre, at alle elever føler sig inkluderet og engageret i Skolernes Motionsdag.

Generelle temaer på tværs af skolerne

I dette afsnit præsenteres generelle temaer omkring Skolernes motionsdag som blev identificeret på tværs af alle eller flere af de seks skoler.

Deltagelse ændres med alder

Elevernes deltagelse i dagen varierede generelt med alderen. De yngre elever deltog i høj grad aktivt i aktiviteterne. Dette gjaldt både opvarmningsaktiviteter, løb og andre aktiviteter. Deltagelsen blev forstærket på de skoler, hvor lærere, forældre eller ældre elever var med og engagerede eleverne. Hos de ældre elever var elevernes deltagelse mere varieret. Aktiviteternes evne til at engagere de ældre elever til deltagelse var mindre end hos de yngre elever, og særligt løb blev af mange italesat som kedeligt og ensformigt, og mere varierede aktiviteter blev efterspurgt. Idrætsaktive elever deltog fortsat med stort engagement og fandt dagen god, hvorimod andre elevgrupper mødte op i hverdagstøj og eksempelvis gik løberuterne.

For de ældre elever blev deres deltagelse styrket ved didaktiske greb, som fx at tildele dem ansvar for opgaver/ aktiviteter rettet mod de yngre elever eller ved tematisering og udklædning.

Fællesskab er en stor motivation

Der tegner sig et tydeligt billede af, at fællesskab er en vigtig og stor motivation for deltagelse på Skolernes Motionsdag. Dette kom både til udtryk i det pædagogiske personales planlægning, samt i elevernes deltagelse. Flere pædagogiske personaler italesatte fællesskab som det vigtigste formål med dagen, og aktiviteter blev planlagt med dette for øje. Det kom fx til udtryk igennem konkurrencer, hvor klasser eller grupper deltog samlet, eller ved at ældre elever havde opgaver og var rollemodeller for yngre elever. Eleverne deltog på tværs af klasser og årgange, fulgtes i grupper med andre elever, forældre eller lærere. På de skoler, hvor ældre elever var rollemodeller for yngre elever, var det tydeligt at dette styrkede motivationen og deltagelsen for begge grupper, og yngre elever gav udtryk for at det var motiverende og trygt, at de store deltog sammen med dem, eller heppede.

Eleverne deltager på forskellige måder på dagen, og det er ikke alle, som har et højt fysisk aktivitetsniveau igennem dagen. Det kan således diskuteres om denne form for deltagelse matcher formålet med dagen som en motionsdag. Det er imidlertid værd at bemærke, at alle elever er aktive på dagen, om end i forskelligt omfang og med forskellig intensitet. Samtidig har en stor del af eleverne oplevelse af fællesskab på dagen i form af fælles aktiviteter som opvarmningsdans, eller ved deltagelse sammen med venner, lærere eller forældre. Dette understøtter således at en stor del af eleverne har en god bevægelsesoplevelse med fællesskab, som er en del af motionsdagens formål.

Ansvar og iscenesættelse kan motivere de ældre elever

De ældre elever var generelt mindre motiverede for Skolernes Motionsdag end de yngre elever. Særligt ved løbeaktiviteter italesatte ældre elever, at det var kedeligt og ensformigt, hvis ikke det var idrætsaktive elever.

Nogle skoler valgte at imødekomme denne udfordring med forskellige didaktiske valg omkring dagen, for at fremme de ældre elevers motivation og deltagelse. Én skole anvendte udklædning og varierede aktivitetsformer som virkemiddel. Her dystede klasserne imod hinanden, og klassens udklædning var en del af dysten. Mange elever gjorde meget ud af udklædningen, og der blev heppet

meget når elevernes egen klasse var på banen. Eleverne gav udtryk for at det var fedt med udklædningen, og det skabte et rum, hvor de mindre idrætsstærke elever kunne bidrage til klassen. På andre skoler havde de ældre elever ansvar for gennemførelsen af dagen for de yngre elever. På nogle skoler havde de ældre elever forberedt aktiviteter som de gennemførte med de yngre elever, og på nogle skoler havde de ældste elever ansvar for at heppe og motivere de yngre elever under f.eks. løb. Her viste de ældre elever stort engagement og deltagelse. Det var tydeligt i observationerne at det betød noget for de ældre elever at skabe en god oplevelse for de yngre elever.

Et fast program kan skabe tryghed, men også være kedeligt

Skolernes Motionsdag var på alle skolerne en fast tradition, men afviklingen af dagen varierede på skolerne. Nogle skoler havde en helt fast tradition og afviklede dagen på samme måde hvert år, og nogle skoler varierede programmet mere fra år til år.

At have et meget fast program fra år til år skaber genkendelighed for eleverne og en tryghed omkring, hvad der skal ske på dagen. Ligeledes er det muligt at skabe og fastholde traditioner som vandrepokaler, dyst mod andre års resultater og lignende, som kan styrke fortællingen og motivationen for dagen. Dette blev bl.a. observeret på én skole, hvor elevernes deltagelse og tanker om dagen også var præget af, at det kun var løberuter, som den skole praktiserede, der var en mulighed på dagen.

At have et fast program kan dog også opleves som kedeligt blandt eleverne, særligt de ældre. Dette gav flere ældre elever udtryk for på tværs af skolerne, særligt i forbindelse med løbeaktiviteter. Her efterspurgte en stor gruppe elever mere varierede aktiviteter, og gerne flere kortere aktiviteter, så man havde større mulighed for at deltage i aktiviteter man synes var sjove.

Telefonsurvey

Surveyet opnåede en svarprocent på 89%, idet det lykkedes at få kontakt til 89 af stikprøvens 100 skoler. Tabel 5.7 viser analysen af de skoler som ikke indgår i datasættet, som følge af mislykket kontakt. Det ses, at særligt Region Sjælland er mindre repræsenteret i det samlede datasæt i forhold til den ønskede fordeling. Dog vurderes det, at denne afvigelse ikke påvirker resultaterne i en grad, så der er behov for vægtning.

	ANTAL SKOLER HVOR KONTAKT IKKE LYKKEDES			ANDEL AF STIKPRØVEN (%)
	TOTAL	SMÅ	STORE	
Region Hovedstaden	1	1	0	4,2
Region Midtjylland	1	1	0	4,0
Region Nordjylland	0	0	0	0,0
Region Sjælland	6	3	3	40,0
Region Syddanmark	3	2	1	12,5
Total	11			11,0

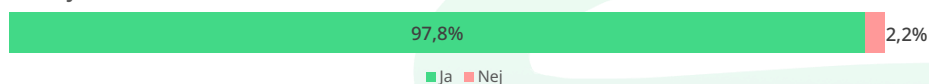
Tabel 5.7 Frafaldsanalyse, telefonsurvey

Med 89 respondenter fra en totalpopulation på 1848 skoler har undersøgelsen en usikkerhed på $\pm 10,1$ %-point. Ved et svar på 50% vil den sande værdi således med 95% sandsynlighed ligge mellem 39,9% og 60,1%.

Udbredelse af Skolernes Motionsdag

På spørgsmålet om skolen har afholdt SkoMo i år svarede 97,8% af skolerne 'Ja' (Figur 5.1). Dette bekræfter således, at SkoMo er en tradition, som eksisterer på næsten alle danske grundskoler. De skoler som ikke afholdt SkoMo i år ($n=2$) svarede at de laver motion i andre former end som en motionsdag den sidste fredag inden efterårsferien. Dette var fx motion hver fredag (derfor ikke en anderledes dag den sidste fredag inden ferien), eller afvikling af idrætsdag på et andet tidspunkt.

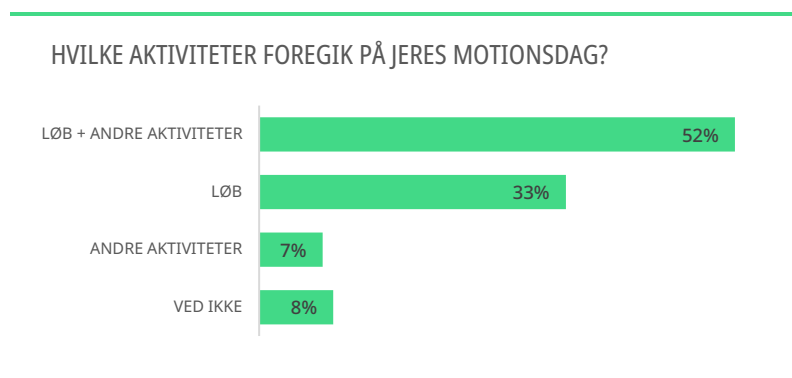
HAR JERES SKOLE AFHOLDT SKOLERNES MOTIONSDAG I ÅR?

Figur 5.1. Andelen af danske grundskoler som afvikler Skolernes Motionsdag ($n=89$)

Indhold på Skolernes Motionsdag

Én ud af tre skoler angiver, at de har fastholdt den oprindelige form kun med løb på dagen (Figur 5.2). Omtrent halvdelen af skolerne (52%) laver løb sammen med andre aktiviteter på dagen, og 7% af skolerne laver andre aktiviteter end løb. 8% af respondenterne var ikke klar over, hvilke aktiviteter, der var foregået på dagen.

Figur 5.2. Aktiviteter på Skolernes Motionsdag (n=87)

Blandt skoler som angav, at de laver løb samt andre aktiviteter spændte disse aktiviteter sig over en bred vifte af aktivitetstyper. Aktiviteterne kan grupperes i skoler, som udelukkende lavede andre aktiviteter end løb lavede aktiviteter som hockeyturnering, skovtur og skating (løbehjul og rulleskøjter). Én skole arbejdede med fællesskabende aktiviteter, som alle elever havde udviklet i ugerne op til dagen i forløb omkring innovation og entreprenørskab.

Løbevarianter	fx Orienteringsløb, Opgaveløb, Stafetter
Træningsaktiviteter	fx Cykling, Duatlon, Triatlon, Cirkeltræning
Traditionelle boldspil	fx Fodbold, Håndbold
Spil og lege	fx Rundbold, Kongespil, Fangelege, Sjipning
Teambuildingaktiviteter	fx Opgaveløsning, Natløb
Atletik	
Dans	Som aktivitet udover opvarmning
Tematiserede aktiviteter	fx OL
Mindfulness	

Tabel 5.8. Alternative aktiviteter til løb på Skolernes Motionsdag

5.5. Justeringsforslag og feedforward

<p>EN LANDSDÆKKENDE TRADITION</p>	<p>SÆT FOKUS PÅ FÆLLESSKAB</p>	<p>SKAB VARIATION PÅ DAGEN</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Mere end 97% af landets skoler afviklede i 2024 Skolernes Motionsdag. • På mange skoler er dagens indhold styret af traditioner og det samme fra år til år. 	<ul style="list-style-type: none"> • På tværs af alder var fællesskab i aktiviteterne en stor motivation for elevernes deltagelse. • Når ældre elever fik ansvar for de yngre elevers dag deltog de med markant større engagement end når de selv var deltagere i aktiviteter. 	<ul style="list-style-type: none"> • 1 ud af 3 skoler laver udelukkende løb på dagen • Halvdelen af skolerne laver løb sammen med andre aktiviteter på dagen. • En stor gruppe elever efterspørger mere varierede aktiviteter, da løb er ensformigt. • Disse er ofte ældre og/eller mindre fritidsaktive elever.
<p>ELEVERNES DELTAGELSE VARIERER MED ALDEREN</p>	<p>ISCENESÆTTELSE OG ANSVAR KAN VÆRE EN DRIVKRAFT</p>	<p>MULIGHED FOR AT GØRE NOGET SAMMEN</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Eleverne deltager på forskellig måde alt efter deres alder. • De yngre elever er meget motiveret af aktiviteterne og voksne, forældre eller store elever som deltager i dem. • De ældre elever er mere motiveret af fællesskab og ansvar i forbindelse med dagen. • Dette er vigtigt at tage højde for i udviklingen af aktiviteter. 	<ul style="list-style-type: none"> • Skoler som anvendte iscenesættelse som fx udklædning eller ansvar i fx stor-lille orienterede aktiviteter lykkedes i højere grad med at motivere særligt ældre elever. • Iscenesættelse og ansvar kan skabe rum til at elever som ikke er idrætsstærke kan føle sig som en større del af dagen. 	<ul style="list-style-type: none"> • Flere lærere italesatte dagen som speciel fordi den giver mulighed for at hele skolen gør noget sammen. • Dagen giver også mulighed for at være sammen elev-elev eller lærer-elev i længere tid og få en anden relation end i dagligdagen.

Figur 5.3 Justeringsforslag og feedforward til Skolernes Motionsdag

5.6. Konklusion

Skolernes Motionsdag er en udbredt tradition på næste alle danske grundskoler, og giver en stor gruppe elever en god oplevelse med fællesskab og fysisk aktivitet. Dagens indhold er især bundet op omkring løb, enten som den eneste aktivitet eller i kombination med andre aktiviteter. Eleverne er overvejende glade for dagen og deltager på forskellige måder i aktiviteterne. Elevernes motiver for at deltage omhandler dels, at det er sjovt at deltage i aktiviteterne og dels, at det er sjovere end almindelig undervisning. Hertil kommer, at eleverne på tværs af alder finder oplevelsen af fællesskab på dagen motiverende. Dette kommer til udtryk i aktiviteter på tværs af klasser og årgange, aktiviteter og dyster orienteret mod samarbejde eller fælles indsats, samt i fælles aktiviteter som opvarmnings-danse el. lign.

En gruppe elever, særlig ældre eller idrætsuvante elever, finder løb kedeligt og ensformigt, og flere ældre elever efterspørger varierede aktiviteter, så det ikke er det samme fra år til år. Udfordringen med at motivere de ældre elever til deltagelse kan med fordel imødekommes med tiltag, hvor eleverne får ansvar for dele af dagen for de yngre elever. At være rollemodel og have ansvar fremmede engagementet markant hos de ældre elever på de case skoler, som anvendte

5. Skolernes Motionsdag

dette. En anden mulighed er at skabe rum på dagen, hvor mindre idrætsvante elever føler de har mulighed for at være med og bidrage til fællesskabet. Dette kan fx foregå ved at iscenesætte dagen og inddrage udklædning eller andre aktiviteter på dagen, som ikke forudsætter gode fysiske færdigheder for at være værdifuld for fællesskabet.

6

JUNIORIDRÆTSLEDER

Torben Aes Hansen
Jacob Have Nielsen
Julie Agergaard
Rikke Elvig Odgaard
Sofie Bredsdorff-Larsen

6.1. Om Junioridrætsleder

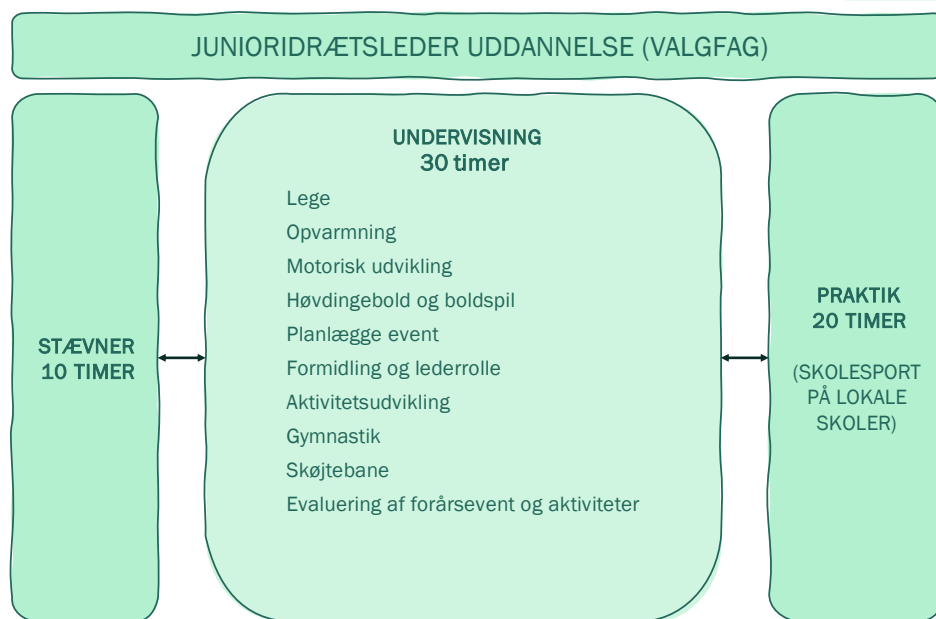
Siden 2004 har Dansk Skoleidræt (DSI) uddannet elever som junioridrætsledere (JIL) og understøttet koblingen mellem skole og fritidslivet ved, at eleverne får kompetencer til at være instruktører i det lokale foreningsliv.

Målgruppen for Junioridrætslederuddannelsen er elever, der har valgt uddannelsen som et valgfag i overbygningen, i ungdomsskoleregion eller i en forening. Indsatsen er i dag forankret i DSI's kursusafdeling, hvor vi både tilbyder at uddanne eleverne selv til at blive junioridrætsledere eller at uddanne lærere, så de bliver uddannet som undervisere inden for konceptet. Andre steder er JIL forankret lokalt på skoler eller i kommuner, hvor uddannelsen af junioridrætsledere varetages af lærere, der har dette som en del af deres arbejdsfunktion på skolen.

Junioridrætsledere har historisk set været tæt koblet med DSI's indsats Skolesport, som har været et målrettet tilbud for børn, der ikke er foreningsaktive.

Denne evalueringssrapport tager afsæt i en kommune, hvor JIL har været forankret kommunalt siden 2014 og hvor junioridrætslederuddannelsen varetages af en kommunal underviser. Desuden foregår uddannelsen i tæt sammenspil med Skolesport på skolerne, hvor junioridrætsleder eleverne gennemfører deres praktik.

Uddannelsens opbygning og indhold i den undersøgte kommune er illustreret i figuren nedenfor.

Figur 6.1. Overblik over indholdet i Junioridrætsleder-valgfaget

6.2. Formål og mål

Formålet med evalueringen er at afdække, hvordan forskellige aktører omkring JIL vurderer elevernes udbytte af at være en del af JIL. Dette både med fokus på kompetencer inden for trænergerninger og grundlæggende kendskab på, hvordan man planlægger, igangsætter og justerer aktiviteter samt kendskabet til

kroppen og udviklingen af motoriske færdigheder. Desuden har det også været evalueringens mål at afdække afledte effekter af at stå med ansvaret for aktiviteter over for en flok børn og skulle formidle til dem.

Ovenstående mål er illustreret i nedenstående logic-model. Outcomes markeret med fed opstilles som mål-kriterier i nærværende evaluering.

RESSOURCER	AKTIVITETER	OUTPUTS	OUTCOMES		IMPACT
Kompetent JIL-underviser	Undervisningsmateriale	Elev deltager i JIL uddannelsen	Eleverne får kendskab til krop, motorisk udvikling og foreningslivet.	Uddannelsen er et afholdt element i en varieret skoledag	Elever udvikler vigtige sociale og faglige kompetencer
Skolesportsskoler tilbyder praktik	Undervisningsforløb		Eleverne får erfaring med igangsætning og styring af leg og bevægelse.	Eleverne styrker deres idrætslige handlegkompetence	Det lokale frivillige foreningsliv styrkes
Kommunal tovholder	Praktik på skole			JIL elever engagerer sig i foreningslivet som trænere eller instruktører	
Kommunalt valgfag tilbydes	Deltagelse som dommer til stævner			JIL elever igangsætter bevægelsesaktiviteter på egen skole	

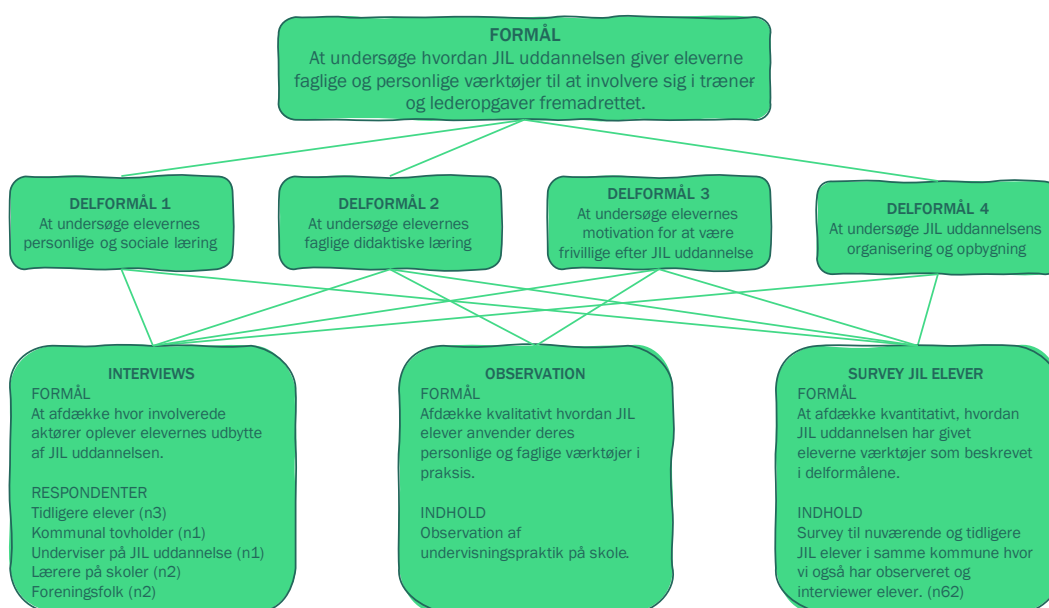
Tabel 6.1. Logic-model for Junioridrætsleder-uddannelsen.

6.3. Design og dataindsamling

Evalueringen af Junioridrætslederuddannelsen har til formål at evaluere elevernes udbytte af uddannelsen. Indsatsen er velforankret i hele landet og nogle steder er det kommunen, der koordinerer uddannelsen, mens det andre steder er skolerne, der har valgt at prioritere JIL som valgfag. Med afsæt i den kommende Folkeskoleaftale, hvor skoler i hele landet får mulighed for at indføre lokale valgfag, anser vi det derfor som væsentligt grundlag for at undersøge indsatsens effekt.

JIL uddannelsens overordnede formål har været styrende for nærværende evaluering.

Evalueringens formål og metodiske ramme er skitseret i nedenstående figur.

Figur 6.2. Formål og design af evalueringen af Junioridrætsleder-uddannelsen

Overordnet design

Evalueringen tager afsæt i et casestudie af JIL i en enkelt kommune baseret på et mixed methods design med både kvalitative og kvantitative dataindsamlinger. Dette design muliggjorde at skabe en nuanceret og dybdegående forståelse for det udbytte, som eleverne får gennem uddannelsesforløbet i JIL.

Indledningsvis interviewede vi personer med overordnet ansvar for JIL, der ligeledes havde en lang tilknytning til JIL. Efterfølgende blev forskellige andre aktører med tilknytning til JIL interviewet. Dette med afsæt i at få et 360 graders perspektiv på elevernes udbytte. Dette resulterede i, at de kvalitative interviews har data fra 1) den kommunale tovholder, 2) underviser på JIL-uddannelsen, 3) lærere fra skolen med JIL-praktik, 4) foreningsfolk, 5) nuværende JIL-elever 6) tidligere JIL-elever. Herigennem har undersøgelsen fået en bred indsigt fra personer, der møder JIL og eleverne på forskellige måder. Interviews dannede udgangspunkt for at designe en survey der blev sendt til nuværende og tidligere

JIL-elever i kommunen. Endvidere blev der med afsæt i interviews foretaget en observation af JIL-elever i praktik.

De tre forskellige datasæt har bidraget til at triangulere data og sikre validitet af evalueringssrapportens konklusioner.

Interviews

De semistrukturerede interviews havde til formål at få en dybdegående forståelse for, hvad eleverne lærer ved at deltage i JIL-uddannelsen. Der blev i alt gennemført 11 interviews med seks forskellige respondentgrupper. Dette blev valgt for at få flest mulige nuancer på elevernes udbytte. De nuværende elever blev interviewet i et gruppeinterview med henblik på at skabe trygge rammer for eleverne.

I nedenstående tabel fremgår de personer, der er interviewet samt længden af interviewet.

INTERVIEW #	KILDE	VARIGHED (minutter)
1-3	Tidligere JIL-elever (3 piger)	22-28
4	Kommunal tovholder (1 mand)	58
5-6	Foreningstilknnyttede (2 mænd)	24-30
7-8	Skolesportslærer (2 mænd)	25
9	JIL-underviser (1 mand)	40
10-11	Nuværende JIL-elever (7 piger)	29-30

Tabel 6.2. Oversigt over interviews

Interview # 1-8 blev gennemført via Microsoft Teams. Interviewet blev optaget på video og transskriberet løbende af Teams digitale funktion. Efterfølgende blev interviewet gennemlæst og justeret manuelt for digitale misforståelser.

De interviewede personer var blevet kontaktet af den kommunale tovholder som videreformidlede kontakten til os. Denne mulighed blev valgt, da vi ikke har et lokalt kendskab i kommunen eller oversigt over, hvem i kommunen, der er involveret i JIL. Den kommunale tovholders netværk har således hjulpet os frem til personer, der har stort kendskab til JIL. Samtidig kan det også have den bias, at de respondenter, der er indgået i denne undersøgelse, har en positiv tilgang til JIL og det udbytte eleverne får med sig fra uddannelsen.

Observation

Formålet med observationer var muligheden for at afdække, sammenholde og underbygge data fra interviews og gennem egen tilstedeværelse at få bedre forståelse for respondenternes beskrivelser af deres erfaringer med JIL.

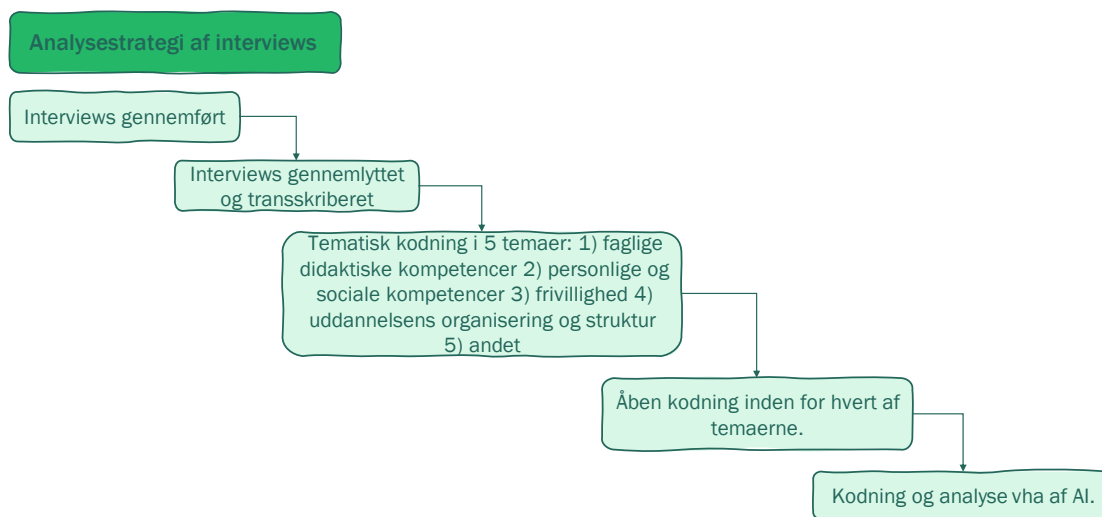
Observation af junioridrætsledere foregik både af den undervisning som JIL-eleverne modtog og af eleverne i praktik. Elevernes praktik var på en skole, hvor der var samarbejde mellem det kommunale junioridrætsleder tilbud, og en skole der havde en skolesports tilbud for børn, der har svært ved at finde sig til rette i foreningstilbud. Observationsguiden tog afsæt i den spørgeguide, der var blevet anvendt til interviews og havde særligt fokus på at observere elevernes faglige kompetencer samt personlige og sociale kompetencer. Observatørerne tog

feltnoter under observationen, som blev renskrevet og uddybet umiddelbart efter observationen.

Observationerne blev foretaget af samme personer, som også har interviewet elever og underviser på Junioridrætsleder uddannelsen.

Kvalitativ analysestrategi

Den nedenstående figur viser vores fremgangsmåde i analysen af det kvalitative datamateriale.

Figur 6.3. Analysestrategi for interviews

Interviews blev transskriberet i Teams funktionen, imens interviewet blev afholdt. Herefter blev transskriberingen gennemlæst og rettet til for de misforståelser, der evt. måtte være ved den digitale transskribering. Evalueringens fire delformål var afsæt for en deduktiv kodning af de gennemførte interviews. Herefter blev hver af temaerne kodet induktivt. Hver respondentgruppe (tidligere elever, nuværende elever, kommunale tovhold osv.) blev kodet hver for sig i et Excel ark. Herefter blev AI anvendt til at finde mønstre, modsætninger og sammenhænge inden for hver respondentgruppe. Respondentgrupperne blev analyseret af AI med afsæt i samme prompt. Dette materiale har ligget til grund for den samlede analyse.

Spørgeskema

Spørgeskemaundersøgelsen blev udformet med afsæt i undersøgelsens centrale spørgsmål samt den indsigt, som vi også havde fået igennem interviews med række personer. Idet JIL-eleverne kun er halvvejs inde i uddannelsen blev spørgeskemaet også sendt ud til JIL elever fra skoleåret 2023/24 og 2022/2023. Spørgeskemaet blev forud for udsendelsen gennemlæst af den kommunale JIL-tovholder, en erfaren JIL-kordinator fra en anden kommune samt to projektledere fra Dansk Skoleidræt, der har arbejdet med JIL i en år-række. Efter justering af spørgeskemaet med deres input blev spørgeskemaet sendt ud til eleverne i kommunen.

DIMENSION	VARIABEL	SPØRGSМÅL	SVARMULIGHEDER
Elevernes baggrund	Tidspunkt for deltagelse	Hvilket skoleår var du en del af Junioridrætsleder-uddannelsen?	Valgmuligheder
	Uddannelsestype	Hvilken type Junioridrætsleder-valgfag deltog du i?*	Almindelig Junioridrætsleder Håndbold Junioridrætsleder
	Alder & køn	Hvilket klassetrin går du på?	7, 8, 9, 10
		Hvilket køn er du?	Dreng/ pige/ andet
	Skoleglæde	Hvor glad er du generelt for at gå i skole?	Smiley 1-5
	Idrætsaktiv i fritiden	Hvor mange gange går du til en idrætsaktivitet i fritiden i en normal uge?	Afkryds: 0-8+ gange om ugen
		Hvor mange gange går du til andre aktiviteter i fritiden i en normal uge?	
	Frivillig i fritiden	Er du frivillig træner/ instruktør i din fritid?	Ja, nej, ved ikke
		Var du frivillig træner/ Instruktør inden du startede på junioridrætsleder på skolen?	Ja, nej, ved ikke
Har Junioridrætslederuddannelsen fået dig til at overveje at blive frivillig træner/ instruktør nu? **		Ja, nej, ved ikke	
Valg af JIL	Jeg valgte Junioridrætsleder valgfaget fordi... (vælg de 3 udsagn, der passer bedst)	Forskellige udsagn der kan vælges	
Elevernes oplevelse af JIL	Undervisning	Hvor mange stjerner vil du give Junioridrætsleder-valgfaget?	1-5 stjerner
		Hvad skal der til for at du giver Junioridrætsleder-valgfaget en stjerne mere?***	Fritekst
	Praktik	Hvor foregår din praktik hovedsageligt?	Valgmuligheder
		Hvordan har du overordnet oplevet din praktik?	Smiley 1-5
	Undervisningsaktiviteter	Hvordan vurderer du følgende aktiviteter i JIL?	Smiley 1-5
Udviklingsmuligheder	Hvis du kunne tilføje noget til Junioridrætsleder-valgfaget, hvad skulle det så være?	Fritekst	
Elevernes udbytte af JIL	Anvendelse i andre sammenhænge	Har du anvendt noget af det du lært i andre sammenhænge?	Valgmuligheder
		Hvilke ting har du anvendt?	Fritekst
	Stor/ lille	Hvordan har du oplevet relationen mellem dig og de børn du har undervist?	Smiley 1-5
		Hvad har reaktionerne fra børnene gjort ved dig?	Fritekst
	Læringsmål	Hvordan passer følgende udsagn på dit forløb med Junioridrætsleder-valgfaget? Jeg har lært, hvordan jeg organiserer aktiviteter for børn.	1- Meget uenig 2
		Jeg har lært at justere og udvikle aktiviteter, så de passer til børnene.	3
		Jeg har fået bedre kendskab til, hvordan motorikken udvikles. Jeg har fået bedre kendskab til, hvordan en forening fungerer. Jeg har fået bedre kendskab til, hvordan kroppen fungerer. Jeg synes ikke rigtig at Junioridrætsleder-valgfaget har givet mig noget nyt.	4 5- Meget enig Ved ikke
	Personlige kompetencer	Hvordan passer følgende udsagn på dit forløb med Junioridrætsleder-valgfaget? Jeg har lært, at det er ok at man ikke kan det hele i starten.	1- Meget uenig 2
Jeg tør i højere grad at stille mig op foran andre i forbindelse med idrætsaktiviteter. Jeg har fundet ud af, at det betyder meget for mig at gøre noget godt for andre.		3 4	
Jeg er blevet mere motiveret i idrætsundervisningen i skolen. Jeg tænker mere over, hvordan min egen træner laver træning, når jeg selv træner i fritiden. Jeg er blevet mere aktiv i den almindelige undervisning og melder mig mere i timerne end før. Det er blevet lettere at fremlægge noget i klassen.		5- Meget enig Ved ikke	
Forening	Hvordan passer følgende udsagn på dit forløb med Junioridrætsleder-valgfaget? Jeg har fået mere lyst til nu at være hjælpetræner eller instruktør efter Junioridrætsleder-valgfaget. Jeg føler mig rustet til at være hjælpetræner eller instruktør efter Junioridrætsleder-valgfaget.	1- Meget uenig 2 3 4	

DIMENSION	VARIABEL	SPØRGSMÅL	SVARMULIGHEDER
		Jeg er blevet mere motiveret til at være hjælpetræner, fordi Skolesportsbørn eller børn fra for- eningen er glade for mig.	5- Meget enig Ved ikke
	Andet udbytte	Hvad har været det mest brugbare, som du indtil videre har lært i Junioridrætsle- der-valgfaget?	Fritekst

Tabel 6.3. Indhold i survey til elever på Junioridrætsleder-uddannelsen

* I kommunen hvor undersøgelsen blev foretaget har man i to år udbudt en junioridrætsleder-uddannelse specifikt rettet imod håndbold som en del af valgfagspakken.

** Spørgsmålet blev stillet til de respondenter som svarede nej til, at de er frivillig træner eller instruktør.

*** Spørgsmålet blev stillet til de respondenter, som gav uddannelsen mindre end 5 stjerner.

6.4. Analyse af junioridrætslederuddannelsen

Baggrund

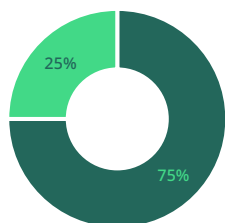
I de første afsnit giver vi et overordnet billede af respondenternes baggrunde og valg af JIL med afsæt i datamateriale fra spørgeskemaundersøgelsen.

Spørgeskemaundersøgelsen giver en bred indsigt i JIL-uddannelsen, og det udbytte eleverne får af at være en del af valgfaget. Spørgeskemaundersøgelsen understøtter også i høj grad de fund, som vi har fra interviews og observationer, der giver et samlet billede af at være et valgfag, der skaber stor værdi og glæde hos elever.

Deskriptive data

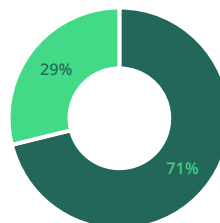
Spørgeskemaet blev besvaret af i alt 52 elever, som er i gang med, eller tidligere har gennemført JIL uddannelsen. 75% gennemførte hele spørgeskemaet og 25% svarede på dele af det. 71% af respondenterne var piger og 29% drenge. Om- trent halvdelen af respondenterne (48%) deltager i JIL-valgfaget i dette skoleår, 2024-25, og den anden halvdel har primært deltaget i skoleårene 2023-24 (25%) og 2022-2023 (25%). 52% af respondenterne gik i 9. klasse, og 21% i 10.klasse. En fjerdedel af respondenterne var gået ud af grundskolen til en ungdomsuddannelse.

SVAR STATUS

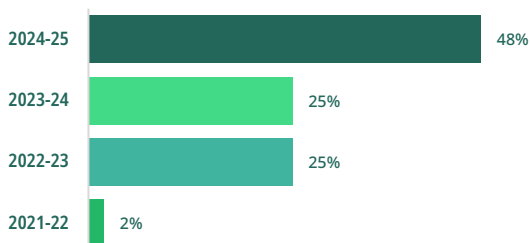
■ Gennemført ■ Ufuldstændig

KØN

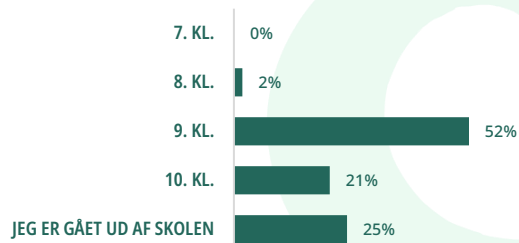

■ Pige ■ Dreng

HVILKET ÅR VAR DU EN DEL AF JIL-VALGFAGET?

HVILKET KLASSETRIN GÅR DU PÅ NU?

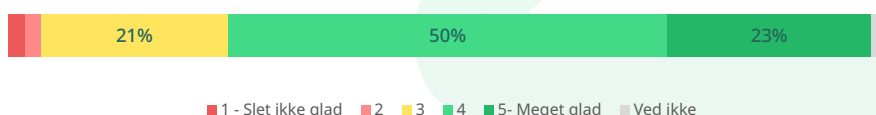

Figur 6.4. Deskriptive data for Survey blandt nuværende og tidligere elever på Junioridrætsleder-valgfaget i den undersøgte kommune. (n=52)

Respondenterne var overvejende glade for at gå i skole. Mere end 7 ud af 10 elever (73%) var enten glade eller meget glade for at gå i skole, og kun 4% svarede, at de var lidt eller meget lidt glade for at gå i skole.

HVOR GLAD ER DU GENERELT FOR AT GÅ I SKOLE?

(Hvis du ikke går i skole længere, må du gerne tage afsæt i, hvor glad du var for at gå i skole.)

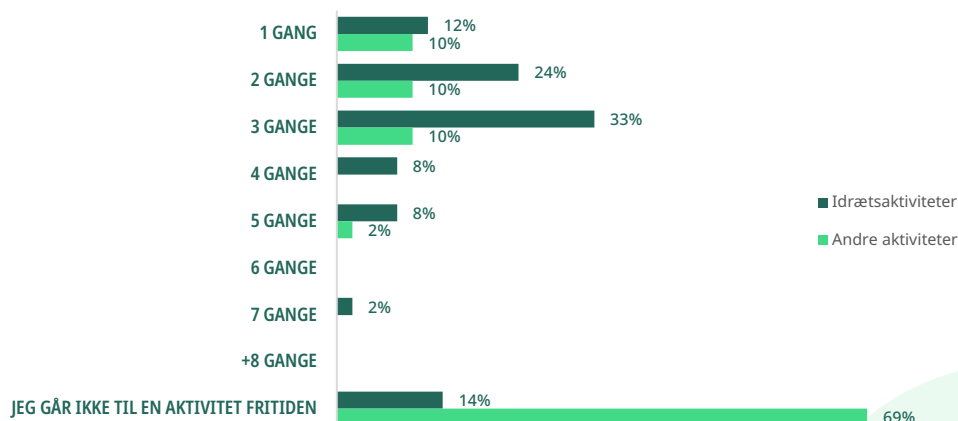

■ 1 - Slet ikke glad ■ 2 ■ 3 ■ 4 ■ 5 - Meget glad ■ Ved ikke

Figur 6.5. Skoleglæde blandt elever på Junioridrætsleder-valgfaget i den undersøgte kommune (n=52)

8 ud af 10 respondenter (86%) går til én eller flere idrætsaktiviteter i fritiden, og 31% gik til andre fritidsaktiviteter end idrætsrelaterede aktiviteter. De fleste respondenter går til idrætsaktiviteter 2-3 gange i ugen (hh. 24% og 33%), og de respondenter som går til andre aktiviteter er afsted 1-3 gange i ugen (10%).

HVOR MANGE GANGE GÅR DU TIL EN AKTIVITET I FRITIDEN I EN NORMAL UGE?

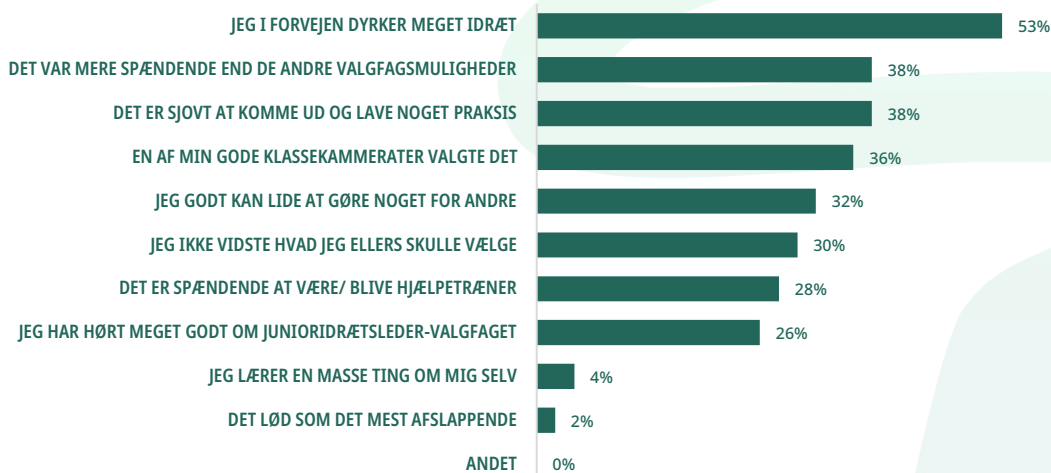
Figur 6.6. Deltagelse i fritidsaktiviteter blandt elever på Junioridrætsleder-valgfaget i den undersøgte kommune (n=51).

Elevernes motivation for Junioridrætsleder-uddannelsen

Figur 6.7 viser, at idrætsdeltagelse er et vigtigt motiv for at vælge Junioridrætsleder-uddannelsen. Halvdelen af eleverne (53%) angav, at de valgte JIL-uddannelsen, fordi de i forvejen dyrkede meget idræt. Andre motiver for at vælge uddannelsen var, at det var mere spændende end andre udbudte valgfag (38%), praksiselementet i faget (38%) eller at andre venner havde valgt faget (36%). Kun 2% angav, at de valgte JIL-uddannelsen, fordi det var det mest afslappende valgfag sammenlignet med andre, og 4% angav, at de valgte uddannelsen for at lære noget om sig selv.

JEG VALGTE JIL- UDDANNELSEN FORDI...

(vælg de 3 udsagn som passer bedst)

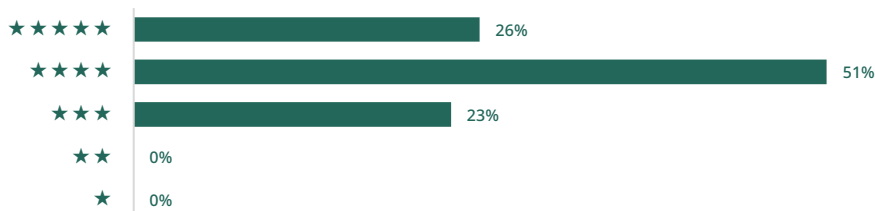

Figur 6.7. Motiver for at vælge Junioridrætsleder som valgfag blandt elever på Junioridrætsleder-valgfaget i den undersøgte kommune (n=47).

Elevernes oplevelse af Junioridrætsleder-uddannelsen

Eleverne i undersøgelsen udtrykte en stor tilfredshed med Junioridrætsleder-uddannelsen, idet 77% af respondenterne gav uddannelsen minimum 4 stjerner ud af 5 mulige. Samtidig gav ingen respondenter kurset én eller to stjerner.

HVOR MANGE STJERNER VIL DU GIVE JUNIORIDRÆTSLEDER-VALGFAGET?

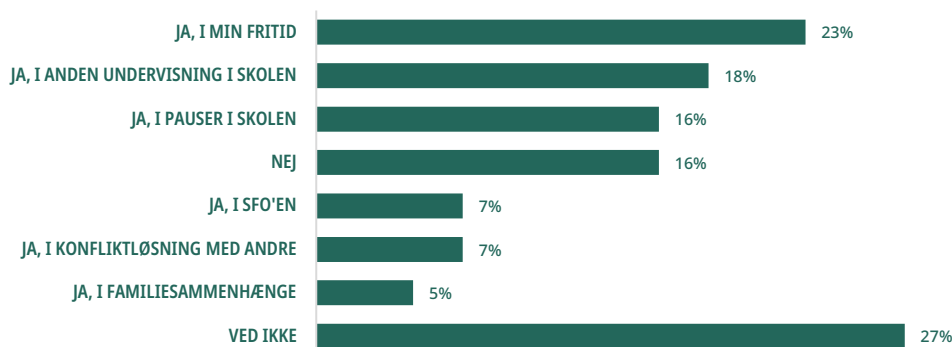
Figur 6.8. Generel oplevelse af Junioridrætsleder-uddannelsen blandt elever Junioridrætsleder-valgfaget i den undersøgte kommune (n=47).

De respondenter, som svarede mellem en og fire stjerner fik mulighed for med tekst at angive hvad der skulle til for, at de ville give valgfaget en stjerne mere. Disse svar grupperede sig i to overordnede temaer: 1) at undervisningen er mere spændende og varieret, samt 2) at eleverne får flere redskaber til at håndtere yngre elever. Respondenter, som ønskede mere variation, angav, at det var et godt fag, men kunne blive lidt ensformigt med den samme type undervisning. Respondenter, som ønskede sig flere redskaber til at håndtere yngre elever, angav blandt andet at få hands-on metoder og lege til at få de små til at lytte og lære dem forskellige ting samt viden om børns udvikling, og hvordan man kan understøtte den.

Anvendelse af tillærte kompetencer

Næsten seks ud af ti (57%) angav, at de har anvendt de ting, som de har lært i JIL-valgfaget i andre sammenhænge. Dette skete mest i fritiden (23%) samt i anden undervisning i skolen (18%) og i pauserne (16%). Af de 43% som ikke angav, at de anvendte noget af det tillærte, udgjorde de 16%-point respondenter som svarede nej, og 27%-point respondenter som svarede ved ikke.

HAR DU ANVENDT NOGET AF DET, DU LÆRT I ANDRE SAMMENHÆNGE?

Figur 6.9. Anvendelse af tillærte kompetencer blandt elever på Junioridrætsleder-valgfaget i den undersøgte kommune (n=44).

Respondenterne fik mulighed for skriftligt at uddybe, hvilke dele de har anvendt. Størstedelen af respondenterne angav, at de har anvendt øvelserne og legene som de lærte på uddannelsen, og en del omtalte 'de ting vi har lært'. 'De ting vi har lært' kan muligvis omhandle formidling af aktiviteter og konfliktløsning, idet disse elementer blev fremhævet af enkelte respondenter

De ting vi har lært og legene

Fritekstbesvarelse, Hvilke ting har du anvendt?

Legene og noget af den information vi har fået på uddannelsen. Fx til hvordan man bedst kan forklare opgaverne til børnene

Fritekstbesvarelse, Hvilke ting har du anvendt?

Konfliktløsning, se på de hele udefra

Fritekstbesvarelse, Hvilke ting har du anvendt?

Delformål 1: Elevernes personlige og sociale læring

Elevernes refleksioner om deres oplevelser med Junioridrætsleder-uddannelsen fremhæver en væsentlig personlig og social udvikling. Mange af eleverne beskriver, hvordan arbejdet med børnene har styrket deres kompetencer inden for ledelse, samarbejde og relationsopbygning.

Ledelsesansvar og personlig vækst

Flere elever fremhæver, hvordan rollen som junioridrætsleder har givet dem mulighed for at tage ansvar og udvikle lederevner. En elev fortæller:

Jeg synes også lidt det der med, at du får lov til at tage styringen. At læreren bare giver slip, og siger, nu får I lov til at prøve det her. [...] Så man får virkelig prøvet noget nyt.

Nuværende JIL-elev

Citatet illustrerer, hvordan eleverne har mulighed for at eksperimentere med ansvar og træffe beslutninger, hvilket styrker deres selvtillid og evne til at tage initiativ i fremtidige situationer.

Særligt en tidligere JIL-elev beskriver, hvordan uddannelsen også bidrog til udvikling af selvtillid og mod på at prøve nye uvante løsninger. Eleven beskriver,

hvordan hendes deltagelse på uddannelsen hjalp hende med at overvinde usikkerhed og blive mere tryk ved at stå foran andre og have mod til at prøve nye ting af.

Til at starte med, der var man sådan lidt usikker og turde ikke rigtigt sådan. Hvis vi nu havde lavet opvarmningsprogram, så var det meget stramt at sætte sig op foran alle de andre [...] men eftersom man var ude og gøre det i skolesport, fandt man måske ud af OK, de [andre JIL-elever] er der måske af samme årsag som mig.

Tidligere JIL-elev

Jeg har bare lært at stå foran en masse mennesker og kunne lide det og ikke føle, at det er mega mærkeligt.

Tidligere JIL-elev

Og så har man måske taget lidt med videre, at man godt kan prøve nye ting, og at man ikke skal være så indsnævret på, hvad man kan i forvejen.

Tidligere JIL-elev

Muligheden, for at eleverne over længere tid har haft mulighed for at prøve sig af i forholdsvis trykke og frie rammer, har resulteret i, at deres tillid til egne evner er vokset over tid, og at de derigennem har turdet at kaste sig ud i ting, som de var mindre trykke ved.

Elevernes udvikling understøttes af den kommunale tovholder, underviser og skolesportslærere, som fremhæver, at deltagerne får større tro på egne evner og udvikler deres sociale færdigheder. Elever, der tidligere har været stille eller tilbageholdende, bliver mere udadvendte og engagerede. De lærer at tage ansvar, undervise og stå frem, hvilket giver dem en følelse af mestring og succes.

Det at tør at være på, tør at stille sig op og tør at undervise. Ja altså den selvtillid det giver, at man faktisk er ret god til noget og faktisk godt kan.

Kommunal tovholder

"Og hun har været sådan meget stille pige og nu står hun bare og underviser og skal til at være lærer."

Kommunal tovholder

En af lærerne supplerer ligeledes med et eksempel på en elev, der gik fra at være en lille genert pige, der ikke turde stille sig op i klassen og sige noget, men udviklede sig til, at hun faktisk nu står som instruktør nede i en lokal idrætsforening og er ansvarlig for sit eget hold.

Denne udvikling viser, hvordan uddannelsen ikke kun styrker elevernes selvtillid, men også giver dem modet og kompetencerne til at tage initiativ og påtage sig ansvar – både i og uden for skolen.

Relationer til børnene og forståelse for forskellighed

Arbejdet med børnene i skolesport bidrager også til elevernes sociale udvikling. Eleverne beskriver en tættere relation til børnene og en øget forståelse for forskelligheder. Relationen mellem JIL-eleverne og børnene udvikles også til at blive dyrket i frikvartererne.

Jeg tror, at jeg har fået et andet bånd til børnene, end at det bare er dem, der går i en O. klasse. Nu har man lært dem at kende, og børnene kommer også til en i pauserne.

Nuværende JIL-elev

Respondenterne i interviews er selv opvokset i en foreningskontekst, hvor de har været omgivet af andre børn, der ligesom dem har dyrket idræt af lyst og glæde, og hvor konkurrencen også har været et væsentligt element. Derfor er det interessant, at de nuværende og tidligere elever er bevidste om den idrætskultur, de selv har med i deres egen rygsæk, og at de i deres praktik med skolesportsbørn beskriver deres nye værktøjer til at handle inkluderende og være en støttende figur for børn, der har brug for ekstra hjælp. Flere af respondenterne beskriver også, at uddannelsen har lært dem at finde en balance mellem deres lederskab og empati for at skabe en rummelig og inkluderende atmosfære, hvor alle børn føler sig set og hørt. En tidligere elev udtrykker det sådan:

Man bliver opmærksom på, at børn er meget forskellige, og det er forskelligt, hvad de kommer fra, og man skal tackle dem forskelligt.

Tidligere JIL-elev

Oplevelsen af at skabe relationer med børnene giver eleverne indsigt i, hvordan de kan arbejde med forskellige typer mennesker og bygge bro mellem individer i forskellige aldersgrupper.

En af de tidligere JIL-elever beskriver, hvordan hun er blevet opmærksom på, at børn motiveres på forskellig vis, og hvordan konkurrencesituationer kan være en hæmsko for nogle børns deltagelse, og at det kræver en særlig indsats at sikre en positiv oplevelse for disse børn. Eleven understreger vigtigheden af at støtte de yngste deltagere og hjælpe dem med at føle sig trygge i deres rolle og aktiviteter:

Man kan også huske at sige OK de skal også i gang, men de skal også i gang på en god måde og sørge for at de kommer ind. Altså og blive trygge i hvad de laver.

Tidligere JIL-elev

Fordi det er ikke alle børn, som der måske synes, det er megafedt at lave konkurrencer hele tiden [...] hvordan tackler man lige dem, og hvordan får man dem ind og sørger for at få blandet holdene, så alle har ligesom den her gode oplevelse.

Tidligere JIL-elev

Hun fremhæver lærernes rolle i at lære hende at være opmærksom på børns forskelligheder og behov for tryghed.

En af lærerne beskriver, hvordan relationen mellem JIL-eleverne og børnene er vigtig for begge parter.

Den der stor-lille relation mellem de her junioridrætsledere og så børnene, den vokser de alle sammen af.

Skolesportsærer

De yngre elever ser op til junioridrætslederne, hvilket skaber respekt og begejstring, mens de ældre udvikler empati og sociale færdigheder. "De små synes, det er megafedt, der kommer nogle store og leger med dem, og de store opnår også rigtig meget ved det.

Skolesportsærer

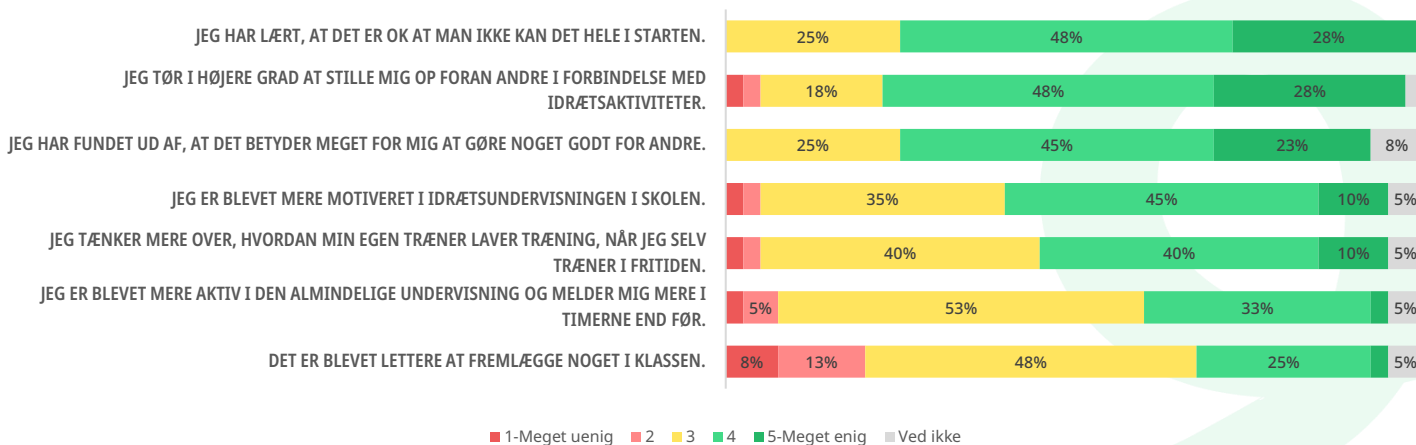
Fra lærerens perspektiv er relationerne dermed ikke kun vigtige for Skolesports aktiviteternes gennemførelse, men også som et fundament for personlig og social udvikling hos begge grupper

Elevernes personlige kompetencer – kvantitative data

Tre ud af fire elever angav i spørgeskemaundersøgelsen, at de er enige eller meget enige i, at Junioridrætsleder-uddannelsen har hjulpet dem til at forstå, at det er ok ikke at kunne det hele fra starten (76%), samt givet dem tryghed til at stille sig op foran andre i idrætsaktiviteter (76%) (Figur 6.10.). Ligeledes angav 68%, at uddannelsen har hjulpet dem til at finde det meningsfuldt at gøre noget for andre. Det ses ligeledes, at uddannelsen i mindre omfang har haft en betydning for eleverne i den øvrige skoleundervisning, hvor 36% angiver, at de er blevet mere aktive i den almindelige undervisning, og 28% angiver at det er blevet lettere at fremlægge i klassen.

PERSONLIGE KOMPETENCER

Hvordan passer følgende udsagn på dit forløb med Junioridrætsleder-valgfaget?

Figur 6.10. Udbytte af Junioridrætsleder-valgfaget ift. Personlige kompetencer blandt elever på Junioridrætsleder-valgfaget i den undersøgte kommune (n=40).

Opsamling delformål 1 - elevernes personlige og sociale udvikling

Junioridrætsleder-uddannelsen har en markant positiv indvirkning på elevernes personlige og sociale udvikling. Eleverne fremhæver, hvordan rollen som praktikinstruktør har styrket deres selvtillid, ansvarsfølelse og evne til at træde frem og tage initiativ. De får mulighed for at prøve sig selv af i trygge rammer og udvikler modet til at stå foran andre og eksperimentere med nye løsninger.

Arbejdet med børnene i skolesport styrker elevernes forståelse for forskelligheder og relationer. De lærer at skabe inkluderende fællesskaber og tilpasse deres lederskab til børns individuelle behov. Dette udvikler både deres empati og evne til at motivere andre.

Lærere og kommunale tovholdere beskriver, hvordan tidligere tilbageholdende elever bliver mere udadvendte og engagerede, hvilket understøtter deres personlige vækst og tro på egne evner.

Spørgeskemaundersøgelsen viser at størstedelen af eleverne oplever øget selvtillid, bedre evne til at stille sig op foran andre og en meningsfuld forståelse for at gøre noget for andre.

Samlet set bidrager uddannelsen til elevernes personlige mestring, sociale færdigheder og evne til at tage ansvar – både i skolen og i andre kontekster.

Delformål 2: Elevernes faglige didaktiske udbytte

Junioridrætslederuddannelsen giver eleverne en række faglige didaktiske værktøjer, hvor både de nuværende og tidligere elever påpeger centrale temaer som *strukturering og planlægning, improvisation og justering af aktiviteter, tilpasning til børnenes behov og aldersgrupper, kommunikation og autoritet*. Elevernes erfaringer viser, at det ikke kun handler om at igangsætte og styre aktiviteter, men også om at tilpasse og udvikle løbende undervejs med blik for målgruppen. De peger ligeledes på effektiv håndtering af børn og kommunikere klart og pædagogisk. Dette kræver både teoretiske indsigter og praktiske erfaringer, som er afgørende for deres udvikling som instruktører og ledere. En af de interviewede lærere opsummerer elevernes faglige udbytte på denne måde:

Jeg synes, at jeg kan se en udvikling i deres evner til at styre en børnegruppe og deres undervisning. Deres evne til at sætte en aktivitet op og få samling på børnene bliver helt klart bedre hen over sådan et skoleår.

Skolesportslærer

Struktur og planlægning

Et centralt aspekt for eleven var at lære at planlægge og strukturere undervisningen, så træningsforløb blev klare og velorganiserede. Læreren fremhæver, hvordan eleverne på JIL-uddannelsen bliver udstyret med konkrete værktøjer til at planlægge og gennemføre aktiviteter i skolesport.

Der får de nogle redskaber til for eksempel en sådan lille undervisningsplan, som man ligesom på forhånd får gjort sig nogle få tanker om. Hvad er det for en leg, vi skal sætte i gang? Hvad for nogle ting skal vi bruge? Hvordan afvikler vi den her leg, og kan vi eventuelt udvikle den her leg.

Skolesportslærer

Lærerne fortæller, at eleverne laver enkle undervisningsplaner, reflektere over aktiviteternes formål, nødvendige materialer, afvikling og muligheder for videreudvikling. Dette styrker deres didaktiske kompetencer og giver dem en praktisk forståelse af undervisningens struktur, hvilket gør dem bedre rustet til rollen som instruktører. Lærernes udsagn understøttes af også af tidligere JIL-elever:

Igen det her med strukturering og planlægning. Altså hvordan vi lige planlægger de her, hvad 45 minutter vi havde om de her børn, så vi ikke stod 5 der ikke vidste hvad der skulle ske.

Tidligere JIL-elev

"Det gav mig også en struktur, som jeg stadig bruger, når jeg planlægger aktiviteter eller laver opgaver på studiet."

Tidligere JIL-elev

Udsagnet fra den tidligere elev viser, at forberedelse bidrog til en mere effektiv og tryk undervisning, hvor både instruktører og deltagere var klar over, hvad der skulle ske. Derudover giver værktøjerne hende en god ballast, som er nyttige i hendes nuværende studier.

Evnen til at strukturere og planlægge har også været vigtige til at håndtere uforudsete situationer i undervisningen at en fast aktivitetsrutine skaber tryk og

overblik for børnene. Strukturen er således også noget der er væsentligt for de børn, de arbejder med.

Vi starter altid en rundkreds. Vi slutter altid en rundkreds, fordi så er der lige-som nogle rutiner, som de kan forholde sig til.

Tidligere JIL-elev

Improvisation og fleksibilitet

Eleverne har erfaret, at det er vigtigt at kunne improvisere og tilpasse aktiviteter hurtigt, når noget ikke går som planlagt. De lærer at tænke kreativt og finde nye løsninger i øjeblikket, så børnene kan have det sjovt og deltage aktivt.

Eleverne nævner også de udfordringer, de møder, og hvordan disse styrker deres evne til at tænke kreativt og finde løsninger. En elev bemærker:

Jeg vil sige, jeg har lært at finde på en ny måde at gøre ting på.

Nuværende JIL-elev

Jeg vil sige, at hvis det skulle være noget, så er det måske det der med at finde på noget lige på spottet, fordi man hele tiden skal ændre det. Jeg har i hvert fald lagt mærke til, at uanset hvor meget du prøver på at forklare det, så er der stadig et eller andet, som du måske kunne have sagt på en anden måde, eller som de ikke forstår. Så det der med hele tiden at kunne tænke anderledes. Det vil jeg sige, det har jeg lært. At finde på en ny måde at gøre ting på.

Nuværende JIL-elev

Dette citat fremhæver evnen til at improvisere, være fleksibel og kommunikere klart, selv når tingene ikke går som planlagt. Denne udtalelse viser, hvordan eleverne lærer at være fleksible og tilpasse sig uforudsete situationer, hvilket er en vigtig kompetence i både professionelle og sociale sammenhænge.

En tidligere elev har også lært at improvisere og tilpasse aktiviteter, når børnenes koncentration svigter, hvilket giver fleksibilitet i undervisningen:

Nu gider de ikke danse mere? Okay, kan vi så lige lave en eller anden form for leg til sidst.

Tidligere JIL-elev

Eleverne lærer at arbejde med de ressourcer, der er til rådighed, og finde kreative løsninger:

Det der med, at det er fedt at se, det der med, at uanset forholdene uanset om det er en gymnastiksal fra 1960 eller en der er topmoderne, så kan man altid finde en vej til at lege.

Foreningstilknyttet

Tilpasning til børnenes behov og aldersgrupper

Tovholderen beskriver, hvordan eleverne gennem programmerne lærer centrale elementer inden for børnepædagogik, såsom behandling af børn og planlægning af aktiviteter. Disse færdigheder gør dem i stand til at tage en aktiv rolle i undervisningssituationer.

Og det er jo også det vi sælger lidt til foreningerne, at det lige præcis det vi kan give dem. Noget grundlæggende omkring behandling af børn og planlægning og lave opvarmning.

Kommunal tovholder

Disse færdigheder gør eleverne bedre rustet til at undervise og træne, hvilket understøtter deres rolle som kommende undervisere og trænere i eksempelvis foreningslivet.

Tovholderens observationer understøttes også af flere af nuværende og tidligere elever. De fortæller om evnen til at tilpasse aktiviteter til forskellige aldersgrupper og børnenes individuelle behov og om at skabe aktiviteter, hvor alle kan være med, uanset deres baggrunde. En af eleverne siger:

Vi lærer også, at man skal sætte et vist niveau [...] så alle kan være med.
Nuværende JIL-elev

Dette understreger betydningen af at tilpasse aktiviteter, så alle børn kan deltage og have det sjovt, hvilket fremmer inkluderende idrætspraksis.

Underviseren pointerer også, at eleverne i høj grad lærer at planlægge, gennemføre og evaluere deres egne forløb, hvilket giver dem grundlæggende pædagogiske færdigheder. Han understreger, hvordan eleverne bliver trænet i at træffe beslutninger undervejs, når de oplever at der skal andet til for at lykkes med eleverne:

De lærer at tage nogle valg og sige: 'Godt, vi gør lige sådan her i stedet for.'
JIL-underviser

Kommunikation og feedback

Eleverne udvikler også deres evne til at kommunikere effektivt til børnene, samt hvordan den måde, hvorpå de giver positiv feedback på, har stor betydning for børnenes engagement. De lærer at forklare øvelser på en klar og pædagogisk måde og samtidig skabe respektfulde relationer til børnene.

Jeg er bedre til bare at snakke. At forklare børnene, hvad øvelsen er, og få dem selv at lytte på mig. Måske være lidt bestemt. Det er jeg blevet bedre til.
Nuværende JIL-elev

Citatet er udtryk for at flere af nuværende og tidligere elever, der beskriver udvikling af deres kommunikationsevner og deres evne til at balancere mellem at være en autoritet og sætte en retning for rammerne og være venlig i deres interaktioner med børnene.

Særligt de tidligere elever giver også udtryk for, hvordan de har været opmærksomme på at bruge positiv feedback som et motiverende værktøj, der skaber en støttende læringsatmosfære:

Det der med at rose og give feedback. Det har jeg meget in mente hele tiden fordi man også selv ved, at det er træls hele tiden at få alt det negative.
Tidligere JIL-elev

Den tidligere elev beskriver, hvordan hendes erfaring med at modtage kritik selv har givet hende en bevidsthed om at skabe en mere opmuntrende og inkluderende tilgang i undervisningen.

Samarbejde og sociale dynamikker

Junioridrætslederuddannelsen lærer også eleverne, hvordan de skaber et stærkt fællesskab blandt børn. Eleverne bliver i stand til at arbejde med samarbejdsøvelser og håndtere sociale dynamikker, hvor børn ofte har forskellige motivationsniveauer.

Vi arbejder meget med fællesskab og samarbejde [...] både i cirkler og i lege, hvor alle kan være med.

Nuværende JIL-elev

Det viser, hvordan junioridrætslederne lærer at skabe inkluderende aktiviteter, der styrker samarbejde og fællesskab blandt børn.

Elevernes fagdidaktiske udbytte – kvantitative data

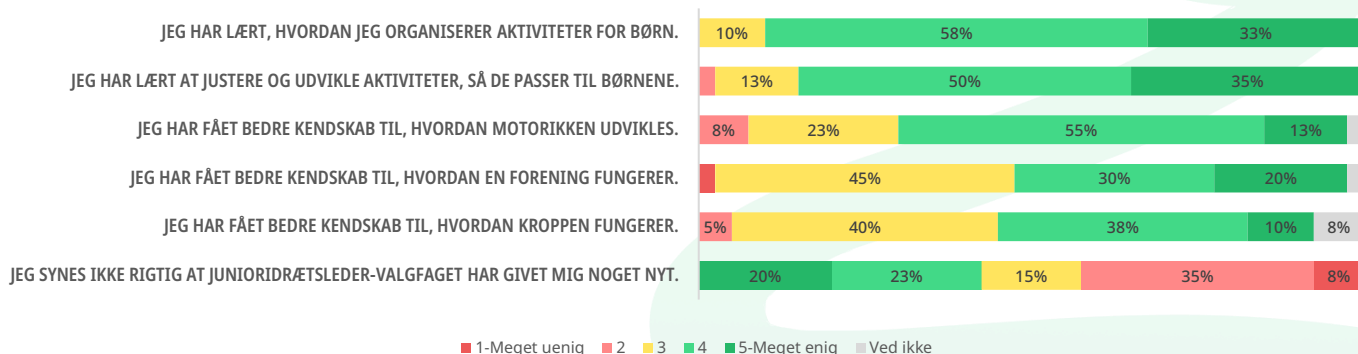
Spørgeskemaundersøgelsens fund underbygger, at eleverne har tilegnet sig en bred vifte af fagdidaktiske kompetencer med afsæt i JIL-uddannelsen

Eleverne gav i høj grad udtryk for, at de har tilegnet sig kompetencer til at organisere, justere og udvikle aktiviteter til børn. Ni ud af ti respondenter angav, at de var enige eller meget enige i, at de har lært at organisere aktiviteter for børn, og 85% angav, at de har lært at justere og udvikle aktiviteter, så de passer til børnene. De mere teoretiske kompetencer som kendskab til udvikling af motorik (68%), foreninger (50%) og kroppen (48%) lå en anelse lavere end de praktisk orienterede kompetencer, men dog havde mellem 48% og 68% af respondenterne angivet, at de var enige eller meget enige i at have opnået disse kompetencer.

Hvor respondenterne overvejende vurderede, at de havde et positivt udbytte af JIL-uddannelsen, angav en betydelig andel af respondenterne (43%), at de var enig eller meget enige i, at uddannelsen ikke rigtig har givet dem noget nyt.

LÆRINGSMÅL

Hvordan passer følgende udsagn på dit forløb med Junioridrætsleder-valgfaget?

Figur 6.11. Udbytte af Junioridrætsleder-valgfaget ift. Læringsmål blandt elever på Junioridrætsleder-valgfaget i den undersøgte kommune (n=40).

Opsamling delformål 2 - elevernes faglige udvikling

Fra elevernes perspektiv giver junioridrætsledersuddannelsen en vigtig kombination af didaktiske færdigheder, der inkluderer improvisation, fleksibilitet, tilpasning, kommunikation og samarbejde.

Elevernes beretninger om det faglige didaktiske udbytte beskriver et højt fagligt niveau. De tidligere elevers refleksioner over deres praksis er på mange måder imponerende, idet de fortæller om, hvordan de er i stand til at sætte en retning justere aktiviteter i nuet med henblik på, at få alle elever med. Dette kan selvfølgelig være udtryk for, at de allerede har haft en del erfaringer med sig inden de påbegyndte JIL-uddannelsen. Udsagnene underbygges også af de nuværende

elever, som i deres beskrivelser også fortæller om evner, der peger i den retning. Disse færdigheder, som kombinerer teori og praksis, er ikke kun værdifulde i skolesport, men også i deres daglige interaktioner og samarbejde i forskellige sociale og akademiske kontekster.

Delformål 3: Elevernes motivation til at indgå i frivilligt foreningsarbejde

I dette afsnit beskrives, hvordan eleverne gennem JIL bliver mere positive for at deltage i frivilligt foreningsarbejde og særligt den glæde de opnår ved at give noget til andre. Det skal her kort bemærkes, at 8 ud af 10 interviewede nuværende og tidligere elever i forvejen havde haft berøring med at være frivillige instruktører, inden de startede op på JIL uddannelsen. For de nuværende og tidligere elever er der måske snarere en bevidstgørelse om, hvorfor de er frivillige, end at de får lyst til at indgå i frivilligt foreningsarbejde, da de i forvejen er aktive.

Det giver et boost og ekstra selvtillid

Elevernes indgang til JIL ser ud til at have stor betydning for deres lyst til at være frivillige efterfølgende. De interviewede elever var allerede frivillige i forvejen og fik igennem uddannelsen bekræftet, at det var sjovt og meningsfuldt at være frivillig. Uddannelsen styrkede deres lyst til at udforske nye muligheder og gav hende mod på at tage næste skridt i sin udvikling:

Det giver jo et boost, fordi man ved, hvordan man skal håndtere det her [...] det giver mere mod.

Nuværende JIL-elev

Jeg er allerede frivillig [...] men det her giver ekstra erfaring og selvtillid.

Nuværende JIL-elev

Jeg tror bare, at det har givet mig mere blod på tanden til sådan at komme videre og prøve altså noget vildere.

Tidligere JIL-elev

Nu ved jeg godt, jeg har gjort det her i lang tid, men jeg er blevet mere frivillig. Jeg har været med til nogle stævner med foreningen, f.eks. diabetesstævner, og jeg har hjulpet med forskellige ting.

Nuværende JIL-elev

Ovenstående udsagn understreger, hvordan JIL-uddannelsen har fungeret som en inspirationskilde, der har motiveret eleverne yderligere og bekræftet dem i at være frivillig ved at videreudvikle deres kompetencer i et trykt læringsmiljø.

Nogle af eleverne beskriver, at den relation de har til børnene i praktik, har betydning for deres lyst at være frivillig.

Børnene ser op til os [...] det er fedt, at de genkender os og glæder sig til, vi kommer.

Nuværende JIL-elev

Altså hver gang praktikken er ovre, så har jeg lidt sådan en yes-følelse over, at det gik, som jeg gerne ville have det, at de blev glade, og de fik rørt sig.

Nuværende JIL-elev (som ikke er frivillig i fritiden)

Ovenstående citat fremhæver glæden og tilfredsheden ved at bidrage positivt til andres oplevelser. Det faktum at deres teoretiske værktøjer er noget, som de prøver på "rigtige" børn har stor betydning for, at deres virke som instruktører er

meningsfuldt. Den interaktion, der er med børnene og den glæde som børnene viser, når de møder dem, har stor betydning for JIL-elevens lyst til at være frivillig. Det giver dem stor værdi at være noget for andre.

Eleverne har forskellige motiver for JIL og frivillighed

Tovholderen og lærerne fremhæver, at JIL-uddannelsens betydning for frivilligheden er tæt knyttet til elevernes forudgående interesse for idræt og lyst til at arbejde med børn.

Men det er jo helt klart dem, der har interessen i idræt, og som synes det er sjovt at være sammen med børn. Det er også dem, der fortsætter som trænere.

Kommunal tovholder

Nogle af dem tager rigtig godt fra og går virkelig op i det. De kunne sagtens fortsætte som trænere eller frivillige.

Skolesportslærer

Lærerne peger på, at de elever, som vælger JIL for at udvikle sig og få en smagsprøve på instruktørrollen, også er dem, der viser størst engagement og efterfølgende lyst til at fortsætte som frivillige. Modsat ses mindre udvikling og motivation hos de elever, der vælger JIL som et fravalg af andre valgfag:

De, der vælger det, fordi de ikke vil noget andet, viser ikke samme engagement. Det er ikke sikkert, de har en instruktør i maven.

Skolesportslærer

Tovholderen understreger, at Junioridrætslederuddannelsen ikke kun styrker elevernes engagement i øjeblikket, men også har en varig effekt, der viser sig senere i deres liv enten i deres uddannelsesvalg eller fritidsinteresser. Mange tidligere deltagere fortsætter med at bidrage til foreningslivet som trænere eller frivillige, og deres engagement bygger på de kompetencer og erfaringer, de har fået under uddannelsen

Han er lige blevet seniortræner ude i vores lokale fodboldklub, og han siger, at noget af det, han trækker på, det er faktisk nogle af de grundlæggende ting, vi lærte dem på junioridrætsleder.

Kommunal tovholder

Frivillighed er også andet end instruktør

JIL-uddannelsen er bred og rummer muligheder for, at eleverne kan finde deres egen vej i det frivillige idrætsliv, hvad enten det er som trænere, dommere eller i andre roller.

Vi har også haft én, som tog den her junioridrætslederuddannelse, som så efterfølgende på ungdomsskolen også tog dommerkort. Så han gik simpelthen ud og blev fodboldommer.

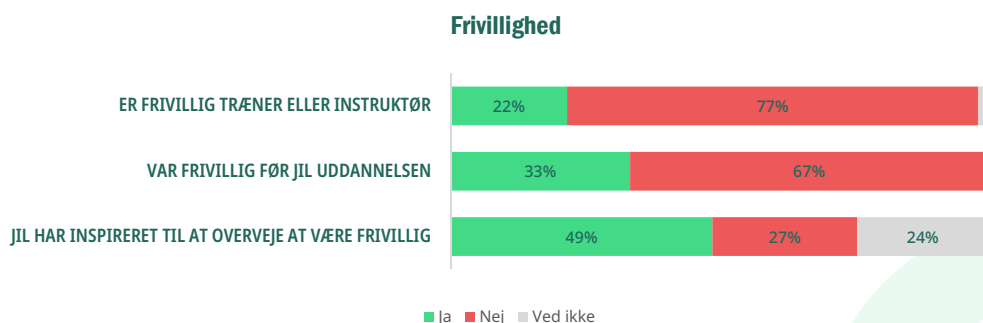
Skolesportslærer

Skolesportslæreren fremhæver, hvordan JIL-uddannelsen kan føre til nye veje ind i foreningslivet, som f.eks. dommergerningen. Uddannelsen giver eleverne selvtillid og kompetencer, der gør dem i stand til at påtage sig roller med ansvar, hvilket er vigtigt for idrætsmiljøets udvikling.

Frivillig i foreningslivet kvantitative data

Spørgeskemaundersøgelsen understøtter fundene i interviews med lærere, elever og tovholder.

Spørgeskemaundersøgelsen viser, at en femtedel af eleverne var frivillige trænere eller instruktører i deres fritid, da de svarede på undersøgelsen. Dette var en anelse lavere, end da de startede på uddannelsen hvor 1 ud af 3 var frivillige. Det tyder dog på, at JIL har givet mange elever motivation for at være frivillig, idet halvdelen af de respondenter, som ikke var trænere eller instruktører, da de startede uddannelsen, er blevet inspireret til at overveje at blive frivillig.

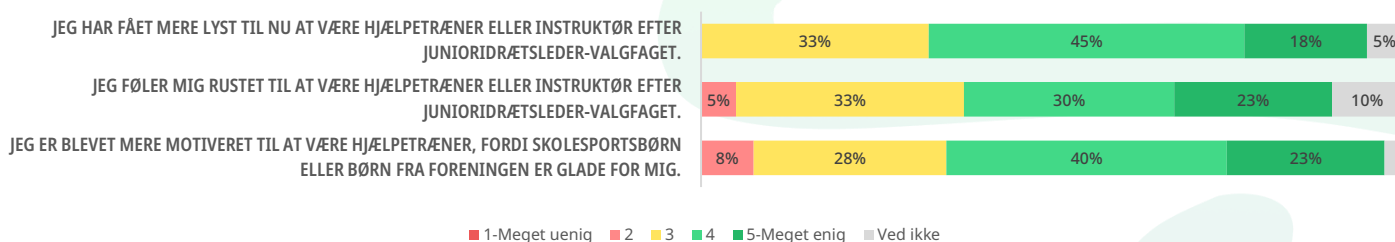

Figur 6.12. Frivillighed blandt elever på Junioridrætsleder-valgfaget i den undersøgte kommune (n=47). Respondenter som svarede at de ikke var træner eller instruktør (n=37) modtog spørgsmålet om JIL har inspireret dem til at overveje at blive frivillig.

Undersøgelsen tyder på, at Junioridrætsleder-uddannelsen styrker deltagernes tryghed ved og motivation for at deltage i foreningslivet som frivillig. 63% af respondenterne angav, at de er enige eller meget enige i, at JIL-uddannelsen har givet dem lyst til at være hjælpetræner eller instruktør i foreningslivet, og 53% af eleverne føler sig rustet til at være hjælpetræner eller instruktør som følge af uddannelsen. Den feedback og værdi man kan opleve at skabe som træner eller instruktør tyder på at være vigtig for eleverne, da 63% angav, at de er blevet motiveret til at være hjælpetrænere som følge af, at børnene de har undervist var glade for dem.

FORENING

Hvordan passer følgende udsagn på dit forløb med Junioridrætsleder-valgfaget?

Figur 6.13. Udbytte af Junioridrætsleder-valgfaget ift. Foreningsdeltagelse blandt elever på Junioridrætsleder-valgfaget i den undersøgte kommune (n=40).

Opsamling delformål 3 - elevernes motivation for frivillighed

Junioridrætslederuddannelsen (JIL) styrker elevernes lyst til at engagere sig i frivilligt foreningsarbejde ved at øge deres selvtillid og bevidsthed om værdien af at bidrage til fællesskabet. Mange elever havde allerede erfaring som frivillige, og for dem fungerer uddannelsen som en bekræftelse af deres engagement og

en mulighed for at udvikle nye kompetencer. Afsnittet kan fremhæve tre væsentlige pointer. 1) *Motivation og glæde ved at gøre en forskel*. Eleverne fremhæver glæden ved at undervise børn og se deres positive reaktioner som en vigtig drivkraft. Den praktiske erfaring gør deres indsats meningsfuld og styrker lysten til at fortsætte som frivillige. 2) *Varig effekt og fleksible veje*. JIL åbner også nye muligheder, som fx at blive dommer, og skaber selvtillid til at tage ansvar i foreningslivet. Tidligere deltagere bruger ofte de erfaringer, som de har opnået, i deres fortsatte frivillige engagement. 3) *Kvantitativt understøttet*. 63% af eleverne angiver, at JIL har motiveret dem til at blive hjælpetrænere eller instruktører, og 53% føler sig rustet til opgaven. Mange, der ikke tidligere var frivillige, er blevet inspireret til at overveje frivilligt arbejde, især gennem de positive oplevelser med børnene.

Samlet set styrker JIL elevernes motivation og åbner døre til flere roller i foreningslivet.

Delformål 4: Betydning af organisering af valgfag og skolesport.

I den undersøgte kommune har JIL-uddannelsen været forankret i næsten 10 år. Afsnittet belyser derfor betydningen af uddannelsens opbygning og struktureret samt hvilken betydning det har for elevernes udvikling. Herunder har vi også rettet opmærksomheden på betydningen af den kommunale forankring og hvordan sammenspillet mellem forvaltninger, skoler og foreninger er afgørende for, at JIL i denne kommune er en succes.

Helhedsorienteret tilgang og kommunal forankring

Kommunens gode samarbejde på tværs af organisationer og skoler er helt central for uddannelsens kontinuitet og succes. Tovholderen forklarer, at det gør en kæmpe forskel at kombinere fritidsvejledning med uddannelsen af junioridrætsledere og integrere dem i praktik i Skolesport på alle skoler. De forskellige elementer smelter sammen og skaber en helhed, som han fremhæver som nøglen til deres succes.

Udover skolesport deltager junioridrætslederne også i mindst ét stævne eller en turnering. Den foreningstilknyttede forklarer, hvordan "*håndboldkaravanen*" er blevet en succes på grund af junioridrætsledernes afgørende rolle. De unge får praktisk erfaring og ansvar, mens klubben og børnene oplever en dag med aktivitet og glæde. Dette samarbejde illustrerer, hvordan de unges indsats skaber en win-win-situation:

Junioridrætslederne udvikler deres kompetencer, mens foreninger og institutioner nyder godt af deres engagement

Foreningstilknyttet

Han nævner også, hvordan junioridrætslederuddannelsen er med til at "*binde byen sammen*", fordi junioridrætslederne arbejder med børn fra deres egen skole eller SFO. Dette skaber trykthed og samhørighed i lokalsamfundet, samtidig med at fremtidige generationer introduceres til idræt gennem rollemodeller, de kan spejle sig i.

Den kommunale tovholder understreger også, at den rette person i rollen og opbakning fra ledelsen er altafgørende for succes:

Det er simpelthen alfa og omega, at det er den rette person på jobbet, og at ledelsen støtter op om det.

Kommunal tovholder

Når den rette person med de nødvendige kompetencer og engagement varetager opgaven, skabes der tillid og fremdrift i projektet. Samtidig sikrer ledelsens opbakning, at rammerne for arbejdet er på plads, og at der er ressourcer og tid til rådighed. Dette understreger, hvordan organisatorisk støtte og ledelsesmæssig opbakning er nøglen til at sikre både kvalitet og stabilitet i uddannelsen og skabe et bæredygtigt fundament for samarbejdet på tværs af skoler, fritidstilbud og foreninger.

Betydningen af praktiske erfaringer

Eleverne understreger gentagne gange, at de praktiske dele af uddannelsen er mest engagerende og meningsfulde. En nuværende elev fortæller:

Selvom vi laver rigtig meget hernede [i den teoretiske undervisning], så er det at skulle ud og selv at lave noget, det er altid sjovere, synes jeg.

Nuværende JIL-elev

Den praktiske anvendelse styrker ikke kun deres læring, men giver dem også en følelse af tilfredshed og succes. Dette er særligt vigtigt for deres motivation og engagement.

Flere elever oplever, at strukturen på uddannelsen er overskuelig og tydeligt knyttet til deres rolle som instruktører i praksis. Eleverne sætter pris på den direkte forbindelse mellem teori og praksis, hvor de forberedes til at håndtere opgaverne med de yngre elever. En elev bemærker:

Det er fedt, at vi prøver det hele i praksis først, så vi ved, hvad vi skal gøre, når vi står foran børnene. Det giver meget mere selvtillid.

Nuværende JIL-elev

Dette peger på, at uddannelsens praksisorienterede tilgang styrker elevernes kompetencer og giver dem en følelse af forberedelse og tryk i deres roller.

Teori et nødvendigt "onde"

Der er en tydelig spænding mellem elevernes oplevelse af teori og praksis. Samtidig med at elever anerkender værdien af teorien, og at de anvender det i praksis, anser de også teorien som knapt så spændende.

Det er jo tit svært, fordi selvom vi jo ikke synes, det nødvendigvis er det mest spændende at skulle høre om, hvilke legebørn kan lave. Men på den anden side, hvis vi ikke fik alt det her at vide, så ville vi jo heller ikke kunne gøre det lige så godt, når vi så er i praktik.

Nuværende JIL-elev

Dette viser, at eleverne ser teorien som nødvendig og hjælpsom, selvom den ikke altid er motiverende.

Systematiske refleksioner fremmer læringen

En vigtig del af uddannelsens opbygning er den systematiske refleksion og evaluering, som understøtter elevernes læring. En skolesportslærer beskriver:

Når de er færdige, [...] så samles vi lige, og så snakker vi lige om, hvad gik godt? Er der nogle ting, hvor det gik galt? Og hvad skal vi forbedre til næste gang?

Skolesportslærer

Denne praksis skaber en kontinuerlig læringscyklus, hvor eleverne lærer af deres erfaringer og forbedrer deres arbejde over tid. En tidligere elev fremhæver betydningen af lærerstøtte i de praktiske situationer:

Vi arbejdede i grupper på tre og havde en lærer til at støtte os. Det var virkelig trygt.

Tidligere JIL-elev

Denne struktur skaber en tryk ramme, hvor eleverne kan udvikle deres kompetencer og tage ansvar i et støttende og lærende miljø.

Vekselvirkningen mellem teori og praksis fremhæves som central af både elever og undervisere:

Vekselvirkning mellem man får noget teori og noget praksis på egen krop. Og så skal man ud at prøve det på andre. Det synes jeg fungerer.

Skolesportslærer

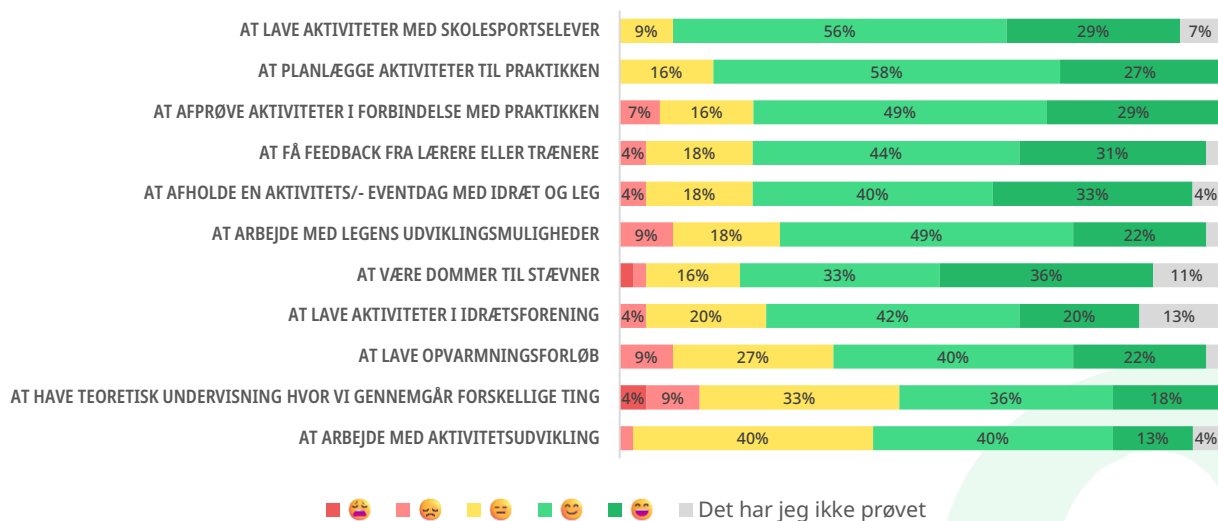
Denne struktur sikrer en dybere forståelse og bedre forberedelse til praksis.

Kvantitative data om praktik vs. teori

Vi ser en stor overensstemmelse mellem det kvalitative og kvantitative datamateriale i forhold til elevernes vurdering af uddannelsens undervisningsaktiviteter.

Respondenterne i spørgeskemaet vurderede, hvordan de har oplevet en lang række af aktiviteter i faget. Her ses overordnet et positivt billede af elevernes oplevelse af indholdet i uddannelsen. For alle elementer angav over 50% af respondenterne en positiv vurdering (4 eller 5 på en 5-trins likert skala med smiley), og med en enkelt undtagelse (Teoretisk undervisning: 13%) angav under 10% en negativ vurdering af alle elementerne (1 eller 2 på en 5-trins likert skala med smiley). Respondenterne oplevede det at gennemføre idrætsaktiviteter og planlægge dem som de mest positive aktiviteter i uddannelsen. 85% af eleverne havde en positiv oplevelse med at lave aktiviteter for skolesportslever samt planlægge aktiviteter i praktikken, og 78% havde en positiv oplevelse med at afprøve aktiviteter i praktikken. De elementer som færrest elever angav en positiv oplevelse med, var den teoretiske undervisning og at arbejde med aktivitetsudvikling, hvor hhv. 53% og 54% angav en positiv oplevelse. Det er dog værd at bemærke, at kun 2% angav en negativ oplevelse ved at arbejde med aktivitetsudvikling. At have teoretisk undervisning var det element, som flest angav en negativ oplevelse af (13%), hvor 4% angav den lavest mulige vurdering.

HVORDAN HAR DU OPLEVET FØLGENDE AKTIVITETER I JUNIORIDRÆTSLEDER-VALGFAGET?

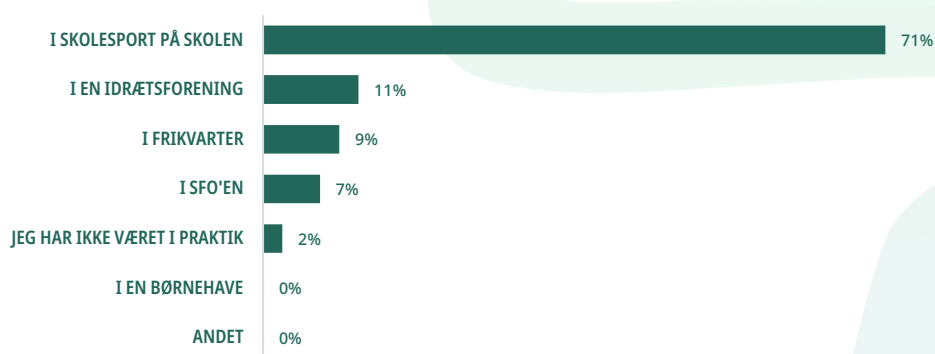

Figur 6.14. Oplevelse specifikke elementer af Junioridrætsleder-valgfaget blandt elever på Junioridrætsleder-valgfaget i den undersøgte kommune (n=47).

En central del af Junioridrætsleder-uddannelsen er at få praksiserfaring med at anvende det tillærte i uddannelsen. Dette foregår i et praktikforløb, hvor eleverne planlægger og gennemfører idrætsaktiviteter for en målgruppe.

I den undersøgte kommune har praktikken i høj grad været forankret i indsatsen Skolesport, som tidligere er blevet udbudt af Dansk Skoleidræt, og nu er integreret kommunalt i Den undersøgte kommune. 71% af respondenterne har således været i praktik i Skolesport. 11% af respondenterne har været i praktik i en idrætsforening, og de resterende elever har været i praktik på skolen i hhv. frikvarter (9%) og i SFO'en (7%). 2% af respondenterne angav, at de ikke var i praktik.

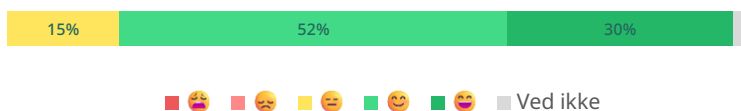
HVOR FOREGIK DIN PRAKTIK HOVEDSAGELIGT?

Figur 6.15. Placering af praktik for elever på Junioridrætsleder-valgfaget i den undersøgte kommune (n=46).

Overordnet har eleverne haft en positiv oplevelse med at være i praktik, hvor 82% angav en glad eller meget glad smiley. Heraf var 30% angivet som den mest positive smiley. Ingen af respondenterne angav en negativ oplevelse med praktikken.

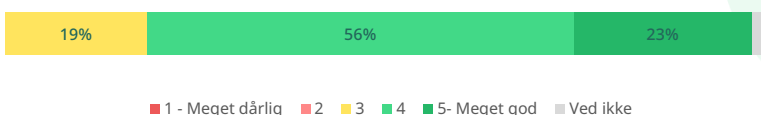
HVORDAN HAR DU OVERORDNET OPLEVET DIN PRAKTIK

Figur 6.16. Oplevelse af praktik blandt elever på Junioridrætsleder-valgfa-
get i den undersøgte kommune (n=46).

I gennem praktikken har eleverne haft en positiv oplevelse med at undervise yngre børn, idet 89% afgiver, at de har en god eller meget god relation med de børn de har undervist.

HVORDAN HAR DU OPLEVET RELATIONEN MELLEM DIG OG DE BØRN DU HAR UNDERVIST?

Figur 6.17. Oplevelse af relationen til de yngre børn som er blevet undervist
blandt elever på Junioridrætsleder-valgfaget i den undersøgte kommune
(n=45).

Respondenterne havde mulighed for at uddybe, hvad børnenes reaktioner har gjort ved dem. En stor andel angav, at det gjorde dem glade at opleve de yngre børns reaktioner på deres undervisning. Oplevelsen var forbundet med en oplevelse af at gøre en forskel og at føle sig kompetent til at tage ansvar.

Gjort mig glad. Deres reaktioner viste at man gjorde en forskel.
Fritekstbesvarelse, Hvad har reaktionerne fra børnene gjort ved dig?

*Det var meget dejligt hvordan de så op til en og havde respekt til en. Gav en autoritets rolle som jeg nogle gange bruger nu i dag, sårn lige med at tage te-
ten.*

Fritekstbesvarelse, Hvad har reaktionerne fra børnene gjort ved dig?

En andel angav ligeledes at børnenes reaktioner på deres undervisning som Junioridrætsledere fik dem til at gøre sig umage, og gav dem lyst til at træne videre.

Fået en til at ville træne dem videre

Fritekstbesvarelse, Hvad har reaktionerne fra børnene gjort ved dig?

En mindre gruppe elever gav dog også udtryk for, at det var udfordrende at håndtere de yngre børn. Det kan være svært at omsætte det, som er blevet lært på kurset, og der kan være behov for støtte fra voksne.

Svært at sætte ord på, hvad de har gjort, dog ved jeg, at mange (specielt nogle drenge) har lidt til ingen respekt. De mangler at blive taget hånd om af en voksen og ikke elever i 8.-9. Klasse

Fritekstbesvarelse, Hvad har reaktionerne fra børnene gjort ved dig?

Altså de vil ikke lytte og det er lidt som om, at de ting vi lærer [på uddannelsen red.] ikke virker, når man faktisk kommer ud og prøver aktiviteterne med børnene

Fritekstbesvarelse, Hvad har reaktionerne fra børnene gjort ved dig?

Fastholdelse af frivillige

JIL-uddannelsen kan være med til at give eleverne et venligt puf ud i det frivillige foreningsarbejde. Uddannelsens placering på 9. skoleår kan imidlertid være en begrænsning i forhold til at JIL uddannelsens fulde potentiale med at sluse elever ud i foreningsarbejdet kan indfries.

Jeg vil ønske, at det var startet lidt tidligere i 9 klasse. [...] Jeg kan godt forestille mig, hvordan det kommer til at gå, hvis man skal på efterskole om et halvt år fra, at man starter i praktik. Hvad er sandsynligheden så for, at man starter som træner, når man kun har et 0,5 år at kigge frem i? Så det kunne lidt være en barriere. Derfor tænker jeg også, at hvis man startede i 8.- eller 7. klasse sågar, så kunne man godt arbejde på at gøre det nemmere, fordi jeg tror, også hvis man er der i 7., så er man også mere tilbøjelig til at sige ja frem for nej, end når man går i 9.

Foreningstilknyttet

Den Foreningstilknyttede påpeger således, at placering i 9. klasses trin er en udfordring i forhold til, at mange elever efter 9. klasse ofte tager på efterskole, og at de dermed mister forbindelsen til dem.

Endvidere påpeger en foreningstilknyttet, at det kunne være oplagt for efterskolerne at videreføre uddannelse af frivilligt foreningsarbejdet for at holde eleverne ved ilden.

De har jo meget travlt med efterskoleskolelivet, så det skal ind i skoleskemaet, hvis man skal lykkes med det, tror jeg. Men det skal på programmet.

Foreningstilknyttet

Fastholdelsen af de unge hænger således sammen med at være i stand til at bygge bro mellem de unges uddannelser og skabe sammenhæng mellem for eksempel folkeskole, efterskole og ungdomsuddannelser. Endvidere er det vigtigt at starte tidligt med at introducere de unge til frivilligt foreningsarbejde.

Potentialet i stærk organisering og progression

Hvis JIL-eleverne har dannet relationer til børn i foreningen, kan det ligeledes være et væsentligt trækplaster og kan styrke deres tilknytning til foreningslivet efter 9. klasse eller endt efterskoleophold:

Hvis vi skal have dem tilbage igen bagefter [efterskolen], som er et stort problem i Jylland, så skal de have en eller anden forpligtelse, altså de skal have en grund til at komme hjem, og hvis der står nogle børn og venter, så tror vi på, at det kan være med til at holde på dem.

Foreningstilknyttet

En tidlig start på JIL-uddannelsen i 7. eller 8. klasse kan også styrke frivilligheden, ved at give eleverne mere tid til at udvikle en tilknytning til idrætsforeninger

og de børn, som de træner og derigennem fastholde interessen for frivilligt foreningsarbejde.

Hvis valgfaget og praktikken organiseres med fokus på progression, hvor eleverne kan fortsætte deres udvikling gennem fx et trænerakademi, styrkes broen til foreningslivet yderligere. Progressionen giver eleverne mulighed for at bygge videre på deres læring og se en klar karrierevej inden for sport og ledelse:

Han snakkede om det her med at have junioridrætsleder og så bygge ovenpå med trænerakademiet, når de kommer længere hen.

Foreningstilknýtting

Dette giver eleverne en klar forståelse af, hvordan de kan bruge deres erfaringer fra Junioridrætslederuddannelsen i fremtiden.

Opsamling delformål 4 – Betydning af organisering og struktur

Dette afsnit peger på 4 centrale pointer, der har betydning for, at JIL-uddannelsen er et stort bidrag til JIL elevernes personlig, sociale og fagdidaktiske udbytte. 1) *Kommunalt samarbejde og helhedsorientering.* Uddannelsens succes skyldes tæt samarbejde mellem kommune, skoler og foreninger samt integration med Skolesport og stævner. Praktiske erfaringer giver elever ansvar og skaber værdi for både børn og lokalsamfund, mens tovholderens og ledelsens støtte er afgørende for stabilitet og kvalitet. 2) *Praksis og teori.* Praktiske aktiviteter er mest motiverende for eleverne og styrker deres selvtillid og kompetencer. Teori opleves som nødvendig, men mindre engagerende, og fungerer bedst, når den kobles direkte til praksis. 3) *Social udvikling og refleksion.* Uddannelsen styrker fællesskab og netværk på tværs af skoler. Systematisk refleksion og lærerstøtte sikrer kontinuerlig udvikling i praksis. 4) *Fastholdelse og progression.* Placeringen i 9. klasse udfordrer fastholdelsen i foreningslivet, da mange elever fortsætter på efterskole og derefter ikke vender tilbage som frivillige. En tidligere start og et struktureret forløb med progression, som fx et trænerakademi, kan styrke unges tilknytning til foreninger.

Uddannelsen binder lokalsamfundet sammen og inspirerer unge til at engagere sig i idrætslivet.

6.5. Justeringsforslag og feedforward

Baseret på interviews, observationsdata, surveydata og brugerdata angives der her justeringsforslag og feedforward til indsatsen.

<p>JIL UDVIKLER ELEVERNES KOMPETENCER</p> <ul style="list-style-type: none"> • JIL udvikler elevernes personlige, sociale og fagdidaktiske kompetencer. • Eleverne synes at det er sjovt og er meget glade for uddannelsen. 	<p>LAV EN LÆREPLAN</p> <ul style="list-style-type: none"> • Læreplanen er et vigtigt redskab for at de involverede aktører så praktiklærere eller foreningsfolk ved, hvad uddannelsen går ud på. • Læreplanen giver praktiklærere et værktøj til at give feedback til eleverne. 	<p>PRAKTIKKEN MOTIVERER OG UDVIKLER</p> <ul style="list-style-type: none"> • Praktikken i skolesport er en tryk, motiverende og lærerig ramme for JIL eleverne. • Teorien er knap så spændende men samtidig en nødvendig ballast.
<p>KOMMUNAL FORANKRING HAR STOR BETYDNING</p> <ul style="list-style-type: none"> • Den kommunale forankring af JIL og de relationer og netværk der er skabt over tid har meget stor betydning for JIL uddannelsens sammenhæng. 	<p>START TIDLIGERE MED JIL</p> <ul style="list-style-type: none"> • Placer JIL på 7. eller 8. årgang, for at få sluset eleverne ind i frivillige foreningsarbejde tidligere. • Tidligere start vil skabe tættere relationer til JIL eleverne og gøre det lettere at få dem tilbage efter fx. efterskoleophold. 	<p>LAV EN STRUKTURERET EVALUERING HVERT ÅR</p> <ul style="list-style-type: none"> • JIL er ofte afhængig af politisk velvilje og ambitioner. • Derfor kan strukturerede evalueringer efter afsluttet uddannelsesforløb være et redskab til at imødekomme politiske beslutninger, så de træffes på et oplyst grundlag.

Figur 6.18. Justeringsforslag og feedforward til Junioridrætsleder-uddannelsen

6.6. Konklusion

Med afsæt i det overordnede formål om at undersøge, hvordan Junioridrætslederuddannelsen (JIL) giver eleverne faglige og personlige værktøjer til at engagere sig i træner- og lederopgaver fremadrettet, viser undersøgelsen, at uddannelsen har en betydelig positiv effekt på elevernes udvikling på flere niveauer.

Junioridrætsleder-uddannelsen sigter efter at skabe flere forskellige former for udbytte hos eleverne. Dels sigter uddannelsen imod faglige didaktiske og sociale mål, som er formuleret i læringsmål for uddannelsen. Hertil sigter uddannelsen mod at styrke elevernes personlige kompetencer og dannelse, så de kan anvende elementer fra uddannelsen i andre sammenhænge, som de indgår i. Endeligt sigter uddannelsen også imod, at motivere eleverne til at blive aktive i foreningslivet som trænere og instruktører. Nedenfor præsenteres analysen opdelt i disse tre former for udbytte.

Elevernes personlige og sociale læring styrkes gennem selvtillid, ansvarsfølelse og sociale færdigheder, mens deres faglige didaktiske læring udvikles gennem kompetencer i planlægning, kommunikation og praktisk ledelse. Uddannelsen inspirerer også elevernes motivation for frivilligt arbejde, både gennem positive oplevelser og relationer til børn i praktikken samt muligheden for at udvikle nye roller i foreningslivet.

Analysen af uddannelsens organisering viser, at en integreret tilgang med kombination af teori og praksis er central for elevernes læring. Samarbejdet mellem skoler, foreninger og fritidstilbud skaber stabilitet, men der er også behov for en tidligere start i skolesystemet eller en mere struktureret progression for at fastholde unges engagement i foreningslivet.

Samlet set bidrager Junioridrætslederuddannelsen til en bæredygtig udvikling af praktiske, faglige og sociale færdigheder samtidig med, at den skaber en samhørighed i lokalsamfundet. En velorganiseret, helhedsorienteret struktur, der kombinerer teori, praksis og samarbejde, er nøglen til at sikre elevernes fortsatte engagement som frivillige instruktører, træner eller ledere, både i idrætsforeninger og i bredere sociale kontekster.

7

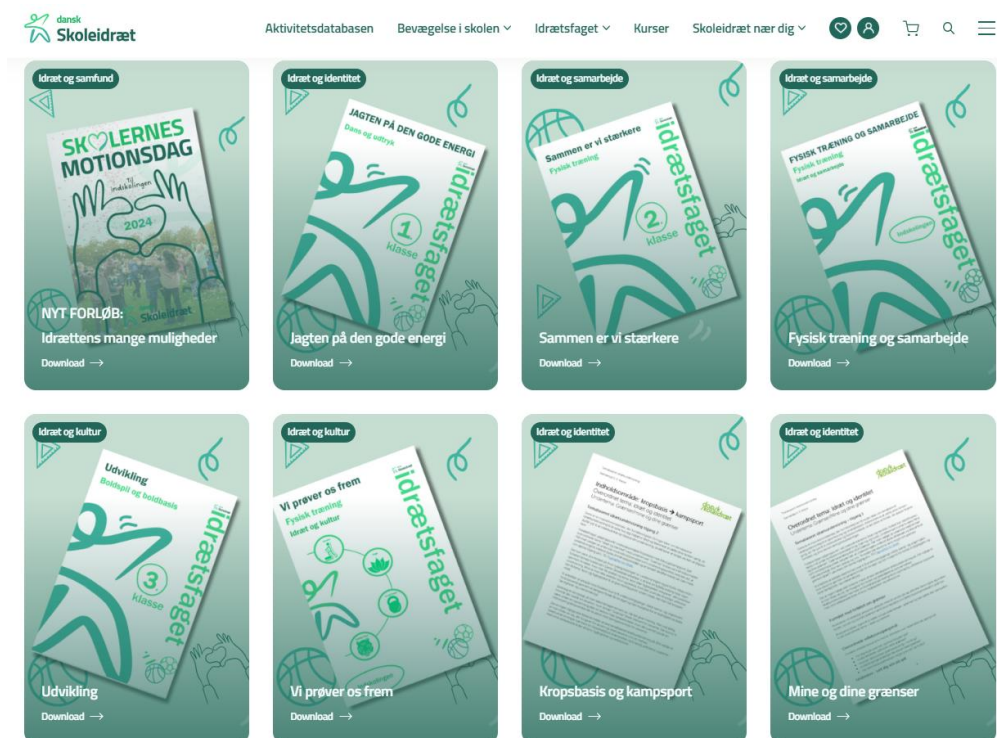
IDRÆTSMATERIALER

Torben Aaes Hansen
Jacob Have Nielsen

7.1. Om Idrætsmaterialer

Gennem de seneste mange år har Dansk Skoleidræt udviklet materialer til idrætsundervisningen i forbindelse med blandt andet projekter, indsatser, event-dage eller temauger i grundskolen.

Figur 7.1 Dansk Skoleidræts materialer til idrætsfaget på www.skoleidræt.dk

Idrætsmaterialerne er frit tilgængelige på Dansk Skoleidræts hjemmeside, og det er derfor muligt for idrætslærere i hele Danmark at downloade undervisningsforløb og aktiviteter til egen idrætsundervisning i pdf-formater.

Dansk Skoleidræts resultataftale med Børne- og Undervisningsministeriet har givet mulighed for, at Dansk Skoleidræts idrætsteam gennem de seneste 3 år har haft mulighed for at styrke udviklingen af idrætsmaterialer yderligere. Udviklingen har særligt haft fokus på at udvikle materialer inden for idrætsfagets fagområder, hvor vi i dialog med idrætslærere har erfaret, at det er svært at undervise og hvor idrætsundervisere savner forløb eller aktiviteter. Med afsæt heri har idrætsteamet haft særlig opmærksomhed mod temabaserede undervisningsforløb, hvor idrætslærere ofte har givet udtryk for, at de savner materialer, der kan hjælpe dem med at tilrettelægge en undervisning, der også tilgodeser de krav, der er til prøven i idræt.

7.2. Formål og mål

Baseret på resultataftalernes mulighed for at øge omfanget af udviklingen af idrætsmaterialer var evalueringen af idrætsmaterialer oprindeligt planlagt med fokus på at evaluere impact af Dansk Skoleidræts udviklede idrætsmaterialer.

I de indledende observationer og samtaler med idrætslærere har evalueringen dog ændret sit fokus på at evaluere impact af idrætsmaterialerne til at fokusere

på, hvordan udviklingen af idrætsmaterialerne bliver rettet mod en ny og bredere gruppe af idrætslærere, som Dansk Skoleidræt på nuværende tidspunkt ikke har været dygtige nok til at omfavne. Samtidig er det nye fokus også rettet mod udviklingen af nye interne arbejdsprocesser med henblik på at styrke formidlingen, opbygningen og indholdet af idrætsmaterialer til nye målgrupper.

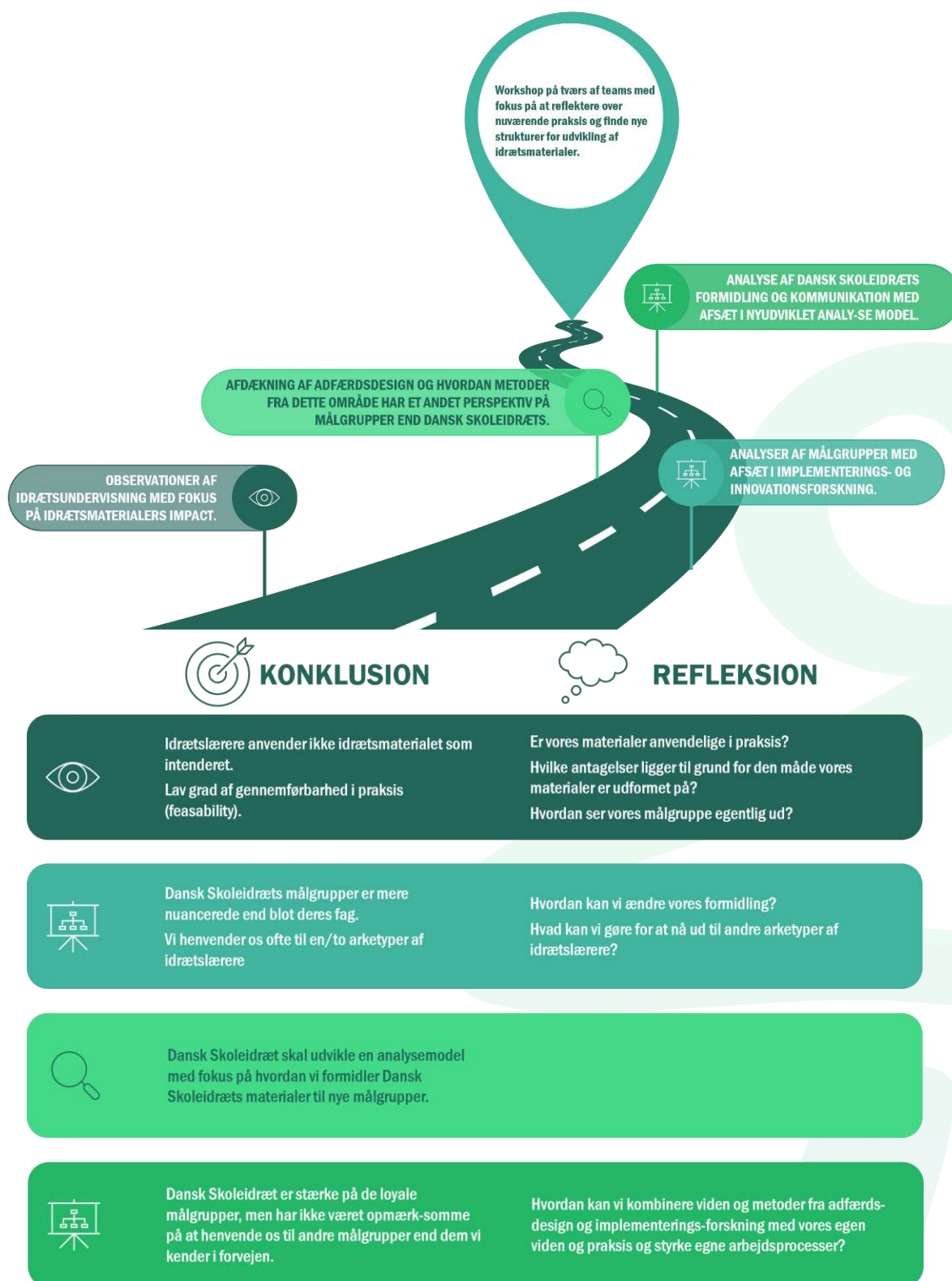
Formålet med evalueringen er derfor at sætte spørgsmålstejn ved en række grundlæggende antagelser, som Dansk Skoleidræt har baseret egne arbejds-gange på og på baggrund af den proces at udforme en ny drejebog for vores arbejds-gange i tilblivelsen af undervisningsmaterialer til idrætsfaget.

Vi formoder også, at et metaperspektiv på vores arbejds-gange og antagelser vil have en mere generel interesse for andre aktører inden for dette område, så mange af de idrætsmaterialer, der bliver produceret i langt større omfang, formår at komme ud i praksis og få en impact i idrætsundervisningen.

7.3. Metode

Evalueringens tilblivelse bygger på en længerevarende proces i Dansk Skoleidræt, hvor omdrejningspunktet har været gennem vores materialer at skabe impact i idrætsundervisningen på gulvet. Evalueringens tilblivelse er udtryk for et samarbejde på tværs af Dansk Skoleidræt teams, hvor der har været stillet kritiske og nysgerrige spørgsmål til vores egen praksis og arbejds-gange. Evalueringens tilblivelse er også udtryk for tværfaglige læring, der er foregået i forskellige indsatser og projekter. Vi har med afsæt i nogle af vores udfordringer og succeser været i stand til at finde frem til fælles elementer, som går igen, og som vi vurderer har stor betydning at finde nye løsninger på.

Nedenstående model skitserer fremgangsmåden frem til nærværende evaluering af idrætsmaterialer.

Figur 7.2. Overblik over elementer i evalueringen af Dansk Skoleidræts idrætsmaterialer, samt konklusioner og refleksioner over de fire faser.

Med afsæt i ovenstående model over tilblivelsen af denne evaluering, blev der afholdt en workshop bestående af projektledere og konsulenter fra Dansk Skoleidræt, der har været involveret i en eller flere af ovenstående aktiviteter og som er nøglefigurer i udviklingen af idrætsmaterialer

Delrapporten indleder først med en baggrund, hvor vi indrammer problemstillingen, hvorefter der kort introduceres til centrale elementer fra implementeringsforskning og design processer der danner grundlag for at analysere, hvordan den eksisterende udviklings- og formidlingspraksis af idrætsmaterialer indtil videre er foregået i idrætsteamet hos Dansk Skoleidræt.

7.4. Teoretisk afsæt for kommende idrætsmateriale

I dette afsnit præsenteres tre forskellige teoretiske afsæt, der på hver deres måde har bidraget til at forstå de udfordringer, der er forbundet med at udvikle idrætsmaterialer til idrætslærere og som også vil være centrale elementer i fundamentet for den nye drejebog for udvikling af idrætsmaterialer hos Dansk Skoleidræt.

Udgangspunktet for vores teoretiske inspiration er indledningsvist at anskue at idrætslærere både er indlejret i en idrætsfaglig kultur, der er omfavnet af en vis udviklingstræghed. Endvidere peger anden forskning også på, at der på individniveau findes forskellige arketyper, der håndterer nye initiativer på forskellige måder. Kombinationen af disse to perspektiver giver en forståelse for den kompleksitet, der er forbundet med at kommunikere til og inspirere vores målgruppe med nye idrætsmaterialer.

Derfor kan idrætsteamet ikke kun nøjes med at udforme idrætsmaterialer til idrætslæreren som én samlet homogen målgruppe. Idrætslærere må betragtes som en kompleks og heterogen målgruppe, der består både af idrætslærere der underviser på forskellige klassetrin og har med forskellige børn at gøre og som har forskellige tilgange til og motiver for deres daglige virke. Dette indebærer, at idrætslærere ikke altid er optaget af at tage Dansk Skoleidræts materialer til sig og anvende eller afprøve dem i praksis. Ligeledes er der en usikkerhed omkring hvorvidt idrætslærere anvender idrætsmaterialerne som intenderet.

Idrætsfagets træghed

En række førende internationale idrætspædagogiske forskere har gennem de seneste tre årtier set på udfordringer, der er forbundet med nytænkning inden for idrætsfaget. Goodyear og Casey⁹ har sammenfattet det til nedenstående.

Towards the end of the twentieth century, Evans (1985) described physical education as having a discourse of 'innovation without change'. Three decades later, despite the wealth of pedagogical alternatives to the do-as-I do approach (Casey 2010), the discourse of physical education has not changed (Kirk 2010; Tinning 2010, 2012).

Goodyear og Casey 2014

Med henvisning til forskning inden for læreruddannelser i både Norge og Sverige henviser Hansen¹⁰ til, at det er nærliggende at antage, at idrætsundervisningen i Danmark også er præget af en vis træghed i forhold til at integrere nye

⁹ Goodyear og Casey, "Innovation with Change".

¹⁰ Hansen, "Udskolingen I bevægelse. Et aktionsforskningsprojekt med henblik på udvikling af next practice idrætsundervisning".

didaktiske tilgange, og at der ikke bliver sat spørgsmålstejn ved eksisterende praksis. Derfor forekommer der sjældent større ændringer på trods af, at elevmålgruppen i skolen ser ud til at have ændret sig væsentligt de senere år, eller at idrætsfagets formelle ramme, bekendtgørelsen for idræt, er blevet ændret.

Med afsæt i at Dansk Skoleidræt gennem de seneste år har arbejdet meget målrettet på at forstå organisationens målgruppe og dem, vi henvender os til på hjemmesider, nyhedsbreve, kurser, sociale medier etc., er vi som organisation blevet nysgerrige på, hvad det indebærer, at nogle personer i en organisation kobler sig på nye trends, samt hvilke rationaler der er hos de personer, der ikke kobler sig på nye trends.

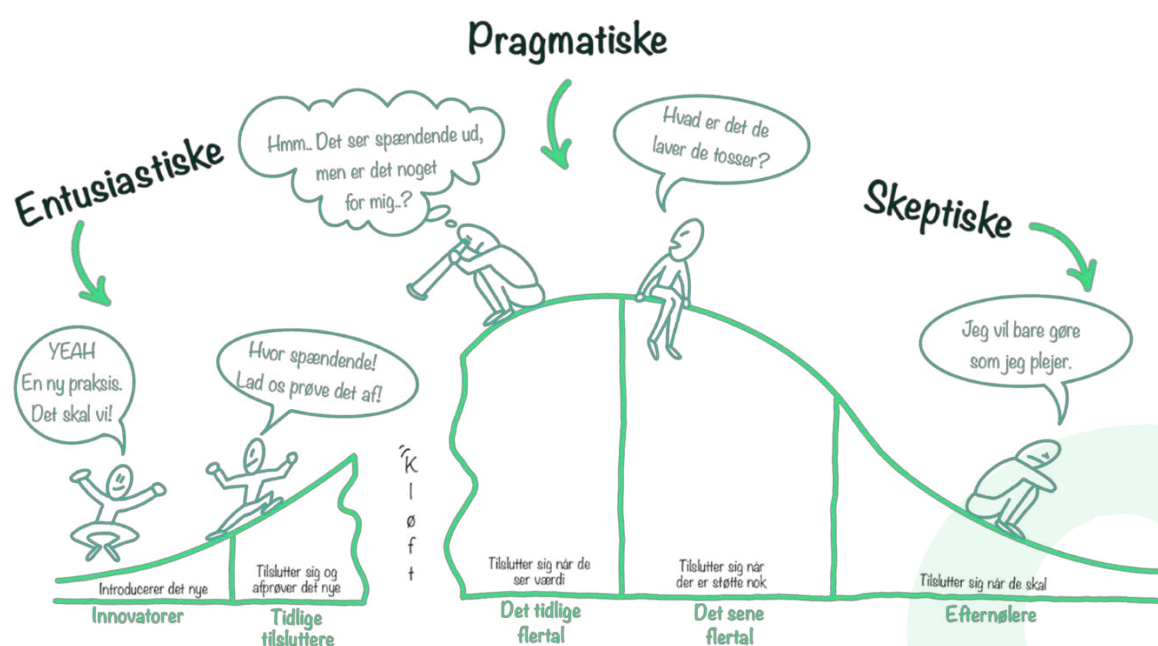
Denne nysgerrighed har blandt andet ført os frem til at se nærmere på innovations- og implementeringsteorier, og hvordan nye strukturer i dagligdagen eller nyt fagstof påvirker ens adfærd. Når vi i den forbindelse kobler Dansk Skoleidræt idrætsmaterialer til "nye trends" og til en vis grad sidestiller det med innovation, skal det ses i lyset af, at Dansk Skoleidræt med for eksempel temabaserede idrætsmaterialer har udfordret traditionelle idrætspædagogiske rationaler og tilgange i grundskolen.

Diffusion of innovation i idrætslærersammenhæng

Rogers innovationsteori The Diffusion of Innovations¹¹ er optaget af, hvordan spredningen af en innovation eller en trend sker blandt individer. Ifølge Rogers sker spredningen over tid gennem en række kanaler blandt medlemmer af et socialt system, som for eksempel lærerkollegiet på en skole eller en idrætsfaggruppe. Rogers betragter en innovation som et objekt, en trend eller en ide, der opfattes som ny af en målgruppe. Dette kan som tidligere nævnt være en ny struktur som prøven i idræt, en ny bekendtgørelse for idrætsfaget eller temabaseret idrætsundervisning. Det væsentlige for Rogers er at se på, hvad der er afgørende for, at ét produkt anvendes af en gruppe brugere frem for et andet produkt, der tilfredsstillende samme behov.

Baseret på dette har Rogers defineret 5 arketyper af personer, som vi i evalueringen har brugt som afsæt til at udvide vores forståelse af idrætslærerne med.

¹¹ Rogers, Diffusion of innovations.

Figur 7.3. Illustration af individgrupper under en forandringsproces. Baseret på Rogers 2003

Som nævnt tidligere er det vores antagelse, at Dansk Skoleidræt gennem en lang årrække har været gode til at omfavne og fastholde de målgrupper, som Rogers betegner som *innovatorer* og *tidlige tilsluttere*. Det er de lærere, vi møder på kurser, og som selv tager initiativ til at opsøge Dansk Skoleidræts platforme og blive inspireret af dem i deres egen undervisning. Det er også vores opfattelse, at det er inden for disse to målgrupper, at vi formentlig som oftest finder idrætslærere, der indvilliger i at give feedback på vores udviklede materialer. Disse målgruppers mindset minder på mange måder om det mindset, som Dansk Skoleidræts projektledere har i forhold til at tilgå idrætsundervisning og en naturlig nysgerrighed om at prøve nye ideer mm. Derfor modtager vi ofte positiv feedback på de materialer, vi har udviklet af disse målgrupper, fordi vi kommunikerer på samme frekvens.

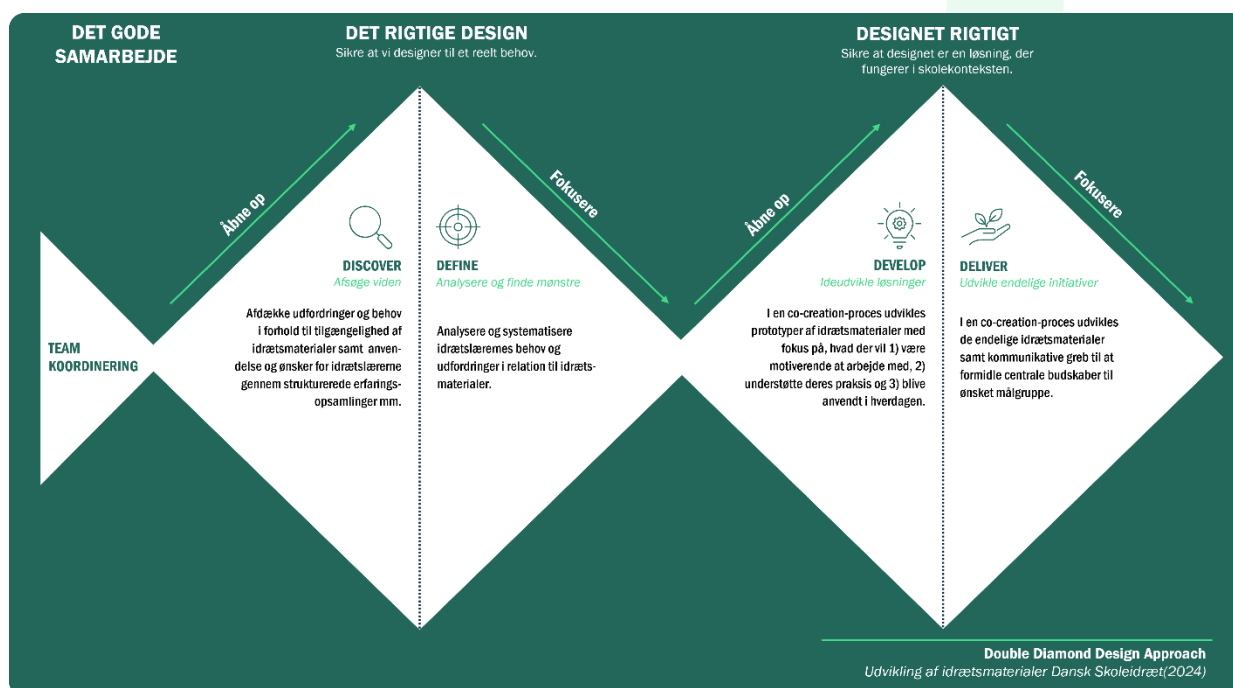
Målgruppen har i indeværende år rettet mod lærere, som betegnes som *early majority*¹². Målgruppen *early majority* koblet til idrætslærergerningen er ikke blevet defineret eller undersøgt specifikt af Dansk Skoleidræt eller i forbindelse med anden forskning. Vi definerer *early majority* derfor hovedsageligt med afsæt i Rogers beskrivelse, samt baserer vores karakteristika af målgruppen på fortællinger og beskrivelser af idrætslærere gennem projektledernes egne møder med idrætslærere samt gennem fortællinger fra idrætslærere om sig selv eller kollegaer.

Når vi ligeledes vælger at bruge ressourcer på denne målgruppe, skyldes det at vi antager, at det er en forholdsvis stor gruppe af idrætslærere såvel uddannede som ikke-uddannede idrætslærere, der underviser i grundskolen.

¹² Rogers.

Double Diamond Design approach

Double Diamond Design Approach (DDDA) bidrager til at skabe systemændringer blandt andet gennem en struktureret proces, hvor der udvikles (nye) handlinger og initiativer. Modellen er tidligere blevet anvendt i udviklingsprocesser omkring idræt og bevægelse i skolen.¹³ I processen afsøges ny viden og nye ideer samt gennem en vekselvirkning mellem divergerende konvergerende processer, hvor formålet skiftevis er at prioritere, beslutte og afgrænse muligheder og valg¹⁴. Styrken ved at anvende DDDA-modellen er både den strukturerede tilgang til at udvikle materialer, og at den er baseret på et samarbejde mellem forskellige interessenter, som i dette tilfælde vil være projektledere, kommunikationskonsulenter og idrætslærere. Involveringen af fagfolk med disse baggrunde vil derfor give en anderledes viden om 1) hvad indholdet skal fokusere på, og 2) hvordan det formidles og struktureres, så det er tilpasset idrætslærernes hverdag, og 3) hvordan vi kommunikerer det til en ny målgruppe, som kan være svære at overbevise om, at de bør afprøve noget nyt. DDDA-modellen er ligeledes opbygget som en reflektiv proces i fire trin for at opdage, definere, udvikle og levere en innovativ løsning læring, trivsel og sundhed gennem idræt og bevægelse i skolekonteksten.

Figur 7.4. Double diamond modellen¹⁵

Double diamond modellens fire faser fremmer en dybdegående forståelse af brugerbehov og systematisk udvikling af løsninger.

Fase 1: Discover, fokuserer på brugerundersøgelse og markedsanalyse. Målet er at opnå en dybdegående forståelse af de udfordringer, brugerne står over for.

¹³ Daly-Smith m.fl., "Using a Multi-Stakeholder Experience-Based Design Process to Co-Develop the Creating Active Schools Framework".

¹⁴ The British Design Council, "The Double Diamond Framework for Innovation".

¹⁵ The British Design Council.

Fase 2: I Define-fasen syntetiseres indsigterne fra Discover-fasen for at definere en klar designudfordring. Dette trin er vigtigt for at skabe et solidt fundament for efterfølgende udvikling af løsninger.

Fase 3: Develop-fasen handler om kreativ idéudvikling og prototyping. Her udarbejdes og testes forskellige konceptløsninger systematisk for at finde de mest passende løsninger på den definerede udfordring.

Fase 4: Deliver er centreret om implementering og værdileverance. Her forfines og implementeres de udviklede løsninger for at sikre, at de opfylder både brugerbehov og strategiske mål/ skolens formål.

7.5. Hvordan plejer vi at gøre - Eksisterende designproces af idrætsmaterialet i dansk skoleidræt

Fase 1 – afklaring af emnet

Første fase har til formål at afklare det produkt, der skal udvikles. I fasen tager projektlederen og idrætsteamet afsæt i en række spørgsmål, som bidrager til at kvalificere produktet og sikre, at det, der bliver udviklet, ikke blot er noget projektlederen selv vurderer er relevant, men at det tilgodeser at dække et konkret behov eller en problemstilling i praksis. Den nedenstående figur illustrerer forskellige emner, der tages afsæt i forud for udviklingen af idrætsmaterialeerne.

Figur 7.5. Model for afklaring af emne og behov i forbindelse med udvikling af nye idrætsmaterialer

Dansk Skoleidræt er i tæt dialog med praktikere fra skolen. I den forbindelse modtager vi ofte ideer til nye materialer eller specifikke behov fra praktikerne på gulvet.

I forbindelse med en del af indsætserne og projektet har vi allerede defineret på forhånd, hvilke produkter, der skal udvikles og afsat ressourcer (tid og økonomi) til disse. Ofte opstår der i forbindelse med dette nye vinkler og perspektiver på, hvordan vi kan gøre eller at der er problemstillinger og behov, som vi forud for indsatsen ikke havde blik for. Derfor kan idrætsmaterialers behov også opstå på baggrund af tidligere indsætser, hvor vi har vurderet, at indsatsen ikke var fyldestgørende, eller at der var et stort potentiale i at gøre noget anderledes. Dette taler således også ind i punkt 3. der har fokus på "huller" i den materialeportefølje, som idrætsteamet har. Konkret kan det for eksempel være Dansk Skoleidræts idrætsduge, hvor vi i et større projektsamarbejde ikke havde mulighed for at udvikle idrætsfaglige materialer til alle indholdsområder, og som vi ofte er blevet opfordret til at få afsluttet af vores idrætslærernetværk.

Gode idrætsmaterialer bygger også på vores eget engagement og ejerskab i området. Derfor er det også væsentligt, at projektlederen kan se sig selv i opgaven, og det er et interesseområde, som vedkommende synes er relevant at gøre noget ved.

Indsatsen defineres og illustreres herefter gennem et målhierarki. I denne fase tages der blandt andet afsæt i, hvilke emner de specifikke idrætsmaterialer skal fokusere på.

Fase 2 – uddelegering af temaer

Med afsæt i målhierarkiet arbejder projektlederne med hver deres emne og udvikler hver for sig materialerne. Processen er kendetegnet ved at være individuelt arbejdsproces, hvor der foregår lidt eller næste ingen sparring på produkterne. Projektlederne har hovedsageligt fokus på, at idrætsmaterialerne bliver formidlet i tekst gennem beskrivelse af undervisningsforløb og/eller konkrete aktiviteter.

Proceskulturen bliver også karakteriseret som bærende præg af, at teamets medlemmer har en lærerkultur med sig.

Vi er jo tidligere lærere og er vant til, at der er korte deadlines. Det indebærer, at vi nok hurtigt går ned i "produktionsrummet" og har meget fokus på at producere meget.

Projektleder, Dansk Skoleidræt

Lærerkulturen beskrives som en arbejdsproces, hvor man arbejder målrettet med den opgave, der er defineret med fokus på, at den skal leveres til en given deadline. Processen bærer primært præg af at udvikle fagligt indhold og struktur for sammenhængende forløb, lektioner og aktiviteter.

Fase 3 – grafisk opsætning

Når idrætsmaterialer (forløb, aktiviteter og evt. lærervejledning) er udviklet iværksættes dialog med kommunikations- og marketingteamet, hvor idrætsmaterialernes layout og grafiske opsætning drøftes individuelt med hver projektleder.

Fase 4 – afprøvning og gennemtestning af materialer

Efter grafisk opsætning af idrætsmaterialerne afprøves de af idrætslærere i praksis. Testlærerne er som regel idrætslærere, der i forvejen er kendt af dansk skoleidræt og som måske ikke afspejler den målgruppe, early majority, vi reelt set ønsker at henvende os til med idrætsmaterialerne.

Fase 5 – kommunikation og forankring af materialet

Inden færdiggørelse af idrætsmaterialet formidler kommunikation og marketingsteamet nyheden om kommende nye idrætsmaterialer på relevante platforme og sociale medier, hvor budskabet ofte er, at der kommer nyt materiale til alle idrætslærere.

Når idrætsmaterialet er justeret efter feedback fra afprøvning samt korrekturlæsning forankres idrætsmaterialet på Dansk Skoleidræts hjemmeside.

Fase 6 – udbredelse og introduktion til materialet

Den sidste fase, hvor der er fokus på at udbrede materialet og introducere brugerne for materialet, har i stor grad været baseret på tilfældigheder frem for målrettet strategisk planlægning fra idrætsmaterialets start. I en række tilfælde har idrætsmaterialet været præsenteret på workshops eller webinarer og dermed kommet ud til idrætslærere, der ikke bliver ramt eller tiltrukket af nyheder på sociale medier.

7.6. Fordele og ulemper ved "plejer"

Opsummerende har den beskrevne proces både fordele og ulemper, som er skitseret i nedenstående model.

Fordele

Høj grad af ejerskab hos vedkommende, der udvikler materialet. Det giver stolthed og er motiverende at arbejde med materialer, som man selv kan sætte præg på.

Processen giver mulighed for, at idrætsteamet producerer meget indhold, som også kan måles kvantitativt i gode nøgletal.

Den individuelle samlebåndsproces er fleksibel for den enkelte medarbejder, fordi man kan arbejde med materialerne, når det passer ind i mange af de andre gøremål, man også skal arbejde med som projektleder/ konsulent.

At arbejde i team-siloer er produktivt, men mangler måske nogle kritiske øjne og metaperspektiv.

De idrætslærere, der anvender materialerne, giver god feedback på indhold og den generelle kvalitet.

Øget fokus på den visuelle del i materialer, som fx silhuet illustrationer, fungerer for modtagerne.

Ulemper

Det er vores erfaring, at der fortsat er mange idrætslærere, der ikke har kendskab til undervisningsmaterialerne og kendskab til, at Dansk Skoleidræt har undervisningsforløb til idrætslærere. Ved at gøre som vi "plejer", rammer vi højst sandsynligt ikke nye målgrupper, hvor der skal andre virkemidler til.

Vi har fået positiv feedback på de materialer, hvor vi har indtænkt grafik og opsætning didaktisk, for eksempel at formidle undervisningsplanen mere visuelt. Der er store forskelle på, hvordan idrætslærere tolker og læser materialet. Den visuelle del (både grafik og video) tilgodeser også lærernes høje tempo i hverdagen. De skal i første møde med materialet kunne afkodes forholdsvist hurtigt, så lærerne på meget kort tid kan forstå indhold, udbytte og formål og dermed vurdere, om det er noget, de skal afprøve og anvende i egen praksis. Der bør også allerede fra begyndelsen indtænkes, hvordan videoformidling af undervisningsmaterialet kan gøre det lettere at forstå materialet og spejle sig i den intendede praksis.

Undervisningsmaterialet bliver testet af idrætslærere umiddelbart inden lanceringen af materialet, og der er således ikke den nødvendige tid til at justere materialet, såfremt der skulle være feedback, der giver anledning til større ændringer. Generelt er processen kendetegnet af, at to centrale kvalitetskriterier i innovationsdesign ikke involverer idrætslærere fra de målgrupper, vi sigter mod. Kvalitetskriteriet *desirability* har fokus på at afdække, om undervisningsmaterialet (løsningen) er tilstrækkeligt attraktivt for brugeren. Kvalitetskriteriet *feasability* har fokus på, om undervisningsmaterialet og dets indhold kan omsættes af den målgruppe, vi stiler mod, eller om det er for vanskeligt.

Den hidtidige arbejdsproces er kendetegnet af, at vi ikke har struktureret kvalitetssikring undervejs, og vi derfor har oplevet, at materialer er blevet lagt op på hjemmeside, uden at der har været andre øjne inde over. Der bør derfor udformes en bedre plan for, hvornår respektive teams involveres i udviklingen af materialerne.

Opsamling

Med afsæt i ovenstående beskrivelse af udviklingen af vores idrætsmaterialer gennem de seneste år, har vi derfor en stærk formodning om, at idrætsmaterialerne har en rimelig impact på en lille gruppe af idrætslærere, men kun en lille impact på en stor gruppe af idrætslærere.

Idrætslærernes anvendelse af idrætsmaterialer hænger ikke kun sammen med idrætsmaterialernes kvalitet, men nye målgrupper skal i højere grad få adgang til idrætsmaterialerne ved, at vi i langt højere grad tænker udviklingen, formidlingen og kommunikationen af materialerne som en kompleks og sammenhængende proces, der indebærer et tæt samarbejde på tværs af Dansk Skoleidræts teams allerede fra starten af arbejdsprocessen. Arbejdsgangene har været kendetegnet af effektive produktionsprocesser, idet arbejdsgangene i høj grad har været båret af individer i idrætsteamet, der har været i stand til at udvikle et større antal forløb pr. år. Dette har imidlertid være på bekostning af at indtænke, at materialerne også skal formidles via Dansk Skoleidræt kommunikationsplatforme, og hvordan dette skal håndteres.

7.7. Drejebog og guidelines for udvikling af idrætsmaterialer i Dansk Skoleidræt.

I hovedtræk vil kommende arbejdsgange i udviklingen af idrætsmaterialer være baseret på følgende principper:

- Udviklingsprocessen er inspireret af Double Diamond Design Approach (DDDA) modellens fire fase 1) discover, 2) define, 3) develop, 4) deliver.

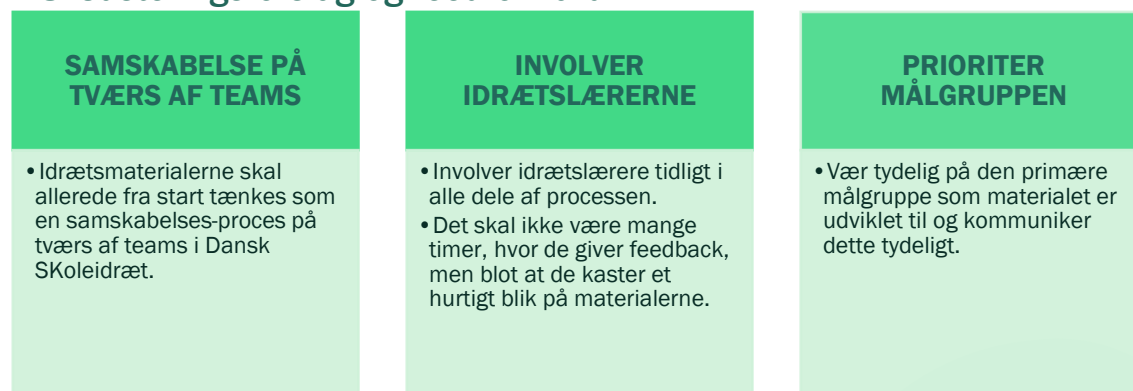
- Udviklingen af idrætsmaterialer foregår i tæt samarbejde mellem idræts-
teamet, kommunikation & marketing samt udvikling & viden og prakti-
kere i skolen.
- Udviklingen af idrætsmaterialeerne er altid koblet på en kommunikativ
formidlingsproces og hvordan at idrætsslærere får øje på idrætsmateria-
lerne og bliver nysgerrige på dem.

Med afsæt heri kan en køreplan for udviklingen af idrætsmaterialer se ud som i
nedenstående procesbeskrivelse, der er baseret på DDDA modellens faser.

FASE	AKTIVITETER	REFLEKSIONER	DELTAGERE
KOORDINERING	 <p>Udvikling af procesplan afgrænsning af mål- gruppe</p>		Tovholder for idrætsmaterialer Team Kommunikation Team Udvikling og Viden Testlærere
DISCOVER	 <p>Interview, observation af idrætsundervisning, rundspørge blandt idrætsslærere. Sammenfatning og syntese af de mønstre, der gør sig gældende for de involverede idrætsslærere.</p>	<p>Hvilke fagområder er de mest udfor- dret i? Hvordan kan et idrætsmateriale til- godese deres udfordringer? Hvilke ønsker har de til kommende idrætsmaterialer?</p>	Tovholder for idrætsmaterialer Team Udvikling og Viden Idrætsslærere
DEFINE	 <p>Sammenfatning og syntese af de mønstre, der gør sig gældende for de involverede idrætsslærere. Kommunikative virkemidler afgrænses Endelig afgrænsning af idrætsmaterialet</p>		Tovholder for idrætsmaterialer Team Udvikling og Viden Idrætsslærere
DEVELOP	 <p>Udvikling af prototyper på idrætsmateriale- nes struktur, indhold og kommunikationsind- sats i samarbejde med idrætsslærere Endelig afgrænsning af idrætsmaterialet Kommunikationsvirkemidler udvikles med af- sæt i define-fasens konklusioner</p>	<p>Hvordan får vi modtagerne til at se materialet? Hvordan får vi modtagerne gjort nysgerrige på materialet og hvilken følelse vil vi skabe? Hvilke kommunikationskanaler- og formater vil vi anvende?</p>	Tovholder for idrætsmaterialer Team Udvikling og Viden Idrætsslærere Team Kommunikation
DELIVER	 <p>Idrætsmaterialer afprøves af testlærere. Feedback på idrætsmaterialer Materialer kommunikationsindsats produce- res. Idrætsmaterialer lanceres.</p>		Tovholder for idrætsmaterialer Team Udvikling og Viden Idrætsslærere Team Kommunikation

Figur 7.6. Procesbeskrivelse for udvikling af nye idrætsmaterialer

7.8. Justeringsforslag og feedforward

Figur 7.7. Justeringsforslag og feedforward for idrætsmaterialer

7.9. Konklusion

Dansk Skoleidræt har gennem en årrække arbejdet med at udvikle idrætsmaterialer til grundskolens undervisning, med særlig fokus på at tilgodese idrætslærernes behov og udfordringer.

Evalueringen identificerer, at udviklingsarbejdet hidtil har haft stor appel til en smal målgruppe af *innovatorer* og *tidlige tilsluttede* blandt idrætslærere, men i mindre grad har formået at engagere den bredere gruppe, der blandt andet udgør *early majority* og *late majority*. Dette peger på behovet for en mere målrettet tilgang til at udvide materialernes relevans og anvendelighed for disse målgrupper.

Delrapporten fremhæver teoretiske perspektiver som Diffusion of Innovation og Double Diamond Design Approach for at belyse udfordringerne og udvikle fremadrettede løsninger. Disse modeller understøtter en systematisk og brugerinvolverende tilgang til design, der kan imødekomme en mere kompleks målgruppe og skabe større impact i anvendelsen af Dansk Skoleidræts undervisningsmaterialer. Afslutningsvis konkluderes det, at fremtidige arbejdsgange bør fokusere på 1) Differentieret målgruppeforståelse for at nå en bredere gruppe af idrætslærere, 2) Tværfagligt samarbejde og iterativ udvikling for at sikre høj kvalitet og anvendelighed af materialer 3) Forbedret kommunikation og formidling for at øge anvendelsen af materialer i praksis.

En refleksiv og systematisk proces, hvor både brugerbehov og organisatoriske antagelser udfordres, vil styrke Dansk Skoleidræts evne til at skabe langvarig og betydningsfuld forandring i idrætsundervisningen.

8

IDRÆTSDUGE

Torben Aaes Hansen
Jacob Have Nielsen

8.1. Om Idrætsduge

Dansk Skoleidræt har siden 2016 udviklet og udbredt idrætsdidaktiske duge til idrætsfaget på de danske skoler.

Formålet med udviklingen og udbredelsen af idrætsdidaktiske duge er at styrke fagligheden i idrætsundervisningen på de danske grundskoler. Den styrkede faglighed opnås ved:

- 1) at understøtte idrætslærernes brug af fagbegreber i undervisningen,
- 2) at styrke deres refleksion over egen praksis og
- 3) at understøtte lærerens løbende udvikling af undervisningen igennem eksperimenter og tilpasning.

Konkret for denne indsats opnås formålet ved at **højne kendskab og anvendelse** af idrætsduge som et **aktuelt, relevant og let anvendeligt** didaktisk værktøj i idrætsundervisningen.

Figur 8.1 Dansk Skoleidræts idrætsduge til idrætsfaget

8.2. Formål og mål

Formålet med denne evaluering er at undersøge, hvordan idrætsdugene understøtter undervisningen i idræt på landets skoler, samt hvordan de understøtter uddannelsen af nye lærere på landets læreruddannelser.

Designet er udviklet ud fra nedenstående logic-model for indsatsen. Dele som er markeret med fed undersøgtes i evalueringen.

RESSOURCER	AKTIVITETER	OUTPUTS	OUTCOMES		IMPACT
Ekspertviden om idrætsfaget Grafisk udvikling Kommunikationsteam Webshop	Udvikling af didaktiske dage til idrætsfaget som understøtter indholdsområderne i faget. Grafisk opsætning med fokus på anvendelighed på halgulvet, anvendelse af fagbegreber. Justering på baggrund af sparring og feedback fra relevante faggrupper og idrætslærere. Kommunikation og markedsføring af dagene på relevante platforme. Salg af dagene på Dansk Skoleidræts webshop.	Pædagogisk personale har kendskab til dagene. Pædagogisk personale finder dagene aktuelle, relevante og lette at anvende. Pædagogisk personale anvender dagene som didaktisk værktøj.	Pædagogisk personale anvender dagene i idrætsundervisningen. Fleere pædagogiske personale anvender fagbegreber i idrætsundervisningen. Pædagogisk personale reflekterer over egen praksis. Undervisere på læreruddannelsen anvender dagene som en del af uddannelsen af nye idrætslærere	Fleere elever arbejder med teori i idrætsfaget på en motiverende og meningsfuld måde Fleere elever udvikler sprog med fagbegreber i idrætsfaget	Kvaliteten af idrætsfaget øges Fleere elever er motiverede for idrætsfaget

Tabel 8.1. Logic-model for Dansk Skoleidræts idrætsdidaktiske dage

8.3. Design og dataindsamling

For at undersøge dagenes udbredelse er der foretaget en analyse af Dansk Skoleidræts salg af dagene de seneste tre år. Det pædagogiske personales anvendelse af dagene er blevet undersøgt i et survey udsendt til lærere, som har købt dage hos Dansk Skoleidræt samt interviews med lærere, som anvender dagene. Endeligt er anvendelsen af dagene i forbindelse med uddannelsen af nye idrætslærere blevet undersøgt via interview med idrætsundervisere på landets UC'er.

SPØRGSMÅL	OBJEKT	AKTIVITET
Hvordan anvendes dagene?	Anvendelse af dagene	Survey blandt lærere som har købt dagen Interview med lærere som anvender dagen
Hvilken værdi skaber dagene?	Dagens værdi for idrætsundervisningen	Survey blandt lærere som har købt dagen
Hvor udbredt er dagene?	Udbredelse af dagene	Analyse af salgstal fra 2022-2024
Hvordan anvendes dagene til uddannelse af nye idrætslærere	Anvendelse i uddannelsen	Interview med UC-undervisere

Tabel 8.2. Design af evalueringen af Idrætsdidaktiske dage

Survey

Survey data blev indsamlet via et online spørgeskema udsendt til alle idrætslærere igennem Dansk Skoleidræts kommunikationskanaler. Surveyet havde til formål at afdække brugernes kendskab til og anvendelse af dagene, samt hvilken værdi dagene har for deres idrætsundervisning. Tabel 8.3. viser indholdet i surveyet, samt hvilke variabler spørgsmålene havde til formål at afdække.

Outcome	Variabel	Formulering	Svarmuligheder
UDBREDELSE	Generelt kendskab til dugene	Hvilke af følgende udsagn beskriver bedst dit kendskab til idrætsdugene fra Dansk Skoleidræt?	Jeg kender intet til dugene Jeg har begrænset kendskab til dugene Jeg har godt kendskab til dugene
	Specifikt kendskab til dugene	Du har svaret, at du kender til en eller flere idrætsduge. Hvilke dage kender du til?	Sundhedsdugen Løb, spring og kast-dugen Dansedugen Kropsbasisdugen Boldspilsdugen Andre
ANVENDELSE	Generel anvendelse af dugene	Hvilke af følgende udsagn er mest gældende for dig og din undervisning.	Jeg bruger normalt ikke dugene i min UV Jeg bruger somme tider dugene i min UV Jeg bruger ofte dugene i min UV Ingen af ovenstående
	Specifik anvendelse af dugene	Du har svaret, at du benytter en eller flere idrætsduge. Hvilke dage benytter du?	Sundhedsdugen Løb, spring og kast-dugen Dansedugen Kropsbasisdugen Boldspilsdugen Andre
VÆRDI	Betydning for undervisningen	Hvilken betydning har idrætsdugene for din idrætsundervisning?	Fritekst
	Kompetencer	I hvilken grad oplever du, at du er klædt på til at benytte idrætsdugene i din undervisning.	
	Let anvendelighed	I hvilken grad oplever du, at idrætsdugene er lette at bruge i din undervisning.	
	Relevans	I hvilken grad oplever du at idrætsdugene er relevante for dig at bruge i din undervisning.	Slet ikke I nogen grad I høj grad I meget høj grad Ved ikke
	Inspiration	I hvilken grad oplever du at idrætsdugene hjælper dig til at få nye idéer til din undervisning.	
	Teori-praksis kobling	I hvilken grad oplever du at idrætsdugene styrker koblingen mellem teori og praksis i undervisningen.	

Tabel 8.3. Spørgeskema Idrætsduge

Semistrukturerede interviews

I undersøgelsen blev der gennemført to semistrukturerede interviews, der havde til formål at undersøge, hvordan idrætslærerne anvender dugene i praksis, samt hvilken betydning de har for elevernes udbytte af idrætsundervisningen.

De interviewede personer var blevet kontaktet af interviewer på baggrund af survey undersøgelsen, hvor man kunne angive, at man ville deltage samt gennem kontakt på DSI's årlige netværksdag. Desuden var der også en tredje

idrætslærer, der havde stillet sig til rådighed, men interviewet blev udskudt flere gange på grund af sygdom og sluttelig aflyst.

Interviews med de to idrætslærere blev gennemført via Microsoft Teams Interviews blev optaget på video og transskriberet løbende af Teams digitale funktion. Herefter blev transskriberingen gennemlæst og rettet til for misforståelser i den digitale transskribering. Evalueringens delformål var afsæt for en deduktiv kodning af de gennemførte interviews. Herefter blev hvert tema kodet induktivt. Respondenterne blev kodet hver for sig i et Excel ark, hvorefter AI (ChatGPT) blev anvendt til at finde mønstre, modsætninger og sammenhænge inden for hver respondentgruppe. Dette materiale har ligget til grund for den kvalitative analyse af idrætsdugene.

Analyse af salgstal

Med formål om at evaluere udbredelsen af de idrætsdidaktiske duge blev der foretaget en analyse af dugenes salgstal i Dansk Skoleidræts webshop i årene 2022 til 2024. Salgstallene blev trukket fra Dansk Skoleidræts økonomisystem (Economic, Visma) d. 18. december 2024.

Dugene bliver solgt som klassiske duge, der kan foldes sammen og tages med ud på gulvet i undervisningen, samt som plancher til ophæng på væggen. Salgstallene er opgjort samlet for produkterne. De klassiske duge udgør mere end 90% af det samlede antal solgte duge.

8.4. Analyse

I det følgende præsenteres resultaterne fra dataindsamlingen af både survey data, interview og salgstal

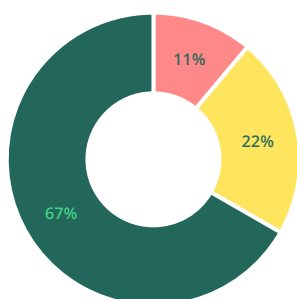
Survey

Surveyet til evaluering af anvendelsen og værdien af dugene blev besvaret af i alt 38 idrætslærere. Af disse gennemførte 74% surveyet og 26% af besvarelsene var ufuldstændige.

Kendskab

Næsten syv ud af ti idrætslærere (67%) havde et godt kendskab dugene, og 22% angav, at de havde et begrænset kendskab til dem (Figur 8.2). 11% havde ikke kendskab til dugene. De mest kendte duge var Boldspilsdugen, Dansedugen og Kropsbasisdugen idet hhv. 94%, 81% og 74% af de respondenter som havde et kendskab til dugene svarede at de havde kendskab til netop disse duge. Løb, spring og kast-dugen (61%) og Sundhedsdugen (45%) var mindre kendte blandt respondenterne.

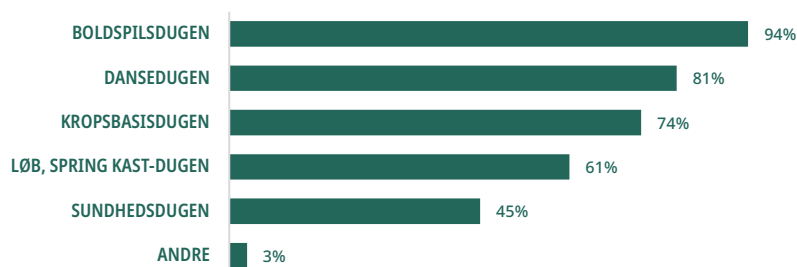
KENDSKAB TIL IDRÆTSDUGENE

■ Intet kendskab ■ Begrænset kendskab ■ Godt kendskab

DU HAR SVARET, AT DU KENDER ÉN ELLER FLERE IDRÆTSDUGE

Hvilke dage kender du til?

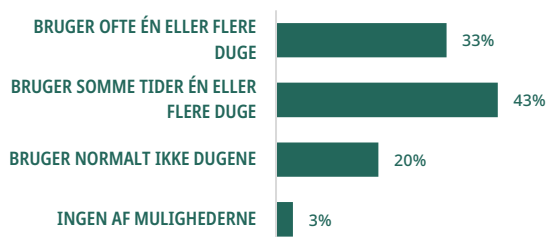
Figur 8.2. Generelt samt specifikt kendskab til Dansk Skoleidræts idrætsdidaktiske dage (n=36)

Anvendelse

En tredjedel af de adspurgte idrætslærere angav, at de ofte bruger én eller flere dage, og fire ud af ti anvender dugene sommetider (Figur 8.3). 20% anvender normalt ikke dugene. Af de respondenter som anvendte dugene var det især boldspilsdugen (79%) og Dansedugen (71%) som blev anvendt. Dansedugen (58%) og Løb, spring og kast-dugen (54%) blev anvendt af godt halvdelen af respondenterne. Sundhedsdugen blev anvendt af 17% af respondenterne.

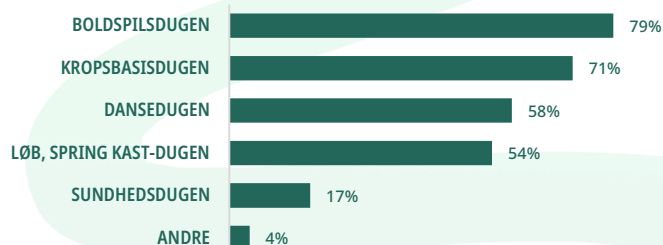
ANVENDELSE AF DUGENE

Hvilket udsagn er mest gældende for dig og din undervisning?

DU HAR SVARET, AT DU BENYTTET ÉN ELLER FLERE IDRÆTSDUGE

Hvilke dage benytter du?

Figur 8.3. Generel samt specifik anvendelse af Dansk Skoleidræts idrætsdidaktiske dage (n=30)

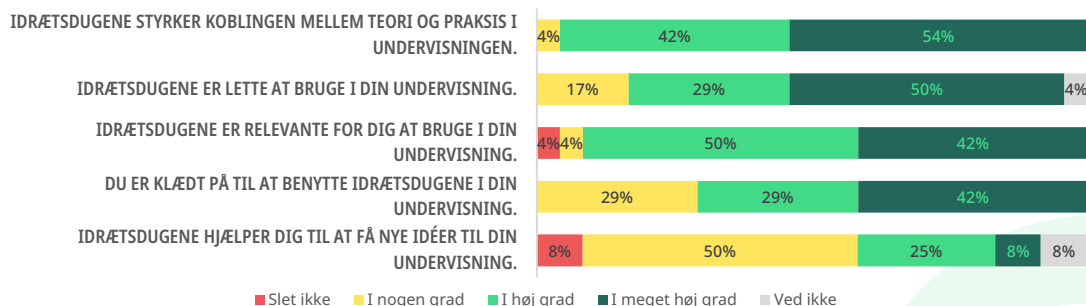
Værdi

Hvilken værdi dugene skaber for idrætslærernes praksis blev undersøgt vha. forskellige udsagn, som respondenterne skulle forholde sig til. 54% af respondenterne angav, at dugene i meget høj grad styrker koblingen mellem teori og praksis (Figur 8.4). 42% angav, at dette i høj grad var tilfældet. En stor andel af idrætslærerne finder dugene lette at bruge i undervisningen, idet otte ud af ti svarede 'i høj grad' (29%) eller 'i meget høj grad' (50%). Ligeledes angav respondenterne at dugene i høj grad (50%) eller i meget høj grad (42%) er relevante for deres undervisning. Syv ud af ti idrætslærere føler sig i høj grad (29%) eller i meget høj grad (42%) kompetente til at benytte dugene i deres undervisning. Det

tyder dog på, at dugene i lidt mindre grad hjælper lærerne til at få nye ideer i deres undervisning, da halvdelen svarede 'i nogen grad' og 8% 'slet ikke' på dette udsagn. 25% svarede at dugene i høj grad hjalp dem til nye ideer, og 8% angav at dette i høj grad var tilfældet.

IDRÆTSDUGENES VÆRDI

I hvilken grad oplever du at:

Figur 8.4. Idrætslærernes oplevede værdi af Dansk Skoleidræts idrætsdidaktiske duge. (n=24)

Analyse af salgstal

I de seneste tre år fra 2022 til 2024 har Dansk Skoleidræt i alt solgt 827 idrætsdidaktiske duge (Tabel 8.4). Heraf udgør 97% traditionelle duge, som kan foldes ud og lægges på halvgulvet, og 3% er blevet solgt som plancher, som kan ophænges fast på væggen. Dugene er i perioden blevet solgt til 530 skoler, hvilket udgør 26% af de danske grundskoler.

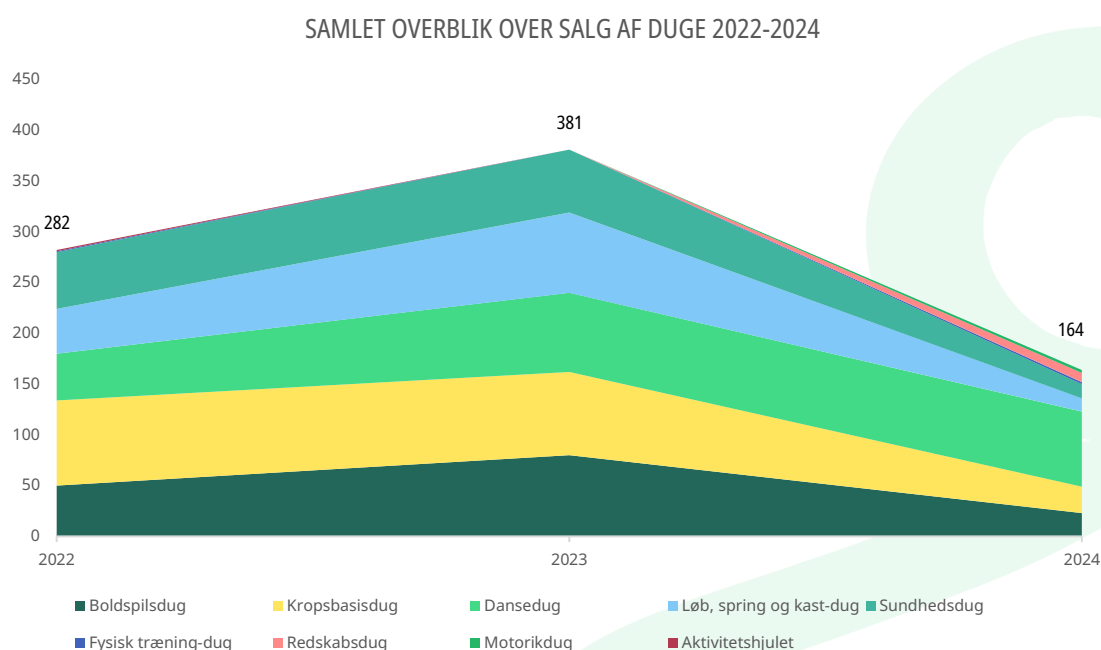
Dansedugen og Kropsbasisdugen er de mest solgte duge med hhv. 198 og 192 stk. over de tre år. Herefter følger Boldspilsdugen (153 stk.), Løb, spring og kast-dugen (136 stk.) og Sundhedsdugen (132 stk.). Det er vigtigt at bemærke, at der typisk er blevet udviklet én dug pr år, hvilket resulterer i, at dugene har haft forskellige antal leveår. Det er derfor muligt, at salgstallene for én bestemt dug er påvirket af, om den har været tilgængelig længe, og flere skoler derfor allerede havde dugen før 2022.

	2022	2023	2024	TOTAL
Dansedug	46	78	74	198
Kropsbasisdug	84	82	26	192
Boldspilsdug	50	80	23	153
Løb, spring og kast-dug	44	79	13	136
Sundhedsdug	56	62	14	132
Redskabsdug			9	9
Fysisk træning-dug	1		2	3
Motorikdug			3	3
Aktivitetshjulet	1			1
Total	282	381	164	827

Tabel 8.4. Salgstal for Dansk Skoleidræts idrætsdidaktiske duge fra 2022-2024, opgjort d. 17. dec. 2024

Udviklingen af salget over de seneste tre år kan ses i figur 8.5. Den generelle udvikling viser at salget af duge, efter en stigning fra 2022 til 2023 på 99 solgte duge er sket mere end en halvering af antal solgte duge (217 stk.) fra 2023 (381 stk.) til 2024 (164 stk.). Årsagen til dette er uvist, men det er muligt, at faktorer som ændringerne omkring idrætsfaget i den nye skoleaftale¹⁶ samt, at årets dug 'Redskabsdugen' først udkom i oktober måned har haft betydning for det reducerede fald.

Dansedugen er den mest solgte i perioden, og det ses, at den som den eneste dug har formået at opretholde sit salgstal fra 2023 til 2024. De resterende duge, som ikke blev solgt for første gang i 2024 oplevede et markant fald på 68-84% sammenlignet med 2023.

Figur 8.5. Udvikling af salgstal for Dansk Skoleidræts idrætsdidaktiske duge fra 2022 til 2024. Data er opgjort d. 18. december 2024

De idrætsdidaktiske duge er således lykkedes med at komme ud til en fjerdedel af landets grundskoler over de seneste tre år, men salgstallet er reduceret markant fra 2023 til 2024, og det kan således være relevant at undersøge hvad der ligger til grund for dette, og hvordan udbredelsen af dugene fortsat kan understøttes.

8.5. Kvalitativ analyse af idrætslæreres og underviseres erfaringer med idrætsdidaktiske duge

Denne analyse tager udgangspunkt i idrætslæreres erfaringer med anvendelse af idrætsdidaktiske duge, som fx Kropsbasisdugen, Boldspilsdugen, Løb, spring og kast-dugen og Dansedugen. Erfaringerne er organiseret omkring tre temaer: 1) kendskab til og brug af dugene, 2) begrundelser for brug af dugene, samt 3)

¹⁶ Folketinget, "Aftale mellem regeringen (Socialdemokratiet, Venstre og Moderaterne) og Liberal Alliance, Det Konservative Folkeparti, Radikale Venstre og Dansk Folkeparti om folkeskolens kvalitetsprogram – frihed og fordybelse".

forslag til videreudvikling af dugene. Analysen er underbygget med citater fra lærernes kommentarer.

Kendskab til og brug af idrætsduge

Idrætslærernes og underviserne på UC'erne har generelt stort kendskab til dugene og har nogle præferencer til de duger, som de anvender. Nedenstående citater viser undervisernes og lærernes kendskab til idrætsdugene:

Boldspilsdugen bruger jeg stort set ikke. Jeg bruger LSK-dugen [Løb, spring og kast-dugen red.] og Kropsbasisdugen.

Underviser UC

Jeg kender især Boldspilsdugen og Kropsbasisdugen, da de passer godt til de klassetrin, jeg underviser. Jeg bruger dem som en slags ramme for at planlægge undervisningen, især når vi skal arbejde med forskellige bevægelsesmønstre.

Idrætslærer

Jeg bruger Løb, spring og kast-dugen mest, da den er ret ligetil og nem at tilpasse til elevernes niveau. Men jeg har også prøvet Dansedugen, når vi arbejder med rytme og kreativ bevægelse.

Idrætslærer

Individuelle præferencer og erfaringer med bestemte emner spiller en rolle for, hvilke duger der anvendes. Udgangspunktet for at anvende dugene skyldes tre forskellige dele. 1) Idrætslærerne påpeger betydningen af, at de på uddannelser er blevet introduceret til dugene. Dette er blandt andet en af de væsentlige grunde hos idrætslærerne for, at de selv anvender dem, og at nogle af deres kolleger ikke anvender dem. 2) Egne forudsætninger og idrætsfaglige baggrund inden for en specifik idrætsgren synes at have betydning. Idrætslærerne peger på, at de anvender dugene, fordi de selv også er trykke idrætsfagligt inden for området. 3) Hvilket klassetrin man underviser på, har også betydning for i hvilket omfang man anvender dugene. Kropsbasisdugen og Boldspilsdugen fremhæves ofte som centrale i undervisningen, mens Dansedugen og Løb, spring og kast-dugen anvendes mere selektivt.

Brugen af dugene afhænger også af kollegaers tilgang og tilgængeligheden af materialerne. En lærer påpeger udfordringer med at have dem synligt tilgængelige:

Det kunne godt være, at vi skulle hænge dem op i hallen. Men det kniber jo lidt.

Underviser UC

Mine kolleger bruger dem ikke så meget. Det er ofte dem, der ikke føler sig helt trykke ved idrætsundervisningen, der vælger at holde sig til deres egne metoder.

Idrætslærer

Dem, der ikke bruger dugene, siger tit, at de synes, det er for omfattende eller svært at omsætte til praksis.

Idrætslærer

Idrætslærerne peger begge på, at duger ofte bruges af lærere, der føler sig trykke i idrætsområdet eller faget i det hele taget. Samtidig fremhæver de, at manglende kendskab til anvendelsen i praksis kan være en barriere for deres kolleger.

Lærernes valg af modeller afhænger ofte af deres tryghed med materialet. En lærer påpeger fx, at hun foretrækker modellen Danserammen frem for Danseskyen, da den er mere konkret:

Jeg tror bare, at Danserammen for mig er mere konkret... Hvor Danseskyen er alle mulige ting, som man selv skal samle.

Underviser UC

Mine kolleger bruger dem ikke så meget. Det er ofte dem, der ikke føler sig helt trygge ved idrætsundervisningen, der vælger at holde sig til deres egne metoder.

Idrætslærer

Dem, der ikke bruger dugene, siger tit, at de synes, det er for omfattende eller svært at omsætte til praksis.

Idrætslærer

Nogle kollegaer anvender dugene mere konsekvent, hvilket ofte skyldes deres engagement i teori eller specifik uddannelsesmæssig baggrund.

Underviser UC

Begrundelser for brug af idrætsduge

Idrætsdugene fungerer som visuelle og didaktiske værktøjer, der understøtter både lærerens undervisning og elevernes læring. På den måde kan dugene understøtte formidlingen af et idrætsfagligt område og visualisere, hvad der er på spil i undervisningen. Det er ligeledes et værktøj til at skabe refleksioner og struktur i undervisningen. Der ser ud til at være sammenfald mellem underviserne på UC'erne og idrætslærerne i skolen omkring dette.

Dugene samler modellerne, og det oplever vi, at de studerende er glade for. De forstår bedre teorien, når den bliver forsimplet og forenklet og visuel.

Underviser UC

Jeg synes, Boldspilsdugen gør det nemt at forklare taktikker og samarbejde. Eleverne kan bedre forstå, hvad de skal gøre, når det bliver visualiseret.

Idrætslærer

Når jeg har dugene med, synes jeg, at de får noget mere teori med, men de får også en forståelse med om, hvad det egentlig er, vi har lavet, for at det ikke bare er sjov.

Idrætslærer

Jeg vælger Løb, spring og kast-dugen, fordi den giver en klar struktur. Eleverne forstår hurtigt, hvad der forventes, og jeg kan lettere evaluere deres præstationer.

Idrætslærer

For eleverne bliver teorien mere håndgribelig, og dugene kan bruges som en bro mellem praksis og teori. En anden lærer beskriver denne proces:

Dugene gør det meget mere håndgribeligt for de studerende.

Underviser UC

Forslag til videreudvikling af idrætsduge

Lærerne og underviserne har en række bud på forbedringer og tilpasninger, der kan gøre dugene endnu mere anvendelige i praksis. Forslagene rummer både

konkrete indhold til dugene, opbygning af dugene eller små justeringer i materialet, der gør at de er mere synlige i hverdagen.

Underviserne og idrætslærerne nævner såvel savn af duge inden for de indholdsområder, hvor der ikke er duge som fx redskabsgymnastik, eller inden for sanse-motorik. Nogle undervisere efterspurgte ligeledes en temadug. Nedenfor er et udpluk af lærernes og underviserens input til det idrætsfaglige indhold, der kunne tages afsæt i på dugene.

Det kunne være stærkt med en form for 'legedug', hvor man kunne sætte elementerne på efterhånden.

Underviser UC

Jeg kunne godt tænke mig, der var en redskabsdug til redskabsgymnastik. Det synes jeg kunne være fedt.

Idrætslærer

Jeg savner en dug, der kan bruges til udendørsaktiviteter i naturen, som kan integrere orienteringsløb og naturformidling.

Idrætslærer

En idrætslærer foreslår en temadug, der inkluderer idéer og forslag, som kan hjælpe lærerne med at integrere temaer på tværs af indholdsområder:

Hvis jeg skulle drømme stort, så skulle det være noget med at putte temaer på... Så man har samarbejde, identiteter og alt det der på en eller anden måde.

Idrætslærer

Lærerne og underviserne foreslår også forbedringer i formatet og designet, som kan gøre dugene mere anvendelige i praksis. Dette handler både om materialiteten, størrelser og fleksibiliteten i dugen, som kan indebære, at flere målgrupper for det første ser dem i idrætslokalet og for det andet anvender dem løbende i praksis.

En digital version af dugene kunne være en stor hjælp, hvor man nemt kan justere aktiviteterne og dele dem med kolleger

Idrætslærer

"Jeg synes, der mangler vejledninger, der viser konkrete eksempler på, hvordan man kan tilpasse dugene til forskellige klassetrin."

Idrætslærer

Det kunne være fedt med en mere fleksibel dug, hvor man selv kan ændre indholdet, fx med lommer til udskiftelige kort."

Idrætslærer

"De store duge kan godt være brugbare ude på hallerne. Men jeg kunne også godt bruge, at de kom i A3-form."

Underviser UC

"Kunne I ikke overveje at sætte sådan nogle metaløjer i dem? Så man nemmere kunne hænge dem op ude på skolerne."

Idrætslærer

Lærerne efterspørger både en større variation af duge og en forbedring af deres fleksibilitet og anvendelighed. Dette tyder på, at fremtidige udviklingsinitiativer

bør fokusere på at gøre dugene mere tilpasselige og integrerbare i forskellige undervisningssituationer.

Opsamling af den kvalitative analyse

Samlet set er der stor værdi i de idrætsdidaktiske duger for idrætslærere og undervisere, der blevet introduceret til dugene. Modsat oplever idrætslærerne, at kolleger der ikke har mødt dugene på deres uddannelsesvej ikke anvender dem, fordi de ikke har kompetencer til det, føler sig trygge i det eller kan se værdien i det. I den forbindelse efterlyses der også af idrætslærerne i denne undersøgelse bedre vejledningsmateriale til fx de duger, som de ikke selv anvender. Samlet set giver dette et billede af, at dugene ikke er et "hands-on" materiale men indebærer en faglig introduktion og mere håndgribelig vejledning for at blive anvendt endnu mere i praksis.

Der bør således – ligesom i delrapport 7 vedrørende idrætsmaterialer – i høj grad arbejdes med involvering af praktikere i udviklingen og formidlingen af dugene for, at den gøres lettilgængelig for idrætslærerne. Undersøgelsen af denne delrapport underbygger også antagelsen om, at Dansk Skoleidræt laver godt materiale til de målgrupper, vi i forvejen er i rigtig god dialog med, men at det er svært at udforme materialer til idrætslærere, der ikke er helt trygge i deres faglighed og skal ud af en idrætsfaglig komfort zone, når de skal kombinere idrætspraksis med faglige modeller.

Forslagene til forbedringer peger derfor også på behovet for mere tilgængelige formater og udvikling af nye modeller, der imødekommer specifikke behov i praksis. Disse initiativer kan styrke dugene som et centralt didaktisk redskab i idrætsundervisningen.

8.6. Justeringsforslag og feedforward

<p>DUGENE SKABER VÆRDI</p>	<p>VÆR OPMÆRKSOM PÅ KOMPETENCER</p>	<p>UDSENDELSEN AF DUGE DALER</p>
<ul style="list-style-type: none"> • En stor del af underviserne giver udtryk for 1) at dugene styrker teori-praksis koblingen i idrætsfaget og 2) at de er lette at anvende. • Interviewdata fremhæver at dugene gør det let og visuelt for eleverne at forstå stoffet. 	<ul style="list-style-type: none"> • Kvantitative data tyder på at der er en gruppe undervisere som kan føle de mangler kompetencer til at anvende dugene. • Undervisere giver udtryk for at det ofte er de mest kompetente lærere som tager dugene til sig. • Det kan være relevant for DSI at arbejde med understøttende vejledninger for at sikre at dugene kan anvendes af alle. 	<ul style="list-style-type: none"> • Dugene har oplevet et markant dyk i salgstal fra 2023 til 2024. • Det kan være relevant for DSI at undersøge hvad der ligger til grund for denne udvikling, og evt. tage tiltag for at modvirke udviklingen.
<p>ANVENDELSE STYRES AF PRÆFERENCER</p>	<p>TEMADUGE</p>	<p>INVOLVER BRUGERNE</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Kvalitative data viser at brugen af dugene i høj grad påvirkes af den enkelte idrætslærers præferencer. • Det kan være relevant at undersøge hvordan man kan hjælpe lærere til at anvende andre duge end dem de har størst præference for. 	<ul style="list-style-type: none"> • Informanter i interviews giver udtryk for ønsker til flere nye duge. • Herunder udtrykkes der ønske om duge som understøtter temaer fremfor indholdsområder. Det kan fx. være samarbejde, tillid eller identiteter. 	<ul style="list-style-type: none"> • Dugenes værdi afhænger i høj grad af oplevelsen hos brugeren af at den enkelte værdi har en værdi for deres undervisning. • Det er derfor relevant at inddrage idrætslærerne i processen med ideer og udvikling af nye duge, så de bedst muligt understøtter de behov der er til stede. • Dette kan med fordel gøres i processen anbefalet i kapitlet Idrætsmaterialer.

Figur 8.6. Justeringsforslag og feedforward for Idrætsduge

8.7. Konklusion

Evalueringen af de idrætsdidaktiske duge viser at dugene fungerer som et værdifuldt didaktisk værktøj. Dugene har potentiale til at styrke idrætsfagligheden på grundskolerne ved at understøtte lærernes brug af fagbegreber, styrke deres refleksion over praksis og bidrage til udviklingen af undervisningen gennem eksperimenter og tilpasning.

Kobler teori og praksis

Idrætslærerne oplever, at dugene hjælper med at koble teori og praksis, hvilket er en vigtig faktor for at bringe fagbegreber aktivt i spil. Over 90% af respondenterne finder dugene relevante for undervisningen, og en stor del vurderer, at de styrker elevernes forståelse af komplekse bevægelsesmønstre og strukturer. Denne brug varierer dog afhængigt af lærernes egne kompetencer,

præferencer og kendskab til specifikke duge, såsom Boldspilsdugen og Kropsbasisdugen, der ofte fremhæves som nyttige.

Styrkelse af refleksion

Undersøgelsen viser, at dugene i høj grad understøtter lærernes refleksion over deres undervisningspraksis. Dugene opfattes som et redskab, der hjælper lærerne til at strukturere undervisningen og tilpasse den til forskellige klassetrin og elevbehov. Dette fremgår især af lærere, der anvender dem som rammeværktøjer for planlægning og evaluering af undervisningen. Barrierer opstår dog hos lærere, der ikke føler sig trygge ved materialet eller mangler praktisk erfaring med dugene.

Løbende udvikling af undervisning

Dugene bidrager til undervisningens udvikling ved at inspirere lærerne til at eksperimentere med nye aktiviteter og metoder. Selvom halvdelen af lærerne oplever, at dugene i nogen grad inspirerer til nye idéer, er der potentiale for at styrke denne dimension. Udbredelsen til flere skoler (26% af landets grundskoler) vidner om interesse og relevans, men en markant salgsnedgang fra 2023 til 2024 indikerer behovet for yderligere initiativer, der kan fremme kendskabet til og anvendelsen af dugene.

Fremadrettet videreudvikling

Fremadrettet kan anvendelse af idrætsdugene øges ved at styrke lærernes trykthed i anvendelsen af dem. Dette kan gøres ved at dugene introduceres med fokus på anvendelse i praksis enten på inspirationskurser eller i forbindelse med læreruddannelsen. Desuden er det vigtigt at anvendelsesvejledninger er meget konkrete for at idrætslærerne ved, hvordan de kan anvende dem i praksis og integrere dem i idrætsundervisningen på en meningsgivende måde. Slutteligt kan man fremadrettet sikre større tilgængelighed af idrætsdugene i idrætslokalerne ved sikre at de er produceret, så de kan synliggøres i idrætslokalet.

9

OPSAMLING

Evalueringsindsatsen i resultataftalen 2024 har evalueret fem indsatser med formål om at skabe læring og trivsel for elever i den danske grundskole igennem idræt og bevægelse.

Nedenstående model opsummerer de vigtigste fund fra hver evaluering. Se de enkelte delrapporter for mere dybdegående indsigt.

Figur 9.1 Opsamling på vigtigste fund på tværs af de 7 evalueringer af Dansk Skoleidræts aktiviteter foretaget under Resultataftalen 2024

Dette afsnit præsenterer tværgående temaer i evalueringernes resultater, baseret på evalueringernes fund samt justerings- og feedforward anbefalinger.

Ansvar motiverer

Det fremgår tydeligt i årets evalueringer, at ansvar er en stor motivationsfaktor for elever til aktiv og engageret deltagelse i bevægelsesaktiviteter. Særligt er ansvar overfor andre elever med til at styrke deltagelsen og engagementet. Dette kommer til udtryk på Skolernes Motionsdag, hvor de skoler som gav ældre elever ansvar oplevede et stort engagement omkring dette, hvorimod det kunne opleves sværere at motivere denne elevgruppe til egen deltagelse i aktiviteter på dagen. Ligeledes kommer det til udtryk i Junioridrætsleder-uddannelsen at det er meningsfuldt for JIL-eleverne at varetage og gennemføre idrætsaktiviteter i praktikken for de yngre børn. Dette udvikler vigtige kompetencer hos JIL-

eleverne som de tager med og anvender i andre dele af deres liv. I indsatser som særligt involverer ældre elever kan det således være relevant at indtænke ansvarstildeling som et greb til at skabe motivation og engagement for eleverne.

Opmærksomhed på kommunikation

Flere evalueringer, samt de erfaringer vi har gjort i indsamlingen af data viser at Dansk Skoleidræt især når ud til den del af danske skoler og lærere som er meget engagerede omkring bevægelse og idræt i skolen. Det er derimod mere uklart hvorvidt indsatserne kommer ud til, og engagerer andre målgrupper end de mest engagerede. Dette omhandler bl.a. DSI's idrætsmaterialer, og idrætsdugene, samt DSIs kurser. Udover formålet om at nå ud til flere grupper er det også relevant for DSI at være opmærksom på, hvordan man understøtter at fx idrætsmaterialer anvendes på den måde der er intenderet, uden at man fjerner muligheden for lokal tilpasning. Dette kan erfaringer fra evalueringen af idrætsmaterialer.

10. Referencer

- Bakkenes, Inge, Jan D. Vermunt, og Theo Wubbels. "Teacher learning in the context of educational innovation: Learning activities and learning outcomes of experienced teachers". *Learning and Instruction* 20, nr. 6 (2010): 533–48. <https://doi.org/10.1016/j.learninstruc.2009.09.001>.
- Daly-Smith, Andy, Thomas Quarmby, Victoria S. J. Archbold, Nicola Corrigan, Dan Wilson, Geir K. Resaland, John B. Bartholomew, m.fl. "Using a Multi-Stakeholder Experience-Based Design Process to Co-Develop the Creating Active Schools Framework". *International Journal of Behavioral Nutrition and Physical Activity* 17, nr. 1 (december 2020): 13. <https://doi.org/10.1186/s12966-020-0917-z>.
- Folketinget. "Aftale mellem regeringen (Socialdemokratiet, Venstre og Moderaterne) og Liberal Alliance, Det Konservative Folkeparti, Radikale Venstre og Dansk Folkeparti om folkeskolens kvalitetsprogram – frihed og fordybelse", 2024.
- Goodyear, Victoria A., og Ashley Casey. "Innovation with Change: Developing a Community of Practice to Help Teachers Move beyond the 'Honeymoon' of Pedagogical Renovation". *Physical Education and Sport Pedagogy* 20, nr. 2 (4. marts 2015): 186–203. <https://doi.org/10.1080/17408989.2013.817012>.
- Hansen, Torben. "Udskolingen i bevægelse. Et aktionsforskningsprojekt med henblik på udvikling af next practice idrætsundervisning". Syddansk Universitet, 2017.
- Kirkpatrick, Donald, og James Kirkpatrick. *Evaluating Training Programs: The Four Levels*. Berrett-Koehler Publishers, 2006.
- Rogers, Everett M. *Diffusion of innovations*. 5th ed. New York: Free Press, 2003.
- Simmons, Patricia E., Allen Emory, Tim Carter, Teresa Coker, Brian Finnegan, Denise Crockett, Lon Richardson, m.fl. "Beginning Teachers: Beliefs and Classroom Actions". *Journal of Research in Science Teaching* 36, nr. 8 (oktober 1999): 930–54. [https://doi.org/10.1002/\(SICI\)1098-2736\(199910\)36:8<930::AID-TEA3>3.0.CO;2-N](https://doi.org/10.1002/(SICI)1098-2736(199910)36:8<930::AID-TEA3>3.0.CO;2-N).
- Sims, Sam, Harry Fletcher-Wood, Alison O'Mara-Eves, Sarah Cottingham, Claire Stansfield, Josh Goodrich, Jo Van Herwegen, og Jake Anders. "Effective Teacher Professional Development: New Theory and a Meta-Analytic Test". *Review of Educational Research* 0 (2023). <https://doi.org/10.3102/00346543231217480>.
- The British Design Council. "The Double Diamond Framework for Innovation", 2024. <https://www.designcouncil.org.uk/our-resources/the-double-diamond/>.